

BRIDGING

ZIŅOJUMS PAR PAŠREIZĒJO SITUĀCIJU

**Pārskats par dažādām sadarbības un
līdzdalības aktivitātēm amatiermākslas,
brīvprātīgās kultūras un kultūras
mantojuma jomās**

Erasmus+

ZIŅOJUMS PAR PAŠREIZĒJO SITUĀCIJU. Pārskats par dažādām sadarbības un līdzdalības aktivitātēm amatiermākslas, brīvprātīgās kultūras un kultūras mantojuma jomās

© 2018:

Kulturelle Samråd i Danmark (DK); www.kulturellesamraad.dk

Interfolk, Institut for Civilsamfund (DK); www.interfolk.dk

Latvijas Piļu un muižu asociācija (LV); www.pilis.lv

Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (NL); www.lkca.nl

EDUCULT – Denken und Handeln im Kulturbereich (AT); www.educult.at

Fundacja Alternatywnych Inicjatyw Edukacyjnych (PL); www.fundacjaie.eu

Javni Sklad RS za Kulturne Dejavnosti (SI); www.jskd.si

Voluntary Arts (UK); www.voluntaryarts.org

Publicēts: 2018. gada jūnijā

Šis ziņojums ir projekta “TILTU VEIDOŠANA – radoša sadarbība kultūras jomā kā tilts, kas veido sociālas saites un savstarpēju uzticēšanos” rezultāts. TILTU VEIDOŠANA ir divu gadu projekts, kurā iesaistītas astoņas partnerorganizācijas no septiņām Eiropas valstīm, un kuru finansē Erasmus+ programma.

<http://bridgingsocialcapital.eu>

Šo projektu ir atbalstījusi Eiropas Savienības Erasmus+ programmas Dānijas Nacionālā aģentūra.

Šī publikācija atspoguļo tikai autoru viedokļus, un ne Erasmus+ programmas Dānijas Nacionālā aģentūra, ne Eiropas Komisija nav atbildīga par jebkādu tajā ietvertās informācijas izmantošanu.

SATURA RĀDĪTĀJS

1 Priekšvārds.....	7
1.1 Galveno terminu definīcijas	7
1.2 Kvantitatīvie pārskati / pētījumi.....	8
1.3 Kvalitatīvās intervijas	9
1.4 Kontekstuālā novirze.....	10
2 Rezultātu apraksts pa valstīm.....	13
2.1 Dānija	13
2.2 Nīderlande.....	20
2.3 Polija.....	27
2.4 Slovēnija.....	35
2.5 Apvienotā Karaliste/ Lielbritānija.....	42
3 Valstu salīdzinājums.....	49
3.1 Pārskata rezultātu atšķirības.....	49
3.2 Radošo aktivitāšu uztvere: respondentu vienotais viedoklis.....	50
3.3 Interviju rezultātu salīdzināšana: labāko metožu identifikācija	54
4 Pielikumi.....	59
4.1 Tabulu saraksts.....	59
4.2 Interviju Anketas	59

1 PRIEKŠVārds

Šī ziņojuma par pašreizējo situāciju mērķis ir sniegt pārskatu un atrast veiksmīgus labas prakses piemērus sadarbības un līdzdalības pasākumiem amatiermākslas, brīvprātīgās kultūras un kultūras mantojuma jomās, kuri ir orientēti uz sociālā kapitāla nostiprināšanu un integrācijas, saliedētības un uzticības veicināšanu mūsu kopienās. Dati tika ievākti laika periodā no 2017. g. oktobra līdz 2018.g. janvārim. Tos ievāca pieci sadarbības partneri : LKCA (NL), KSD (DK), VA (UK), FAIE (PL), un JSKD (SI), un tos apkopoja EDUCULT (AT).

Lietišķo pētījumu metodoloģijā tiek izmantoti kvantitatīvie dati, kurus iegūst izmantojot anketas, un kvalitatīvie dati, kurus iegūst veicot kvalitatīvas intervijas. Piecu valstu veiktajos pētījumos izmantotas vienādas aptauju anketas un interviju vadlīnijas, lai nodrošinātu iespēju salīdzināt apstrādājamus datus un publicēt/ prezentēt/ daudznacionālai auditorijai.

1.1 Galveno terminu definīcijas

BRĪVPRĀTĪGĀS MĀKSLAS, AMATIERMĀKSLAS UN KULTŪRAS MANTOJUMA SEKTORS: amatiermākslas, brīvprātīgās kultūras un mantojuma starp-kultūru sektors ir definēts kā sastāvošs no trim apakšgrupām, kuras visas ir trešā sektora, civilās sabiedrības un bezpeļņas organizāciju daļas.

- AMATIERMĀKSLA, t.sk. TAUTAS MĀKSLA – vietējas dažādu mākslas veidu apvienības /asociācijas/ amatieru līmenī (kuru dalībnieki kā amatieri aktīvi piedalās muzicēšanā, kordziedāšanā, teātra spēlēšanā, dejošanā, tautas dejās, tautas mūzikā utt.). Jumta asociācijām ir nozīmīga loma šo asociāciju atbalstīšanā.
- BRĪVPRĀTĪGĀ KULTŪRA – vietējas (un nacionālas) apvienības, kuras organizē dažāda veida, galvenokārt profesionālās mākslas pasākumus, kā vietējus klasiskās mūzikas koncertus, teātru izrādes, mākslas izstādes, utt. Šī veida asociācijas nav tik labi zināmas, kaut arī tās veido ievērojamu nozares daļu un dod iespēju vietējām kopienām, īpaši tām, kas atrodas ārpus lielajām pilsētām, iepazīt profesionālo mākslu un kultūru. Šo apvienību “dzinējspēks” var gan būt, gan nebūt profesionāļi (attiecīgajā jomā), tas atkarīgs no konteksta un valsts.
MANTOJUMS (KULTŪRAS MANTOJUMS) – asociācijas, kas uztur senās tradīcijas (kuģniecība, amati) vai arī uzņemas rūpes par pieminekļiem, vietējās vēstures biedrības, vietējie arhīvi, ģenealoģijas asociācijas, vai

asociācijas, kuras sadarbojas ar specifiskiem muzejiem un sniedz lielu palīdzību kultūras iestādēm iesaistoties brīvprātīgā darbā.

KOP-RADĪŠANA: Termins “kop-radīšana” šī projekta kontekstā attiecas uz kop-radīšanu brīvā, sabiedriskā/ pilsoniskā kontekstā, kad dažādas pilsoņu grupas darbojas un rada kopā. Tās mērķis ir veicināt/attīstīt sociālo kapitālu, savstarpēju uzticēšanos un atzišanu, esot vienas un tās pašas demokrātiskās kopienas sastāvdaļai.

SOCIĀLĀ KAPITĀLA TILTU/ SAIKŅU/ VEIDOŠANA/ SOCIĀLĀ IETVERŠANA: Sociālā kapitāla tiltu veidošana un sociālās ietveršanas (*integrācijas?*) veicināšana ar kop-radošo aktivitāšu palīdzību tiek saprasta kā būtisks apmācības rezultāts piedaloties un kop-radot kultūras norises, kad iepriekš nošķirtas grupas ir iesaistītas kopīgos starp-kultūru pasākumos, kā piem.:

- Starp-sociālas mācības (ietver marginalizētas grupas: trūcīgie, ar zemu izglītības līmeni, utt.)
- Starp-paaudžu mācības (ietver vairākas paaudzes kopīgās mācību aktivitātēs)
- Starp-reģionālas mācības (ietver grupas no pilsētas un laukiem, centra un perifērijas)
- Starp-kultūru (minoritāšu kultūras ietveršana)
- Starp-Eiropas (ietver pārrobežu aktivitātes, kad ir iesaistītas dažādu Eiropas tautu tradīcijas /kultūras ar Eiropas pievienoto vērtību)

1.2 Kvantitatīvie pārskati / pētījumi

Pētījumi sniedz pārskatu par sektoru. Tie identificē dalībniekus, praksi/ veiktās aktivitātes un gūto pieredzi:

- Kuras ir attiecīgā sektora galvenās darbojošās personas?
- Kāda ir viņu tradīcija attiecībā uz kultūras aktivitātēm, kuras paredz līdzdalību un kop-radīšanu, sociālā kapitāla tiltu veidošanu, un kādi ir viņu mērķi?
- Kāda ir viņu un ieinteresēto pušu izpratne par mērķiem un nolūkiem attiecībā uz sociālā kapitāla tiltu veidošanu?
- Pārskatos ir ietverti attiecīgā sektora kop-radīšanas piemēri
- Kāda veida pasākumi tika organizēti: kādas bija aktivitātes, kāda bija programma? Kādas grupas bija iesaistītas, kāds bija aptuvenais dalībnieku skaits?
- Kādas bija pasākuma stiprās un vājās puses?
- Kādi bija rezultāti un ieguvumi?

- Cik lielā mērā pasākumi atbilda sociālā kapitāla tiltu veidošanas mērķim?

Pārskati definē sektora VAJADZĪBAS sociālā kapitāla tiltu veidošanai ar kop-radošo aktivitāšu palīdzību:

- Kādi sektoram bija galvenie izaicinājumi, lai atbalstītu sociālā kapitāla tiltu veidošanu?
- Kas sektoram nepieciešams, lai pārvarētu šos izaicinājumus/ šīs grūtības?

Pārskati sniedz ANALĪTISKU KOPSAVILKUMU / GALVENĀS TENDENCES:

- Kāda veida pasākumi tika organizēti galvenokārt un kā tie veidoja sociālā kapitāla tiltus?
- Kādi ir labas prakses /pieredzes/ kritēriji/ iezīmes?

1.3 Kvalitatīvās intervijas

Intervējamie bija iedalīti trīs mērķa grupās: apmācību nodrošinātāji, izglītojamie un ieinteresētā puse. Katrai no tām bija sagatavotas atsevišķas tēmas. Katrs partneris attiecīgajā grupā veica trīs intervijas.

Mācību nodrošinātāji (brīvprātīgo mākslas veidu, kultūras un mantojuma asociāciju menedžeri un vadošie speciālisti partneru pašu attiecīgajās un ar tām saistītajās organizācijās; profesionāļi,(piem. mākslinieki), kuri vada aktivitātes)

Apskatītie jautājumi:

- Organizācijas raksturs
- Organizēto pasākumu raksturs
- Pasākumu atbilstība paredzētajam viņu skatījumā
- Tradicionālās mērķauditorijas
- Kop-radošo pasākumu mērķi/uzdevumi un pieredze to organizēšanā/norisē, ja iesaistītas dažādas sociālās grupas
- Kādas sociālās grupas tika iekļautas
- Pielietotās metodes
- Šīs pieredzes pozitīvie un negatīvie aspekti
- Šo pasākumu rezultāti/ieguvumi

Izglītojamie (biedri vai dalībnieki pašu partneru attiecīgajās un ar tām saistītās organizācijās)

Apskatītie jautājumi:

- Pasākuma raksturs, kurā piedalījies intervējamais
- Gaidāmais rezultāts (no dalības pasākumos)
- Pasākumu pieredze
- Pasākumu atbilstība paredzētajam
- Personīgais ieguvums no iesaistes
- Ieteikumi/ priekšlikumi šiem pasākumiem

Ieinteresētā puse (attiecīgo pašvaldību kultūras un brīvā laika organizēšanas departamentu /nodaļu pārstāvji, iesaistīto pašvaldību mākslas un kultūras iestāžu darbinieki, citas civilās sabiedrības asociācijas, kuras nodarbojas ar sociāliem, humanitāriem un labklājības, sporta u.c. jautājumiem)

Apskatītie jautājumi

- Pašvaldības konteksts
- Pasākumu atbilstība paredzētajam
- Kādas aktivitātes viņiem ir zināmas
- No pasākumiem gūtā pieredze
- Ieguvumi un priekšlikumi šiem pasākumiem

1.4 Kontekstuālā novirze

Šī pētījuma rezultāti vērtējami ar kontekstuālu novirzi. Ņemot vērā/ Tuvāk iepazīstot attiecīgo valstu partneru iesniegtos sektoru īsos pārskatus, tiks identificētas dažas atšķirības un iespējama izpratnes dažādība datu interpretācijā.

Galvenais

Polijas kultūras sektoru ir grūti atspoguļot skaitļos, jo par zināmu NVO skaitu mākslas un kultūras jomā nav statistisko datu. Galvenā atšķirība starp citām valstīm un Poliju šajā jomā ir tā, ka Polijā nav jumta organizāciju nacionālā līmenī, kaut gan pastāv atsevišķas vietēja rakstura struktūras. Slovēnija šajā ziņā ir samērā attīstīta, jo tur ir apmēram 3.300 NVO, kuras darbojas kultūras un mākslas jomā (no kopumā 25.000 NVO). Slovēnijā “biedrības” (asociāciju juridiskais nosaukums) jau vēsturiski ir bijušas galvenās kultūras dzīves uzturētājas vietējās kopienās. 19.gs. tām bija nozīmīga loma slovēņu valodas standartizēšanas un formalizēšanas

procesā; rezultātā biedrībām ir galvenā loma Slovēnijas vietējās kultūras dzīves organizēšanā. Apvienotās Karalistes brīvprātīgās mākslas sektoru veido 63.000 brīvprātīgās mākslas grupu, no kurām vairākums ir bezpeļņas organizācijas (reģistrētas kā labdarības organizācijas). Apvienotajā Karalistē kopienu organizāciju tīkls kopš 1880-iem gadiem ir paplašinājies, pašlaik tur ir gandrīz 200 specializētas valsts līmeņa jumta organizācijas. Nīderlandē dažādas asociācijas un fondus apvieno vairāk nekā 130 valsts līmeņa jumta organizācijas. 40% holandiešu brīvajā laikā ir iesaistījušies radošās un ar mākslu saistītās nodarbēs: tas sastāda vairāk nekā 6.4 milj. cilvēku. Dāņu pilsoniskās sabiedrības organizācijas iedalāmas divos veidos: amatieru organizācijas (amatieri mākslinieciskajās nodarbēs) un brīvprātīgās kultūras organizācijas (mākslas un kultūras starpnieki); tās ir izveidojušās jau vēsturiski, jo pastāv kopš 1849. gada (Dānijas konstitūcija) un joprojām nav zaudējušas savu galveno lomu šajā jomā.

Galvenā problēma / izaicinājums / finansējums

Slovēnijā kultūras biedrības finansē vietējā vara (pašvaldības). Citas organizācijas, kā piem. JSKD (*Slovēnijas Kultūras Aktivitāšu Sabiedriskais Fonds*), arī var piedalīties līdzfinansējot amatieru kultūras programmas un projektus nacionālā/valsts līmenī. Arī Polijā finansējums kultūrai tiek piešķirts no vietējo kopienu līdzekļiem. Valsts finansējums tiek piešķirts valsts institūcijām, amatiermāksla ir vietējo pašvaldību pārziņā. NVO pašām jāmeklē finansējums kultūras pasākumiem tekošajam gadam, sadarbojoties ar vietējo pašvaldību ar "NVO Sadarbības Programmas" starpniecību. Līdzekļus kultūras pasākumiem NVO ir iespējams saņemt arī valsts vai Eiropas dotāciju veidā. Ir iespējama arī privāta sponsorēšana, taču kultūras jomā tā joprojām nav īpaši izplatīta. Organizācijas Dānijā atbalsta dažādi fondi: nacionālie (valsts) un vietējie (atkarīgs no atrašanās vietas), šī sistēma ir galvenokārt vēsturiski izveidojusies un attiecīgi praktiski nemainīga. Apvienotajā Karalistē grupas ir pašpietiekamas; pēdējo 20 gadu laikā tās saņem arvien mazāk un mazāk finansējumu no vietējām pašvaldībām, vai pat vispār nesaņem neko. Valdība atbalsta dažas jumta organizācijas, pēdējos gados tā iekļāvusi savās prioritātēs "līdzdalību". Dažām amatieru grupām finansējuma apcirpšana nozīmē darbības apjoma samazināšanu vai darbības telpas zaudēšanu. Tām ir zems sabiedriskais profils un līdz ar to var būt grūtības ar dalībnieku piesaisti. Nīderlandes situācija ir salīdzinoši vidēja: pašvaldības atbalsta amatiermākslu, bieži uztur asociāciju telpas. Jāatzīmē, ka Nīderlandē pieaug privātu kultūras darbinieku skaits sakarā ar to, ka pastāvīgu darba vietu skaits kultūras jomā nav liels

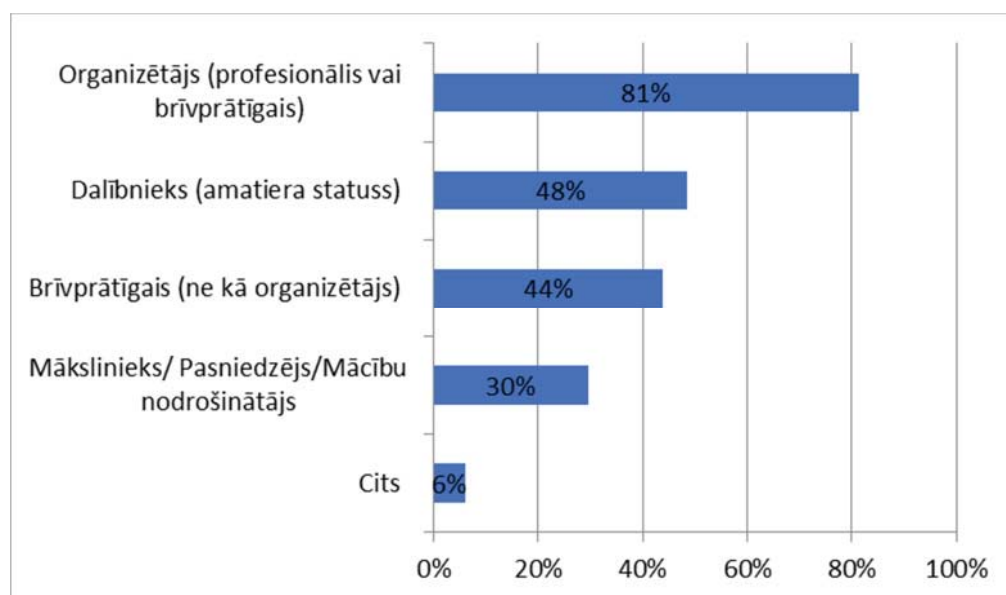
Pēc kontekstuālā fona var izšķirt vairākas situācijas: divas valstis, kurās kultūras joma ir liberālāka (Apvienotā Karaliste un zināmā mērā Nīderlande), viena valsts, kur kultūras jomā nav īpašu pasākumu un atbalsta tīkla attiecīgajām NVO (Polija), un valstis, kurās kultūras darbs organizēts un tiek finansēts vietējo kopienu līmenī (Slovēnija, Dānija, zināmā mērā Nīderlande).

2 REZULTĀTU APRAKSTS PA VALSTĪM

2.1 Dānija

Pārskatā piedalījās 64 cilvēki. No tiem nelielā pārsvarā bija vīrieši (52%). Rezultāti uzrādīja, ka lies skaits respondentu bija vecāka gada gājuma: 51% - 65 gadi un virs, 30% bija starp 50 un 69 gadiem. Jo augstāks ir izglītības līmenis, jo vairāk cilvēku iesaistās kop-radošās aktivitātēs: 48% bija "gara augstākā izglītība", 33% bija "īsa augstākā izglītība". Tikai 2% no aptaujā iesaistītajiem bija tikai vidējā izglītība. Vairums aptaujāto bija vai nu pilna-laika nodarbināti (33%), vai pensijā (55%). Viņi bija iesaistījušies dažādās aktivitātēs. Visvairāk cilvēku pulcināja instrumentālā mūzika (39%), vizuālās mākslas (37%), teātris (33%) un dziedāšana / koris (33%). Visas citas aktivitātes piesaistīja aptuveni līdzīgu interesentu skaitu (apm.17%), izņemot digitālo jaunradi (9%).

Aptaujātie galvenokārt bija iesaistīti kā organizatori(81%). Vairāk bija iesaistīti kā dalībnieki (48%) un brīvprātīgie (44%) nekā mākslinieki/ skolotāji (30%)

1. tabula: Jūsu iesaistes veids? (Dānija)

Šajās aktivitātēs aptaujātie bija bijuši iesaistīti vai nu vairāk nekā 10 reizes (31%), vai tikai vienu līdz trīs reizes (25%). Ir vērojama atstarpe starp dalībniekiem, kas iesaistās pasākumos regulāri vai tikai reizi pa reizei (*sporādiski*). Dalībnieki dzīvo konkrētā apvidū, kur ir liels dažādu ar kultūru saistītu pasākumu piedāvājums; 34% no viņiem varētu apmeklēt vairāk nekā 30 dažādas aktivitātes. Viņi par šīm aktivitātēm uzzināja no ar kultūras darbu saistītiem kontaktiem (78%) un kultūras iestādēm (62%). Par cik dalībnieki bija galvenokārt organizatori, viņi ir kultūras

dzīves sastāvdaļa un ir attiecīgos saziņas tīklos. Domājams, ka ģimenēm ir mazāka nozīme šo aktivitāšu veicināšanā (37%). Apkopojot, var teikt, ka dalībnieki Dānijā ir sasnieguši zināmu vecumu, pensionēti un ar trešā līmeņa izglītību. Lielāka nozīme radošajās nodarbēs ir mūzikai (instrumentālā un dziedāšana), kā arī teātrim. Personas, kas iesaistās šajās nodarbēs, bieži paši ir arī to organizētāji. Radošā joma ir institucionalizēta: pastāv spēcīgs piedāvājums, kurš balstīts uz specifiskiem avotiem/ pamatiem (kultūras (organizāciju) tīkls, kultūras iestādes). Dalībnieki regulāri apmeklē šīs radošās nodarbes /radošos pasākumus.

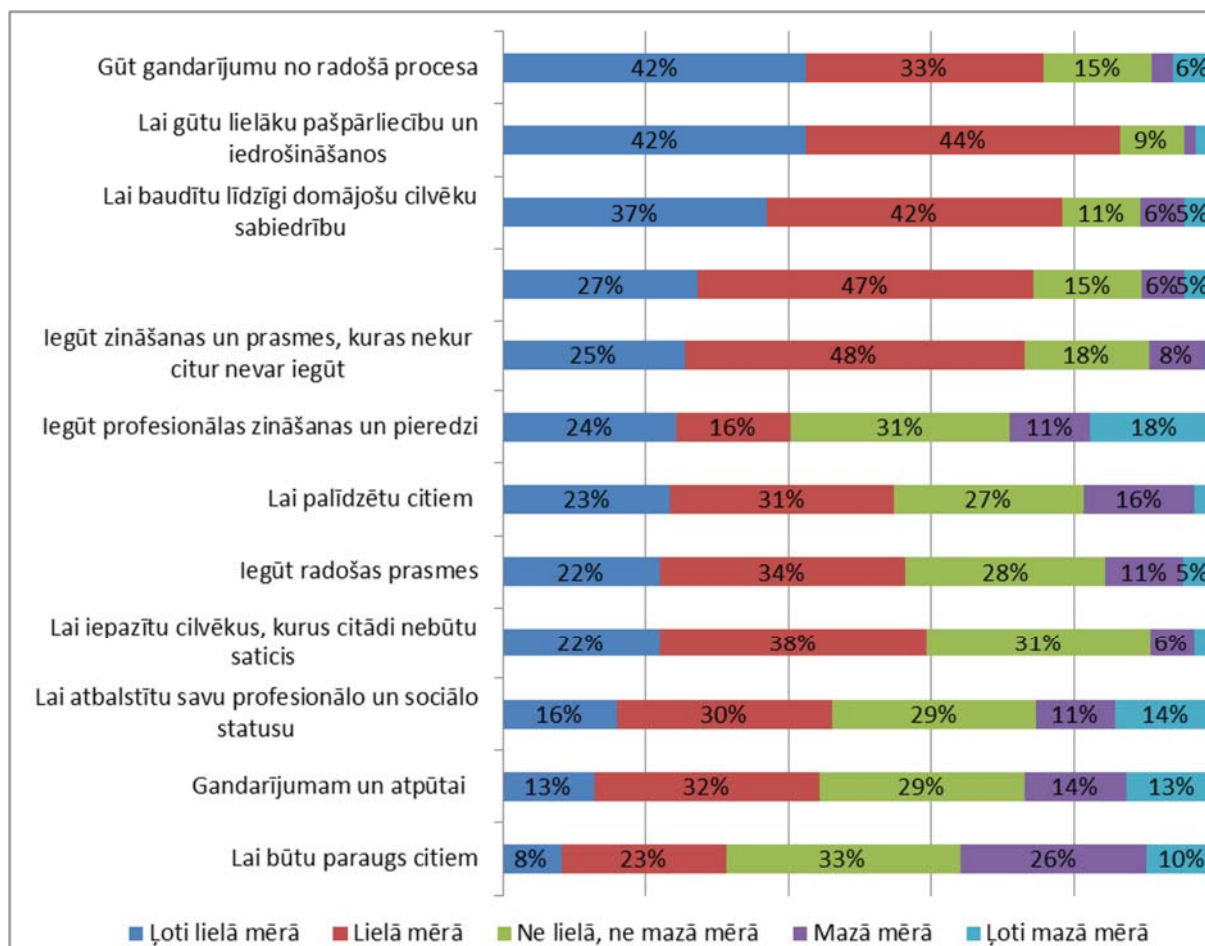
Paradoksāli, bet aktivitāšu dalībnieki uztver grupu sastāvu kā neviendabīgu. Viņi apgalvo, ka pārējiem grupas dalībniekiem ir atšķirīgs vecums (63%), dzimums (76%), izglītības līmenis (62%) un ienākumu līmenis (48%). Taču viņi uztver grupas viendabīgumu attiecībā uz kultūru/nacionalitāti (54%) un to, ka tie ir tuvējās apkārtnes iedzīvotāji (71%). Pretēji vispārējai statistikai, dalībnieki uztvēra sevi atšķirīgākus nekā viņi patiesībā ir; tomēr viņi atzīmēja kopīgo kultūras fonu. Iegūtie dati liecina, ka šīs aktivitātes norisinās vietējās kopienās, kas arī izskaidro šo viendabīgumu. Lai veidotu sociālā kapitāla tiltus/saites, sektoram nepieciešams iesaistīt aktivitātēs plašāku sabiedrību, paplašināt tā darbības loku.

Diemžēl intervijas nevar sniegt atbildi par grupu viendabīgumu. Uz jautājumu par to, kādi/kas bija pārējie grupas dalībnieki, visi intervētie izglītojamie atbildēja "mūziķi amatieri".

Motivācija apmeklēt šīs aktivitātes šķiet vairāk individuāli - nekā sociāli orientēta. Pamat-motivācija ir gandarījuma gūšana no radošā procesa (42% - ļoti lielā mērā, 33% - lielā mērā), kā arī lielākas pārliecības un iedrošinājuma sajūtas gūšana (42% - ļoti lielā mērā, 43% - lielā mērā). Sociālā līmenī mazāks skaits bija motivēti palīdzēt citiem (27% - ne lielā ne mazā mērā, 16% - nelielā mērā, 3% - ļoti mazā mērā) un satikt cilvēkus, kurus citādi nebūtu satikuši (31% - ne lielā, ne mazā mērā, 6% - nelielā mērā un 3% - ļoti mazā mērā).

Šie mērķi tika apstiprināti intervijās ar mācību nodrošinātājiem, kuriem šīs aktivitātes notiek nodarbību atmosfērā. Viņi nebūt nav obligāti līdz-radoši: galveno apmācības (*procesu*) nodrošina apmācības vadītājs (mācību nodrošinātājs). Tas arī nosaka to, ka starp dalībniekiem nav īpašas sadarbības /mijiedarbības, kā izteicās kāds no intervētajiem. Mācību nodrošinātāji neko nemin arī par savu ieguvumu. Arī dalībnieku ieguvumi kontaktu ziņā ir ierobežoti: intervētās personas uzskata, ka vairums no viņiem viens otru jau pazīst. Svarīgākais ieguvums dalībniekiem, kā atzina mācību nodrošinātāji, ir zināšanu ieguve. Intervētie izglītojamie piedalījās ar mūziku saistītās aktivitātēs (amatieru simfoniskais orķestris, amatieru ansambļis

un amatieru koris). Kā galvenie mērķi tika atzīmētas mācības un vēlme kļūt par labāku mūziķi.

2. tabula: Kāds bija galvenais motīvs, lai jūs iesaistītos radošajās aktivitātēs (Dānija)

Tomēr, kaut arī dalībnieki to nebija atzinuši kā motivējošu iemeslu, viņi atzīmēja aktivitāšu “socializējošo” gaisotni. Tā bija draudzīgā atmosfēra (68% - atzina kā ievērojamu, 22% - piekrita zināmā mērā). Šādas draudzīgas atmosfēras attīstība bija iespējama pateicoties dalībnieku savstarpējai palīdzībai, kad tas bija nepieciešams (44% novērtēja ievērojami, 42% - zināmā mērā). Attiecīgi dalībnieki nepiekrita, ka būtu pieredzēta konkurence (32% nepiekrita zināmā mērā, 22% stipri nepiekrita).

Šādu sociālo gaisotni apraksta ieinteresētās personas; viņi norāda, ka grupu dalībnieki “ļoti ātri savstarpēji sapazīstas” un ir “ļoti atvērti”. Vispārēju atvērtību apraksta mācību nodrošinātāji. Dalībnieki ir vai nu atvērti apgūt zināšanas no skolotājiem, esot “ļoti gatavi jaunu prasmju apgūšanai”, vai arī esot “ļoti ieinteresēti mācīties no profesionāliem diriģentiem”. Viņi ir atvērti arī pret citiem grupas dalībniekiem “ir liela interese par savstarpēju domu apmaiņu”.

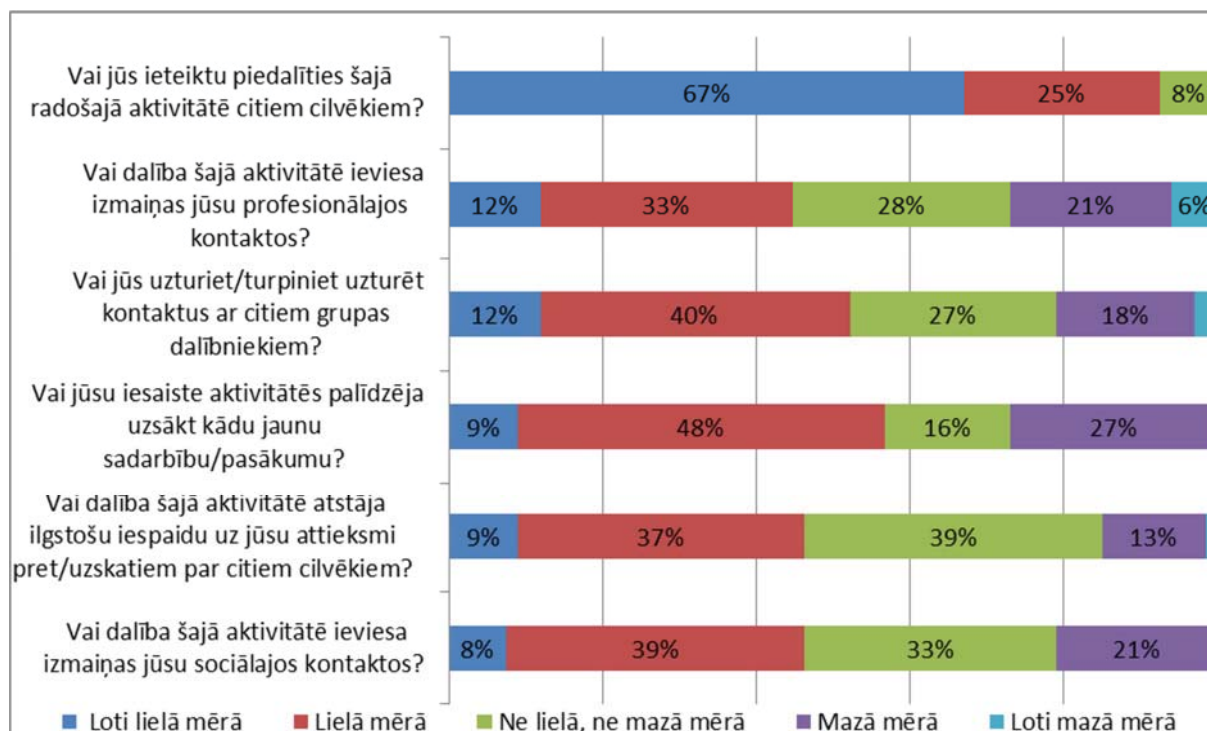
Kopumā, dalībnieki novērtēja, ka ir ieguvēji visās piedāvātajās kategorijās: zināšanās un prasmēs, gandarījumā un atpūtā, laimes izjūtā, atbalstā pašnovērtējumam, jaunu kontaktu veidošanā, satiekot cilvēkus no citām sabiedrības grupām, gūstot profesionālu pieredzi. Īpaši tika novērtēts fakts, ka piedalīšanās šajās aktivitātēs ir devusi iespēju satikt cilvēkus, kurus citādi nebūtu satikuši (24% - ļoti lielā mērā, 65% - lielā mērā).

Divi no intervētajiem mācību nodrošinātājiem norādīja arī uz aktivitāšu saistību ar sociāliem jautājumiem, kā nepieciešamību veidot un attīstīt uzticēšanos un solidaritāti, lai gūtu panākumus. Šo pašu ideju bija pauduši arī izglītojamie (nepieciešamība uzticēties partnerim ansamblī/orķestrī). Izglītojamajiem šis sociālais ieguvums šajās nodarbēs tomēr ir sekundārs; tas vairāk izpaužas pārtraukumos, kad ir iespējams sarunāties.

Vadoties no aptaujas datiem jāsecina, ka vairumam personu šajās nodarbēs neveidojas ilgstošas attiecības. Mazāk nekā pusei respondentu dalībai šajās nodarbēs bija pozitīva ietekme uz sociālajiem kontaktiem (7% - ļoti lielā mērā, 39% - lielā mērā) un kontaktiem profesionālajā jomā (12% - ļoti lielā mērā, 33% - lielā mērā). Dažas personas saglabāja kontaktus ārpus nodarbēm (9% ļoti lielā mērā, 48% - lielā mērā); nedaudz vairāk kā pusei veidojās sadarbība (12% - ļoti lielā mērā, 40% - lielā mērā); nodarbēm nebija ilgstošs iespaids uz dalībnieku viedokli par citiem cilvēkiem (9% - ļoti lielā mērā, 37% - lielā mērā). Vadoties no aptaujas rezultātiem jāpieņem, ka nodarbēm nevarētu būt augsts ilgtspējības līmenis. Tomēr nodarbes uzskatāmas par veiksmīgām, jo gandrīz visi dalībnieki ieteiktu tajās iesaistīties (67% - ļoti lielā mērā, 25% - lielā mērā).

Šis ilgtspējīgas ietekmes trūkums uz sociālās/ sabiedrības attīstības perspektīvu un sociālajiem tīkliem ir saskatāms arī intervijās. Vairums intervēto (ieinteresētās puses pārstāvji, mācību nodrošinātāji un izglītojamie) nevarēja identificēt nodarbju ietekmi uz sociālajiem tīkliem: uz jautājumu vai šīs nodarbes ir kaut kādā veidā mainījušas dalībnieku sociālos kontaktus, vairums atbildēja, ka "nē", kamēr citi jutās šaubīgi.

3. tabula: Ilgtspējīgums (Dānija)

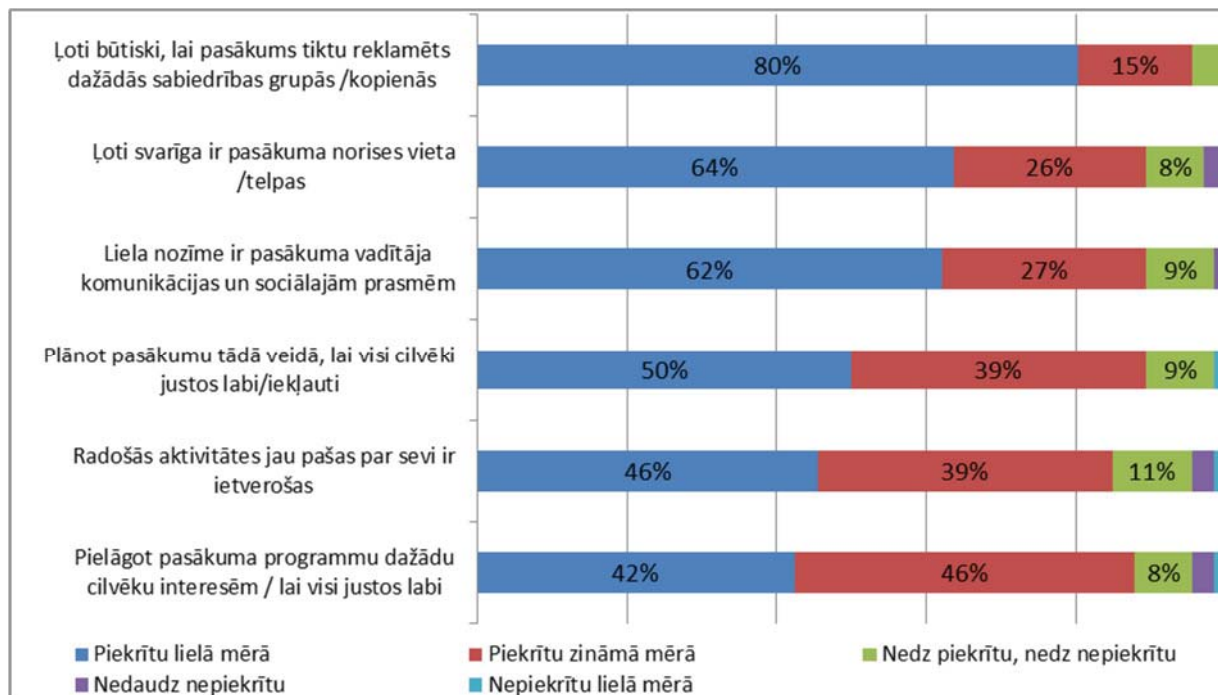
Šo nodarbību vājos punktus, raugoties no sociālā viedokļa, ir atzīmējuši arī dalībnieki: to uzrāda tas, ka nodarbēm nosacīti iztrūkst iesaiste cīņā ar sociālo atstumtību (32% - ne lielā, ne mazā mērā, 8% - mazā mērā, 1% - ļoti mazā mērā). Tomēr dalībnieki uzskata, ka šīm nodarbēm ir liela nozīme kopienas stiprināšanā (61% - ļoti lielā mērā, 33% - lielā mērā), cilvēku savstarpējās uzticēšanās un saprašanās stiprināšanā (53% - ļoti lielā mērā, 38% - lielā mērā), tās veicina dialoga veidošanu starp personām ar dažādu izcelšanos (45% - ļoti lielā mērā, 45% - lielā mērā) un atbalsta sociālo vienotību un solidaritāti (38% - ļoti lielā mērā, 48% - lielā mērā).

No intervijām redzams, ka, šķiet, pastāv vispārēja vienošanās no mācību nodrošinātāju puses, ka cilvēku solidaritāti un savstarpējo uzticēšanos var veidot izvirzot kopīgu mērķi; kopīgu mērķi, ko veidojis mācību nodrošinātājs, lai veicinātu grupas darbu. Kopīgai virzībai tad būtu nepieciešama uzticēšanās.

Dažām jomām pēc dalībnieku domām būtu jāpievērš lielāka uzmanība. Izšķirīga nozīme ir aktivitāšu atbalstam dažādās kopienās (80% - ļoti lielā mērā, 15% - lielā mērā), uzmanība būtu pievēršama arī aktivitātes vadītāja komunikācijas un sociālajām prasmēm (62% - ļoti lielā mērā, 27% - lielā mērā), kā arī ir nepieciešams, lai nodarbei būtu atbilstoši piemērotas telpas (64% - ļoti lielā mērā, 26% - lielā mērā). Kaut arī prioritāšu ziņā šie jautājumi neieņem nozīmīgu vietu, tomēr aktivitātes plānošana (50% - atzīst par ļoti lielā mērā nozīmīgu, 39% - lielā mērā) un programmas piemērošana dažādu cilvēku vajadzībām tā, lai nebūtu cilvēku, kas

justos neiederīgi dalībai (42% - atzīst ļoti lielā mērā, 46% - lielā mērā) uzskatāmi par nozīmīgiem faktoriem, lai nodrošinātu radošo nodarbjū panākumus, iesaistot cilvēkus ar dažādu izcelsmi.

4. tabula: Kādi aspekti ir ņemami vērā, lai radošās aktivitātes gūtu panākumus tuvinot

cilvēkus ar dažādu izcelsmi? (Dānija)

Pēc dalībnieku domām lielākais izaicinājums radošo aktivitāšu organizēšanā ir mācību nodrošinātāja komunikatīvās prasmes. Savstarpējā sapratne (*piekļūšana otram cilvēkam*) ir viena no svarīgākajām lietām pirms kop-radišanas uzsākšanas. Mācību nodrošinātājam jāspēj pieņemt dažādas kultūras, jāspēj runāt vairākās svešvalodās. Viens no mācību nodrošinātājiem minēja, cik ļoti šo nepieciešamību pēc komunikācijas kavē finansējuma trūkums: lai šo jautājumu varētu risināt, nepieciešams lielāks darbinieku skaits.

Dānijas risinājums apliecina, ka sociālā atmosfēra (izpalīdzība, jautājumu apspriešana, sacensības gara neesamība) gala rezultātā atstāj savu iespaidu uz sociālo un profesionālo vidi. Aptauja rāda, ka šo aktivitāšu dalībnieku sastāvs tiek uztverts kā daudzveidīgs, te veidojas saites starp dažādas izglītības un sociālās izcelsmes grupām. Aktivitāšu dalībnieku līdzdalība sociālā kapitāla apvienošanā ir neliela, tomēr viņiem nav izteikta vēlme tuvināties ar citu reģionu iedzīvotājiem (starp-reģionālās mācības) vai kultūru pārstāvjiem (starp-kulturālas saites). Intervijas ar izglītojamajiem parādīja, ka aktivitātes bieži koncentrējas uz vienu vai diviem kontaktu stiprināšanas aspektiem. Divi no trim intervētajiem bija piedalījušies projektā, kurā veidoja saikni starp dažādām grupām: viens bija

piedalījies orķestrī, kur bija iesaistīti pieaugušie un bērni, otrs – pasākumā ar mazāko klašu skolniekiem (spēlējot priekšā un mācot spēlēt kādu mūzikas instrumentu). Abi projekti pozitīvi iespaidoja mācību procesu, kā arī bija bērniem ļoti motivējoši. Dalība kopīgā radošā procesā var veicināt radošuma attīstību un mācības. Tas var tikt izmantots kā alternatīva klasiskajiem un mazāk pieejamiem apmācības veidiem.

Šie ierobežojumi nebūt nav obligāti redzami kvalitatīvajos apsekojumos. Viens no mācību nodrošinātājiem pieminēja starp-kulturālo saikņu veidošanos pasākumā, kur bēgļi bija uzaicināti spēlēt mūziku kopā ar dāņu mūziķiem. Rezultātā mērķa grupa labāk integrējās (*sabiedrībā*). Pasākuma laikā viņiem bija laiks savstarpējām sarunām un kopīgai maltītei ar citiem mūziķiem. Tas bija acīmredzams panākums, mērķa grupa vēlējās to atkārtot.

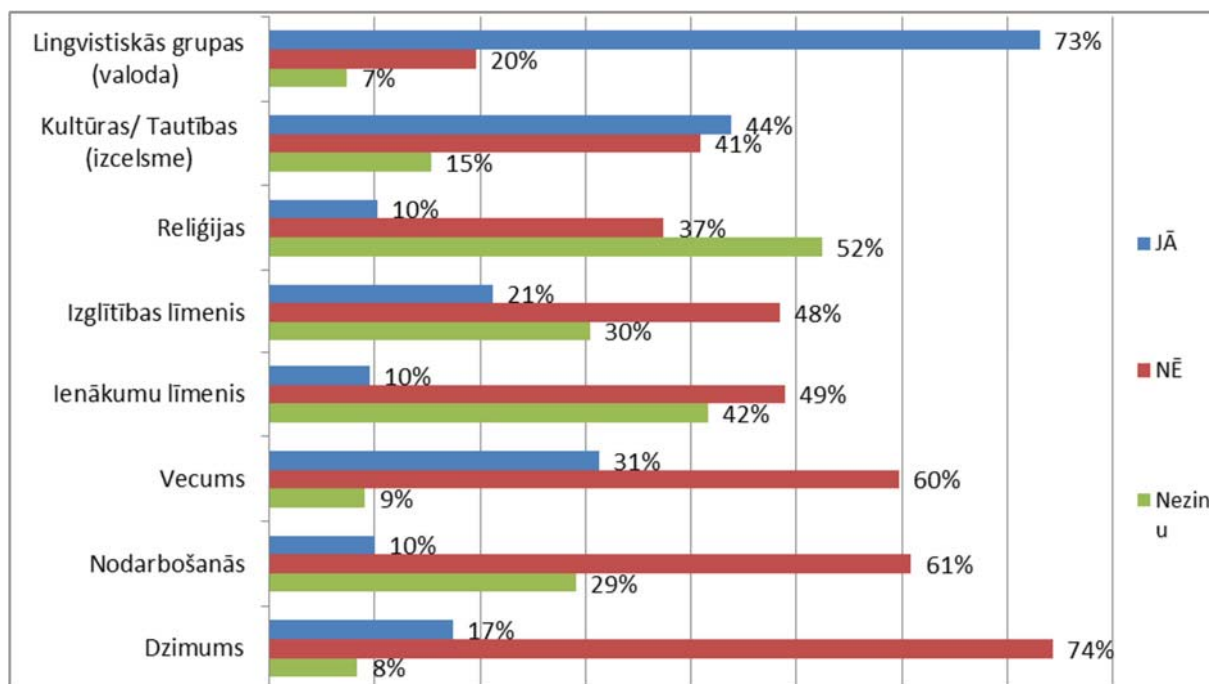
Šo pasākumu paredzētie ieguvumi ir personīgas dabas: vai nu (*iegūt*) zināšanas vai prasmes. Taču dalībnieku iepriekš neparedzētajiem ieguvumiem ir sociāls raksturs: tie paplašina viņu kontaktus, tiek satikti cilvēki, kuri citādi nebūtu satikti. Ieinteresētās puses mērķi ir konkrētāki: intervijās tika minēta dalībnieku skaita palielināšana. Tomēr viņi pieņem, ka šie pasākumi ir arī sociāli nozīmīgi, pat ja tie nav svarīgākie mērķi ("Es uzskatu ieguvumus sociālajā jomā par blakus efektu"), kā piem. tas, ka dalībnieki varētu satikt jaunus cilvēkus vai iespējams paplašināt savus kontaktus. Intervētie ieinteresēto pušu pārstāvji šķita attālināti no idejas par kop-radīšanu; viņi teica, ka nekad neesot bijuši iesaistīti attiecīgā projektā.

2.2 Nīderlande

Aptaujā piedalījās 262 cilvēki. Starp tiem 65% bija sievietes. Vairums respondentu bija vidēja gada gājuma: vai nu starp 50 un 64 gadiem (51%), vai 35 un 49 gadiem (26%). Starp respondentiem tikpat kā nebija jaunu cilvēku: tikai viena persona starp 6 un 15 gadiem, neviena starp 16 un 24 gadiem. Attiecīgi, vairums no viņiem bija vai nu nodarbināti uz nepilnu slodzi (43%), pilnu slodzi (24%) vai pašnodarbināti (36%). Dati neuzrāda nedz personas, kuras būtu izglītības procesā (2%), nedz bezdarbniekus (2%). Aptaujātajiem bija augsts izglītības līmenis: 73% bija 3. līmeņa izglītība un 20% doktora grāds (Ph.D.). No radošajām aktivitātēm visvairāk interesentu ir par teātri (48% ir bijuši iesaistīti), instrumentālo mūziku (47%) vizuālajām mākslām (47%).

Vairums respondentu ir bijuši organizatori (73% no aptaujātajiem). Šis pārskats vairāk atspoguļo organizatoru viedokli nekā vienkārša dalībnieka viedokli (40%). Tikai 23% aptaujāto kādreiz ir piedalījušies kā brīvprātīgie. Attiecīgi vairums no viņiem bieži apmeklē radošus pasākumus: 38% pagājušajā gadā bija apmeklējuši vairāk nekā 10 pasākumus. Viņi ir arī labi informēti par kultūras norisēm savas dzīves vietas tuvumā: vairums (33%) būtu varējuši apmeklēt vairāk nekā 30 dažādu kultūras pasākumu savā apkaimē. Par cik respondenti galvenokārt ir profesionāļi viņi ir integrēti kultūras norisēs: 70% aptaujāto bija saņēmuši informāciju par pasākumiem no to organizētājiem, 82% - no kultūras iestādēm, 68% no saviem profesionālajiem kontaktiem, un 72% no interneta. Šīs aptaujas respondenti bija galvenokārt vidēja vecuma, ar augstu izglītības līmeni, kultūras jomas profesionāļi. Šīs personas aktīvi iesaistās kultūras norisēs, viņi ir daļa no kultūras dzīves un attiecīgi ir labi informēti par pasākumiem.

Aptaujas rezultāti liecina, ka radošo aktivitāšu dalībnieku sastāvs tiek uztverts kā neviendabīgs. Dalībnieki atšķiras pēc vecuma (atšķiras par 60%), dzimuma (atšķiras par 74%), reliģiskās piederības (atšķiras par 37%, nav pārlicināti 52%), nodarbošanās (atšķiras par 61%), izglītības (par 48%, nav pārlicināti 30%) un ienākumiem (par 48%, nav pārlicināti 42%). Tas ir pretrunā ar mūsu iepriekš iegūtiem datiem. Ja organizatori pieder viendabīgai grupai (labi izglītotas, vidēja vecuma sievietes), pasākumu dalībnieku sastāvs ir daudzveidīgāks. Tomēr viņi pieder vienai lingvistiskajai grupai (ap 73%) un viņiem ir mazākas atšķirības kultūrā/nacionalitātē (44% respondentu tā ir līdzīga).

5. tabula: Domājot par grupas dalībniekiem, vai viņu .....ir tāda pat kā jums, ...ir tāds pats kā jums? (Nīderlande)

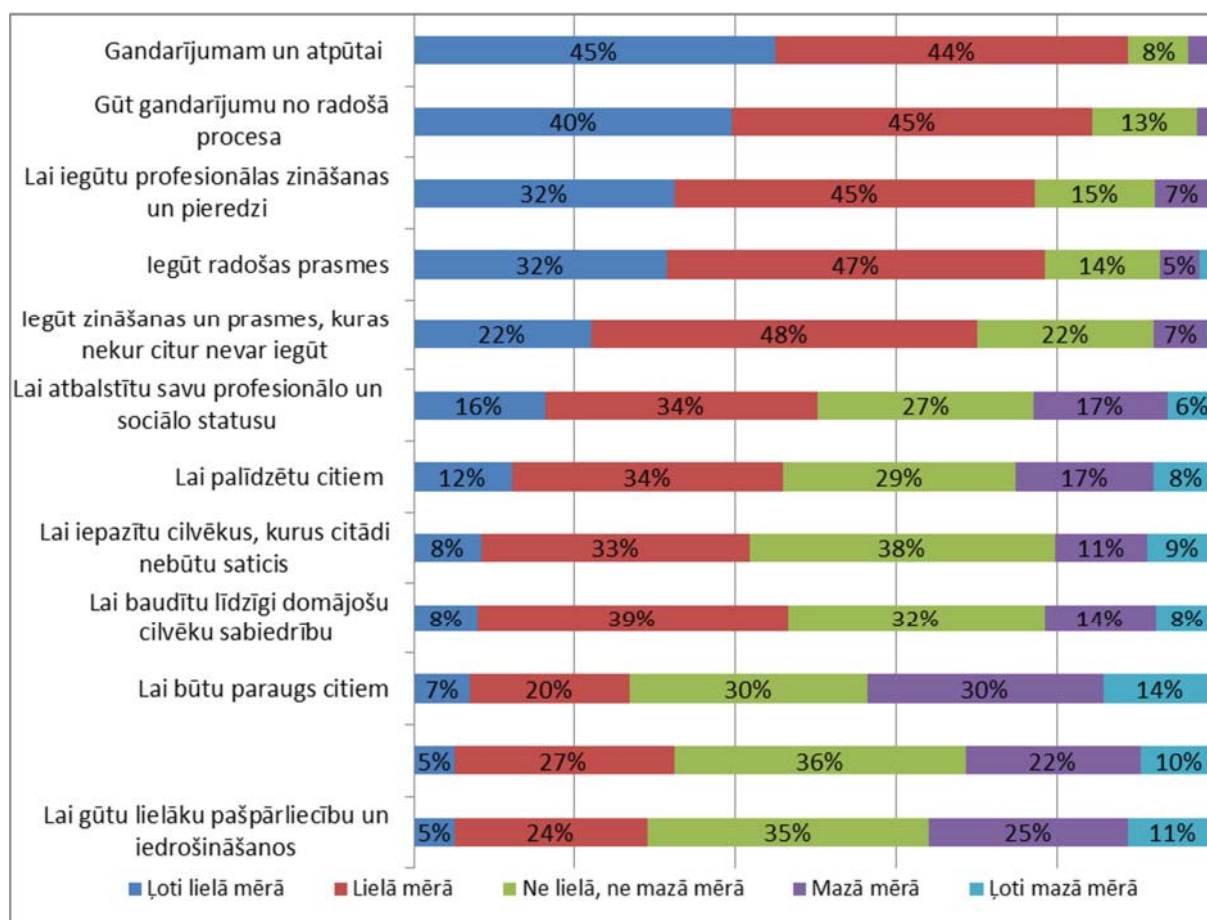
Intervijas atspoguļo dažādas puses. Grupu sastāva nevienādīgums ir atkarīgs no piedāvātās nodarbes. Daži dalībnieki norādīja uz identisku sastāvu: flamenko deju grupas dalībnieks atzina, ka grupas dalībnieki ir “labi izglītoti, vecumā no 30 līdz 60 gadiem”, kora dziedātājs teica, ka kora dalībnieki ir “labi izglītoti, ar ienākumu līmeni virs vidējā un līdzīgām interesēm par klasisko mūziku un mākslu kopumā”. Taču kāds deju skolotājs atzina, ka dalībnieku dažāda deju prasmes līmenis varētu veicināt apmācības procesu:

“Holandiešu studenti saņem pietiekoši tradicionālu izglītību dejas akadēmijās, tajā pašā laikā ārzemju studenti vairumā gadījumu ir vairāk pazīstami ar modernām un konceptuālām dejas izteiksmes formām. Šis atšķirības ir ļoti stimulējošas.”

Intervētie ieinteresēto pušu pārstāvji izteicās, ka viens no viņu mērķiem būtu veidot kontaktus starp dažādām cilvēku grupām.” Paaudžu mūzikas” (starp-paaudžu talantu attīstības programma) mākslinieciskā direktore atzīmēja, kā šis festivāls apvieno studentus un vecāka gadu gājuma cilvēkus:

“Mani projekti ir vienmēr orientēti uz to, lai pulcinātu dažādu paaudžu cilvēkus un, ja iespējams, no dažādām kultūrām. Tas ir visu manis veidoto projektu pamatā.”

Grupu sastāvs mainās atkarībā no tā, vai tās mērķis ir tikai mācības, vai arī organizatori ir paredzējuši veidot arī kontaktus. Motivācijas pasākumu apmeklēšanai, kā rāda aptauja, ir vairāk personīga rakstura. Uz šo jautājumu visvairāk bija tādi pamatojumi, kā radošo prasmju apguve (31% - ļoti lielā mērā, 47% - lielā mērā), gandarījuma gūšana un atpūta (45% - ļoti lielā mērā, 44% - lielā mērā), gūt gandarījumu no radošā procesa (40% - ļoti lielā mērā, 45% - lielā mērā). Respektīvi, sociālās motivācijas aptaujas dalībniekiem bija mazāk nozīmīgas: būt citiem par paraugu (29% piekrita nedaudz, 14% - ļoti minimāli), sociāla iesaistīšanās/ iesaistīšanās kopienā (22% - mazā mērā, 10% - ļoti mazā mērā).

6. tabula: Kāds bija galvenais motīvs, lai jūs iesaistītos radošajās aktivitātēs? (Nīderlande)

Līdzīgi pamatojumi parādās intervijās ar izglītojamajiem. Viņu galvenais mērķis ir labāk apgūt izvēlēto darbības jomu. Kora dziedātājs intervijā paziņoja: “Es pierakstījos korī muzikālā un vokālā izaicinājuma dēļ”, savukārt deju kopas dalībnieks teica, ka “... pirmkārt tas ir manas personīgās attīstības dēļ: es vēlos pats kļūt labāks”.

Arī daži mācību nodrošinātāji ir minējuši, ka pedagogi pirmkārt koncentrējas uz apmācību, kā savas darbības galveno mērķi. Deju skolotājs paziņoja: “neskatoties

uz to, ka studentu grupa ir daudzveidīga gan pēc izcelsmes, gan nacionalitātes, viņiem ir viens mērķis – kļūt par profesionāliem dejotājiem kādā profesionālā moderno deju kompānijā/trupā.

Mācību vidē radošo nodarbību sociālais uzdevums šķietami atiet otrajā plānā. Taču, kad nodarbībās samazinās skolotāja /skolnieka attiecību akcents, sociālā motivācija iegūst lielāku nozīmi. Mācību nodrošinātājs, pianists, kas spēlēja klavieru pavadījumu, ar demenci slimojošu vecu ļaužu mājā, aprakstīja radošu nodarbi ar vairāk izteiktu sociālu ievirzi, jo šeit ir runa par rūpēm par vecākiem cilvēkiem: viņi neizjūt interesi apgūt ko jaunu, nodarbība viņiem palīdz atslābināties.

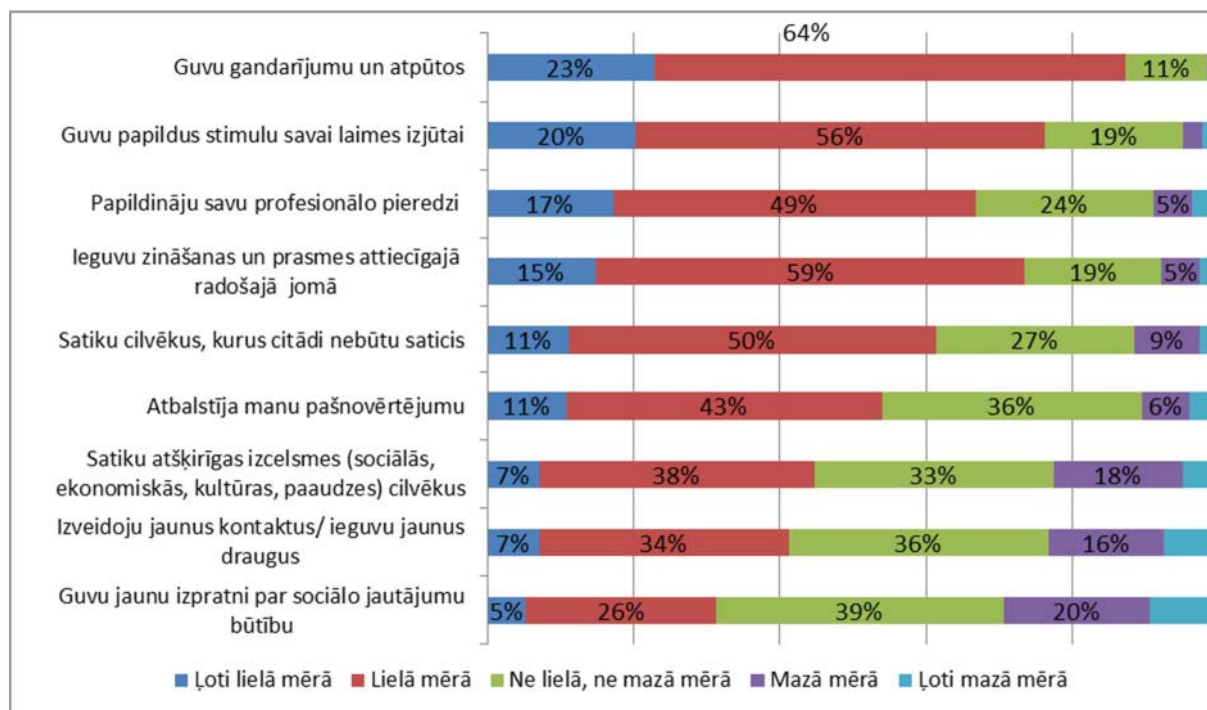
Nodarbību atmosfēra kopumā ir laba. Respondenti atzina, ka nodarbības ir labi sagatavotas un organizētas (16% - piekrita lielā mērā, 69% - zināmā mērā/nedaudz), norisinās draudzīgā gaisotnē (24% piekrita lielā mērā, 63% - zināmā mērā/ nedaudz), tajās valda atbalsta un solidaritātes atmosfēra (23% - lielā mērā, 58% - zināmā mērā). Dalībnieki savstarpēji daudz dalās(11% - piekrita lielā mērā, 62% - zināmā mērā). Rezultātā viņi nepiekrita darbības aprakstam, ka tajā varētu valdīt konkurences gaisotne (42% nepiekrita šim apgalvojumam zināmā mērā,15% - nepiekrita lielā mērā), vai, ka tā būtu stingra (44% nepiekrita zināmā mērā, 37% nepiekrita lielā mērā)

Šī gaisotne ir aprakstīta arī intervijās. Piemēram, pianists, kurš darbojās veco ļaužu mājā uzsvēra radošo nodarbību ietekmi uz dalībniekiem un gaisotni:

“Nodarbības norisinās siltā, nepiespiestā atmosfērā(...)dienās, kad notiek šīs nodarbības, iemītnieki ir daudz mierīgāki un laimīgāki.”

Kāds cits intervētais (kora dalībnieks) pieminēja braucienu ar kori uz Brazīliju. Šī kopīgā pieredze, kas noritēja draudzīgā atmosfērā, vienoja dziedātājus. Šāda sociāla atmosfēra ir jāveido organizatoriem. Apvienības “Paaudžu Mūzika” mākslinieciskā direktore izskaidroja, kā tas palīdz veicināt radošo noskaņojumu: “Attiecības dalībnieku starpā ir labas; dažreiz ir nepieciešams kāds iesildīšanās laiks(...) Tas ir veiksmīgas uzstāšanās priekšnoteikums”. Izņemot faktu, ka noskaņojums nodarbībā (sociālā atmosfēra) veicina mācību procesu, tas intervijās netiek novērtēts. Ieguvumi no dalības aktivitātēs ir saistīti ar dalībnieku motivācijām. Vairums dalībnieku sagaidīja vairāk personīgus nekā sociālus ieguvumus no iesaistīšanās šajās aktivitātēs, līdzīgi, kā ar motivāciju. Galvenie ieguvumi ir zināšanas un prasmes (15% to atzina ļoti lielā mērā, 59% - lielā mērā), guvuši gandarījumu un atpūtu (23% - ļoti lielā mērā, 64% - lielā mērā), guvuši papildus laimes izjūtu (20% - ļoti lielā mērā, 56% - lielā mērā). Tikai aptuveni vidēji

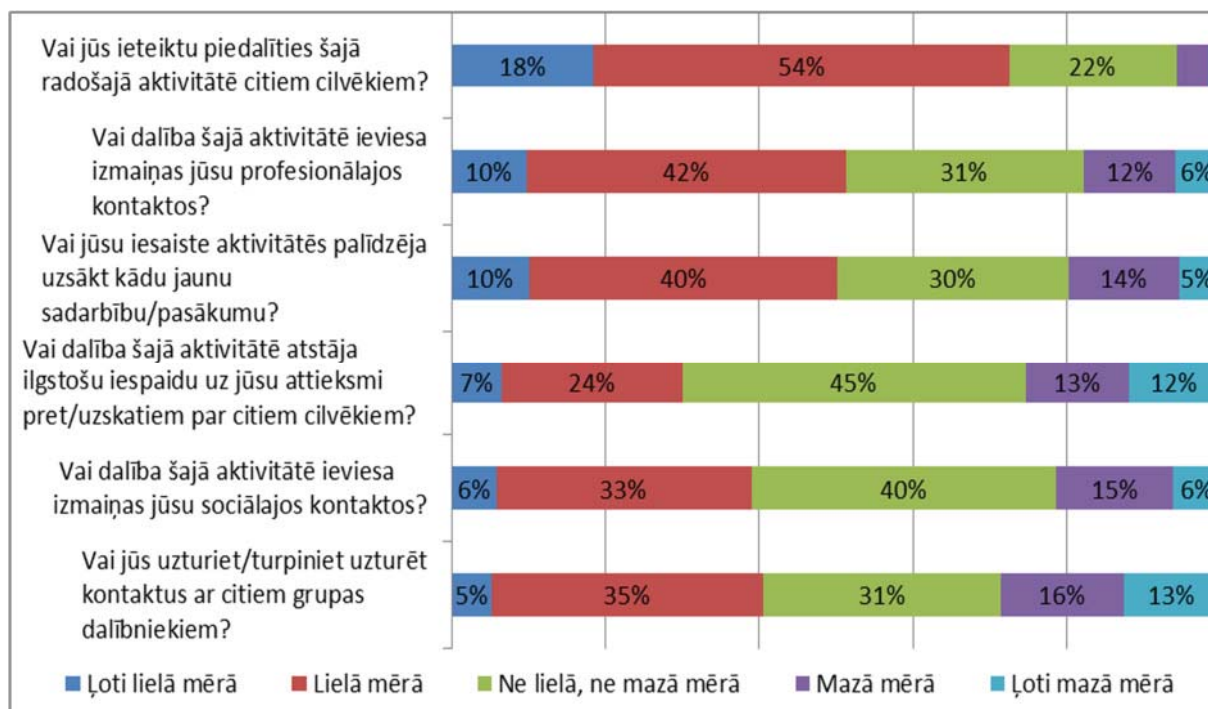
40 – 50% atzina ļoti lielā mērā vai lielā mērā, ka varētu būt arī kādi sociāli ieguvumi. Piemēram, tikai daži cilvēki norādīja, ka guvuši jaunu izpratni par sociāliem jautājumiem (5% piekrita šim apgalvojumam ļoti lielā mērā un 26% - lielā mērā). Tomēr iesaistīšanās šajās aktivitātēs ir palīdzējušas dalībniekiem attīstīt savu profesionālo pieredzi (17% atzina, ka ļoti lielā mērā, 49% - lielā mērā).

7. tabula: Kāds ir jūsu ieguvums no dalības radošās nodarbēs? (Nīderlande)

No intervijām redzams, ka darbība grupās veicina zināšanu apguvi un ļauj to dalībniekiem vieglāk iemācīties. Tās dod iespēju izmantot alternatīvas mācību metodes, kā to, piem., apraksta kāds mūzikas skolotājs: "Jūs variet apzināti to izmantot, liekot vai nu visiem spēlēt vienā ritmā, vai arī piedāvāt iespēju spēlēt solo partiju". Taču no dažām intervijām bija redzams, ka jaunu kontaktu veidošana būtu vērtējama kā potenciāls šo aktivitāšu ieguvums. Vairums nodarbību bija orientētas uz apmācību un mācībām. Apvienības "Paaudžu Mūzika" mākslinieciskā direktore saskatīja izmaiņas nodarbību dalībnieku sociālajos kontaktos pēc tam, kad bija notikuši pasākumi, kuros bija iesaistīti dažādu paaudžu pārstāvji: "Daudzi studenti gūst stimulu iegūt augstāku izglītību. 70% dalībnieku turpinās savu attīstību ar sociālo kontaktu palīdzību".

8. tabula: Ilgtspējība (Nīderlande)

Aktivitāšu laikā izveidojušās attiecības ir samērā īslaicīgas. Vairums personu paziņoja, ka nodarbību laikā dalībnieku starpā nav izveidojušies ilgstoši kontakti, tikai daži uztur tālākus sakarus (5% piekrita ļoti lielā mērā, 35% - lielā mērā). Bijuši atsevišķi mudinājumi mainīt savu sociālo kontaktu loku (40% piekrita ne lielā, ne mazā mērā, 15% - mazā mērā, 6% - ļoti mazā mērā). Intervētās personas neminēja kā ilgstošas attiecības tādas, kuras saistījās ar saderināšanos.

Paradoksāli, bet aptauju rezultātos ir ļoti akcentētas sociālās vērtības. Dalībnieki ir teikuši, ka aktivitātes devušas ieguldījumu kopienas saliedēšanā (39% - atzinuši ļotu lielā mērā, 49% - lielā mērā), ka tās stiprina savstarpējo saprašanos un uzticēšanos (31% - ļoti lielā mērā, 50% - lielā mērā). Rezultāti ir zemāki, kaut arī joprojām relatīvi augsti attiecībā uz solidaritāti (21% - ļoti lielā mērā, 44% - lielā mērā) un attiecībā uz cīņu ar sociālo atstumtību (23% - ļoti lielā mērā, 35% - lielā mērā).

Šie dati nesaskan ar tiem, kas iegūti kvalitatīvajās intervijās. Tomēr radošo aktivitāšu sociālais nozīmīgums parādās arī dažās intervijās. Šķiet, ka sociālā nozīmīguma pieaugums sagādā zināmas bažas saistībā ar migrantu jautājumu. Starptautiskā pasākuma *International Koorbiennale Harlem*¹ rīkotāj-direktors pauda bažas par to, kā iekļaut migrantus festivālā. Ieinteresētās puses pārstāvji apzinās to, kāda ir viņu darbības loma sabiedrībā. "Mums jābūt uzdevuma

¹ Koru festivāls, kas notiek Nīderlandes pilsētā Hārlēmā jau 9 gadus

augstumos mūsu multikulturālajā sabiedrībā, taču mums jā saglabā arī festivāla identitāte”.

No aptaujas secināms, ka galvenie aspekti, kas jāņem vērā, lai aktivitātes veiksmīgi tuvinātu dažādus cilvēkus ir plānošana (26% - atzīmēja lielā mērā, 59% - zināmā mērā), programmas pielāgošana dažādiem cilvēkiem (22% - atzīmēja lielā mērā, 59% - zināmā mērā), pasākuma vadītāja komunikācijas un sociālās prasmes (45% - atzīmēja lielā mērā, 44% - zināmā mērā). Svarīga arī pasākuma atbalstīšana (36% - atzīmēja lielā mērā, 52% - zināmā mērā), kā arī piemērotas vietas izraudzīšana (33% - atzīmēja lielā mērā, 56% - zināmā mērā). Attiecīgi radošās aktivitātes netika uzskatītas par tādām, kas veicina iekļaušanu (tikai 16% uzskatīja lielā mērā, ka tās veicina, 37% - piekrita zināmā mērā).

Intervētās personas, tieši pretēji, ir pārliecinātas par to, ka radošās aktivitātes veicina iekļaušanu. Piemēram viena no intervētajām personām izteicās par dziedāšanu: “(Dziedāšana) vieno cilvēkus; kopā dziedot notiek kas īpašs, jūtama kopīga plūsma”. Iekļaušanās šajā gadījumā šķiet vairāk otršķirīgs mērķis salīdzinājumā ar māksliniecisko (guvumu/ baudījumu..). Māksla pati par sevi varētu būt iekļaujoša, organizatora loma šinī gadījumā nav sociāla. Piemēram, mācību nodrošinātājs, kurš izpilda klavieru pavadījumu, piešķir sociālo lomu klausītājiem. Deju skolotājam *ARTEz² Arnhem*-ā cilvēku piesaiste ir galvenokārt atkarīga no mācību vides. Dažas intervētās personas arī atzīmē plānošanas un programmas piemērošanas nozīmi pasākuma veiksmīgai norisei, nesniedzot precizējumus vai konkrētus piemērus. Tomēr viņi ieteica iespējamus uzlabojumus, kā nepieciešamību iesaistīt vairāk brīvprātīgos, lielāku finansējumu, vai lielāku atzīšanu.

Nīderlandes modelis liecina, ka motivācija (motīvi, lai piedalītos) un aktivitātes nozīme/loma stipri iespaido rezultātus. Jebkura radoša aktivitāte nebūt obligāti neveicina sociālas izmaiņas, ja galvenais mērķis ir mācīties kādā iestādē. Aptaujā konstatētās tendences (ticība sociālām pārmaiņām, attiecību ilgtspējība) intervijās var neatpoguļoties: bez organizatoru pienācīga ieguldījuma šajos sociālajos pasākumos apmācībā saglabājas vienvirziena princips “no augšas uz leju”, jeb skolotājs – skolniekam. Dažādu grupu iekļaušanu nevar ierobežot/rezumēt tikai kā piekļuvi iesaistei kultūras jomā. Lai starp dažādām grupām izveidotu saikni/ tiltus, organizatoriem jānodrošina kopīga līdzdalība un jānodedinē/ jānoformulē kopīgi mērķi.

---

² ARTEz – mākslu institūts Nīderlandē, kura viena nodaļa atrodas Arnhemā

2.3 Polija

Aptaujā piedalījās 60 cilvēki. Starp tiem vairākums bija sievietes (70%). Spriežot pēc atbildēm, radošās aktivitātēs iesaistās vairums jaunu un vidēja vecuma cilvēku: vairums ir vai nu vecumā starp 25 un 34 gadiem (37%), vai starp 35 un 49 gadiem (30%). Viņiem ir laba izglītība: 57% ir beiguši augstskolas, 22% ir doktora grāds. Vairums strādā pilnu darba laiku (59%). Populārākā radošās aktivitātes forma ir dažādas mākslas (*multi-art*) (33% intervēto ir bijuši iesaistīti) un amatniecība (32%). Iesaiste citās aktivitātēs ir apmēram līdzīga – vidēji 16%.

Aptaujas dalībnieki aktivitātēs bijuši iesaistīti galvenokārt kā dalībnieki (57%) vai organizatori (53%). Pagājušajā gadā viņi nav bijuši iesaistīti daudzās no šīm aktivitātēm: vairums bija apmeklējuši 1 līdz 3 pasākumus (55%), vai 4 līdz 6 (28%). Bija tikai daži pasākumi par kuriem respondenti bija zinājuši, ka tos pagājušajā gadā būtu varējuši apmeklēt, jo 53% bija informēti par 1 līdz 5 pasākumiem (tad pakāpeniski samazinoties). Dažādi kontakti /tīkli/ ir visnepopulārākais informācijas ieguves veids par kultūras aktivitātēm. Intervētie paļāvās uz internetu (75%), ģimenes locekļiem (60%), organizatoriem (55%), kultūras iestādēm (50%) un NVO (50%).

Tomēr viņi uzskatīja, ka pasākumu, kuros viņi bija iesaistīti, dalībnieki pārstāvēja dažādas profesijas (par 57%, nebija pārliecināti 41%), viņiem bija dažāds izglītības līmenis (par 49%, nebija pārliecināti 43%), dzimums (par 71%, nebija pārliecināti 19%) un ienākumu līmenis (par 47%, nebija pārliecināti 50%). Turpretī viņi grupu uzskatīja par viendabīgu kultūras/ nacionālās piederības ziņā (63%) un valodas ziņā (67%).

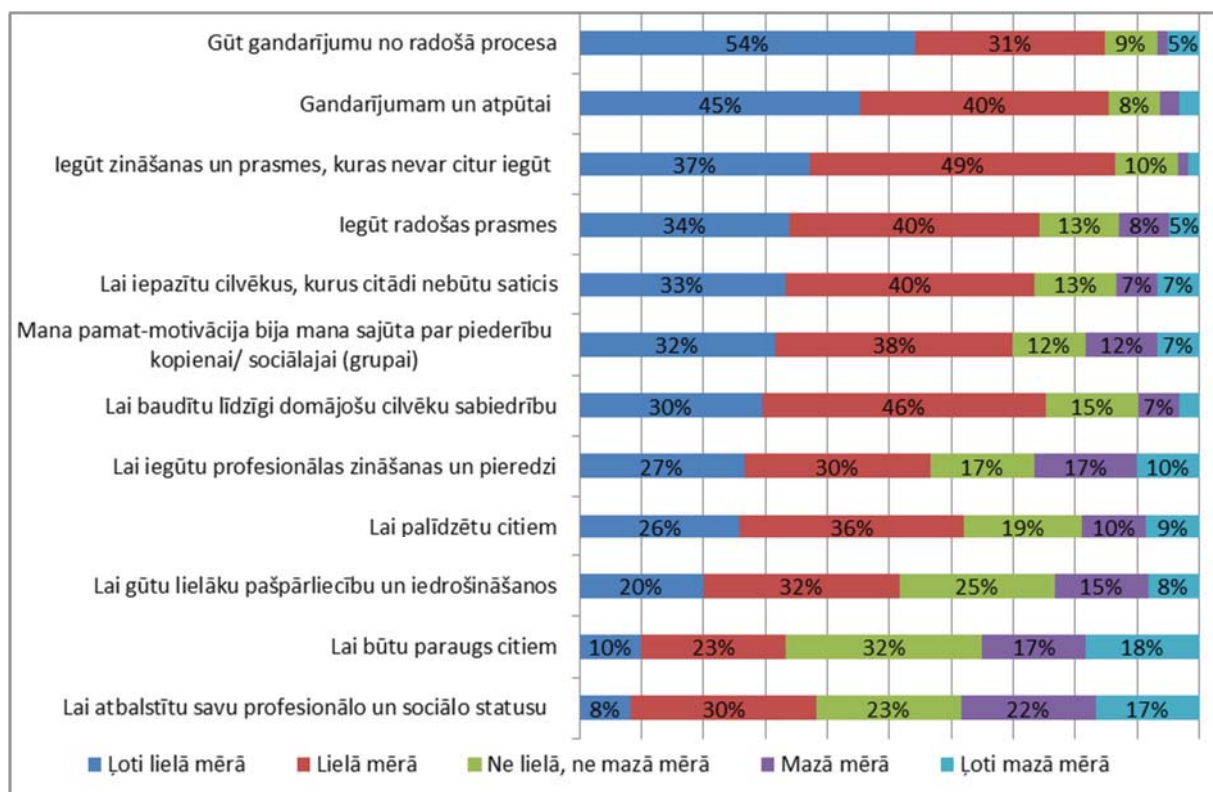
Šī viendabība attiecībā uz pasākumu dalībnieku kultūru/nacionālo piederību un valodu neapstiprinās intervijās. Tieši pretēji, mācību nodrošinātāji atsevišķos gadījumos minēja, cik viņu mērķauditorijas ir plašas, aptverot ne tikai vietējos iedzīvotājus, bet arī tūristus. Leinteresētās puses pārstāvjiem bija līdzīga nostāja; viņi labprāt veidotu pasākumus, kuri būtu “atvērti visiem”; kāds intervētais pat lietoja izteicienu “Agora”³. Šo paradoksu starp mērķauditoriju un to, kā grupa tiek uztverta, var izskaidrot ar organizatoru centieniem pasākumos iesaistīt grupas ar dažādu nacionālo piederību. Mācību nodrošinātāji aprakstīja šīs iespējamās grūtības sekojoši: “Atsevišķi dalībnieki deva priekšroku pavadīt laiku ar savas nacionalitātes pārstāvjiem nevis integrācijai vietējā sabiedrībā”. To pauduši arī skolnieki, kam ir valodas barjeras, ka šis ierobežojums kavē iesaisti kopīgā

---

³ Agora – tirgus laukums senajā Grieķijā

radīšanas procesā. Kāda no intervētajām personām minēja piemēru, kad organizatori pārvarēja šīs grūtības nevis sadalot grupas, bet nodrošinot tulkus.

Kā galvenā motivācija, lai iesaistītos radošajās aktivitātēs, tika minēta iespēja gūt prieku un atpūsties (45% - ļoti lielā mērā, 40% - lielā mērā), lai gūtu gandarījumu no radīšanas procesa (54% ļoti lielā mērā, 30% - lielā mērā), lai gūtu sociālās iesaistes/ iekļaušanās kopienā sajūtu (32% ļoti lielā mērā, 38% - lielā mērā), kā arī, lai satiktu cilvēkus, kuri citādi nebūtu satikti (33% ļoti lielā mērā, 40% - lielā mērā). Respondenti minēja arī personīgus iemeslus: apgūt radoša darba iemaņas, gūt prieku un atpūsties, gūt gandarījumu no mācību procesa. Galvenie mērķi ir vai nu sociāli, jeb personīgi. Motivācija, kas būtu saistīta ar profesionāliem aspektiem, ieņem samērā zemu vietu kopvērtējumā: tikai dažas personas kā motivējošu faktoru bija norādījušas iespēju gūt profesionālas zināšanas un pieredzi (27% - ļoti lielā mērā, 30% - lielā mērā) un iespēju paaugstināt savu profesionālo un sociālo statusu (8% - ļoti lielā mērā, 30% - lielā mērā).

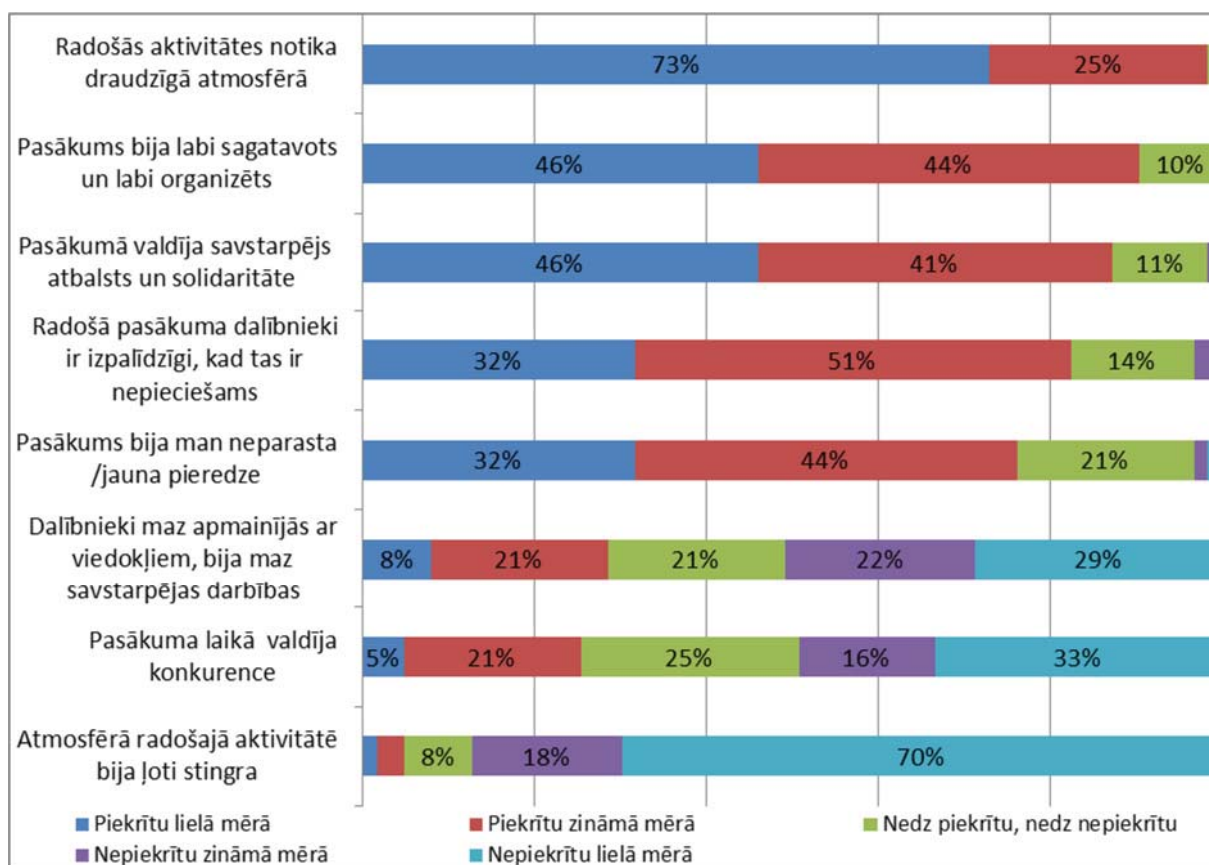
9. tabula: Kāds bija galvenais motīvs, lai jūs iesaistītos radošajās aktivitātēs? (Polija)

Intervijas arī atspoguļo atvērtību. Izglītojamajiem radošā darbība ir veids, kā dalīties ar savām tradīcijām un kultūru, “paaugstināt kultūras izpratni”. Atvērtību var izskaidrot arī tādējādi, ka dažreiz šie pasākumi notiek citās valstīs; kāda no intervētajām personām bija piedalījusies teātra vasaras nometnē Kirgizstānā; kāds cits – seminārā ar bēgļiem Spānijā. Visi intervētie Polijas ieinteresēto institūciju

pārstāvji kā vienu no galvenajiem mērķiem norādīja arī nepieciešamību veidot sadarbības tīklu.

Intervēto personu minētās radošās aktivitātes tādā nozīmē rada un veicina sociālo kapitālu. Vēl vairāk, mācību nodrošinātāju diskusijās tika pausta doma par diferencētu pieeju izpratnei par Poliju; vairākas reizes viņi piemin, ka vēlētos “lauzt stereotipus par Poliju”. Kā motivācija dalībai līdz-radošās aktivitātēs tiek minēta dažādu kultūru apmaiņas iespēja (šajās intervijās bieži koncentrējoties uz nacionālajām kultūrām), vienlaicīgi popularizējot savu kultūru. Profesionālā motivācija ir biežāk minēta nekā anketās, tā galvenokārt ir klātesoša personām, kuras strādā attiecīgajā jomā. Piemēram, kāda no intervētajām personām stāstīja par mākslinieku rezidencēm, ko viņš/viņa organizē *Bielsko-Biala*: māksliniekiem tā ir iespēja paplašināt savus kontaktus un rast jaunu iedvesmu “darbojoties kaut kur citur”. Tomēr šāda profesionāla motivācija nav vērojama vairumam intervēto izglītojamo personu. Viņus galvenokārt motivē sociālie un kultūras apsvērumi. Tikai viena no izglītojamajām personām, kura sevi stādīja priekšā kā radošu personu, kas absolvējusi Mākslas Akadēmiju, izteicās, ka viņu interesē iespēja apgūt jaunas tehnikas un materiālus.

Aptaujas liecina, ka radošās aktivitātes notikušas draudzīgā gaisotnē (73% - piekrita ļoti lielā mērā, 25% - lielā mērā), dalībnieki bijuši izpalīdzīgi (32% - piekrita ļoti lielā mērā, 51% - lielā mērā). Attiecīgi dalībnieki noliedza, ka atmosfēra būtu bijusi stingra (17% - nedaudz nepiekrita, 69% - stipri nepiekrita). Ļoti neliela respondentu daļa uzskatīja, ka par maz bijis viedokļu apmaiņas (8% - ļoti lielā mērā, 21% - lielā mērā) un, ka bijusi konkurences atmosfēra (5% - ļoti lielā mērā, 21% - lielā mērā).

10. tabula: Kā jūs aprakstītu radošo aktivitāšu laikā gūto pieredzi? (Polija)

Šī vispārējā gaisotne tikusi atspoguļota arī intervijās. Piemēram, *Slot Art*⁴ festivāla dalībniekiem tiek izveidots “ciemats”, kurā viņi dzīvo visa pasākuma laiku. Kāda no intervētajām personām pastāstīja par to, kādus “ledus laušanas” pasākumus plāno organizatori, lai panāktu šo (nepiespiesto) atmosfēru. Mācību nodrošinātāji atzina, ka šīs atmosfēras veidošanu uzskata par vienu no saviem uzdevumiem: “Gaisotne ir tas, pie kā nepieciešams piestrādāt. Ir ļoti svarīgi sagatavot dalībniekus, lai viņi būtu gatavi sadarboties. Šim nolūkam pirmās (*festivāla*) dienas ir veltītas integrācijai”. Kā skaidroja izglītojamie, tad tā ir atmosfēra, kuras dēļ cilvēki vēlas tur būt. Kāds no viņiem aprakstīja festivālu kā “pozitīvu haosu – labā nozīmē. Festivāls notiek brīvlaikā/ atvaļinājumu laikā, kad ir lielāka brīvības izjūta; cilvēki nodarbojas ar to, ar ko vēlas, tāpēc, ka viņi to vēlas”.

Aptaujas dalībnieki atzina, ka viņi no šīs pieredzes ir daudz ieguvuši, gan personīgi: zināšanas un prasmes (32% - ļoti lielā mērā, 53% - lielā mērā), laimes izjūtu (34% - ļoti lielā mērā, 43% - lielā mērā), pašcieņu (23% - ļoti lielā mērā, 34% - lielā mērā), prieku un atpūtu (28% - ļoti lielā mērā, 41% - lielā mērā), gan sociālā ziņā: satiekot jaunus cilvēkus (38% - ļoti lielā mērā, 39% - lielā mērā), ar dažādu izcelsmi (28% -

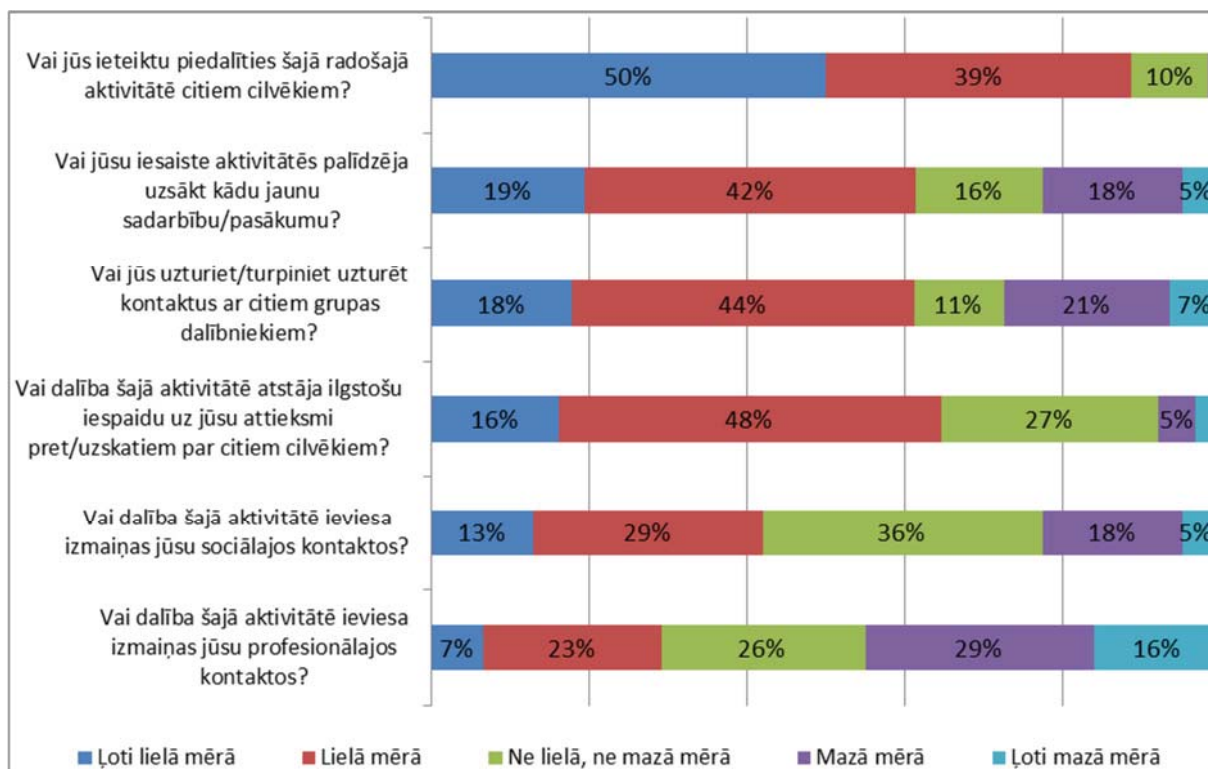
⁴ Slot Art – viens no lielākajiem un nozīmīgākajiem alternatīvās kultūras festivāliem Polijā

Ļoti lielā mērā, 46% - lielā mērā), izveidojot jaunus kontaktus (28% - ļoti lielā mērā, 47% - lielā mērā), izveidojot sociālu attieksmi (23% - ļoti lielā mērā, 46% - lielā mērā). Vienīgais salīdzinoši mazākais ieguvums ir profesionālā pieredze: tikai 16% atzina, ka ir to guvuši ļoti lielā mērā, 33% - lielā mērā.

Intervijās profesionālie aspekti nav ignorēti; tā, izglītojamais, kurš bija piedalījās *Slot* festivālā, stāstīja par kontaktiem, kas izveidojušies profesionālajā jomā: “Tur tiek ierosināts veidot grupas (t.s. “*slot-teams*”), kuras turpina kopā darboties pēc festivāla; kā turpinājums festivālam ir mazāki, nedēļas nogales pasākumi, kurus daudzās pilsētās organizē regulārie *Slot* dalībnieki – tā sauktie starp-festivāla svētki (*Slot Fests*). No intervijām gūstama informācija arī par citiem ieguvumiem: izglītojamie stāstīja par sociālo kontaktu paplašināšanos, par iegūtiem draugiem. Mācību nodrošinātāji citēja abstraktus rezultātus, saistītus ar zināšanām, kuras guvuši kā skatītāji, tā organizatori: “[viņi] pieredz kaut ko eksotisku”, “[viņi] bagātina un attīsta tālāk savu izpratni iepazīstot to, kas ir savādāks”. Kāds no intervētajiem izglītojamajiem šo ideju rezumēja kā “Dalība brīvprātīgajā darbā attīsta sociālās un civilās prasmes”; brīvprātīgais darbs attīsta sociālo kapitālu, izaicinot sabiedrības uztveri (*liekot uz lietām paskatīties savādāk*) un atvieglojot saskari ar citām kultūrām. Šādi lieli pasākumi bieži ir ļoti vērtīgi organizatoriem, kuri tādā veidā var reklamēt savas organizācijas un veidot jaunus sadarbības kontaktus. *Ewa Kozak*, kura darbojas *Bielsko-Biala* Attīstības departamentā (respektīvi, pārstāv *ieinteresētās personas*), skaidro, kā tādi starptautiski pasākumi kā *Foto-Art-Festival* un *Sadraudzības pilsētu festivāls* palīdzējuši attīstīt sakarus ar sadraudzības pilsētām un māksliniekiem, kuru darbi tika eksponēti šo pasākumu ietvaros, kā arī satikt māksliniekus no citurienes.

Izveidojušos attiecību un kontaktu ilgspējības novērtējums ir līdzīgs atbildēm uz iepriekšējo jautājumu. Kopumā, vairāk nekā puse respondentu atzīmēja, ka šie pasākumi ir atstājuši uz viņiem zināmu iespaidu: mainījuši attieksmi pret cilvēkiem (16% piekrita ļoti lielā mērā, 48% - lielā mērā), to rezultātā izveidojusies sadarbība (19% piekrita ļoti lielā mērā, 42% - lielā mērā), kontakti saglabājušies arī pēc pasākuma (16% piekrita ļoti lielā mērā, 48% - lielā mērā). Tomēr rezultāti apliecina, ka dalībnieku kontaktos izmaiņas nav bijušas lielas: 29% dalībnieku izmaiņas profesionālajos kontaktos bijušas maz, bet 16% - ļoti maz; savukārt sociālie kontakti 35% respondentu nav mainījušies, bet 18% - nelielā mērā un 5% - ļoti mazā mērā.

11. tabula: Ilgtspējība (Polija)

Saskaņā ar šiem rezultātiem, pasākumu rezultātā varētu tikt mainīta cilvēku attieksme/uztvere, bet nebūtu katrā ziņā jārada izmaiņas viņu kontaktos. *Slot Fests*, vai arī nākošā *Slot Festival* plānošana neattiecas uz visiem to dalībniekiem. Ieinteresētās puses pārstāvji arī norāda, ka attiecību /sakarų ilg-noturība ir viena no problēmām ar kuru viņi saskaras pēc projekta beigām. Tomēr ilglaicīgu attiecību trūkums intervijās nav ticis pieminēts; visas intervētās personas, runājot par sociālajiem kontaktiem, atsaucās uz savu pieredzi. Profesionālo kontaktu veidošana attiektos tikai uz tiem cilvēkiem, kas darbojas attiecīgajās jomās.

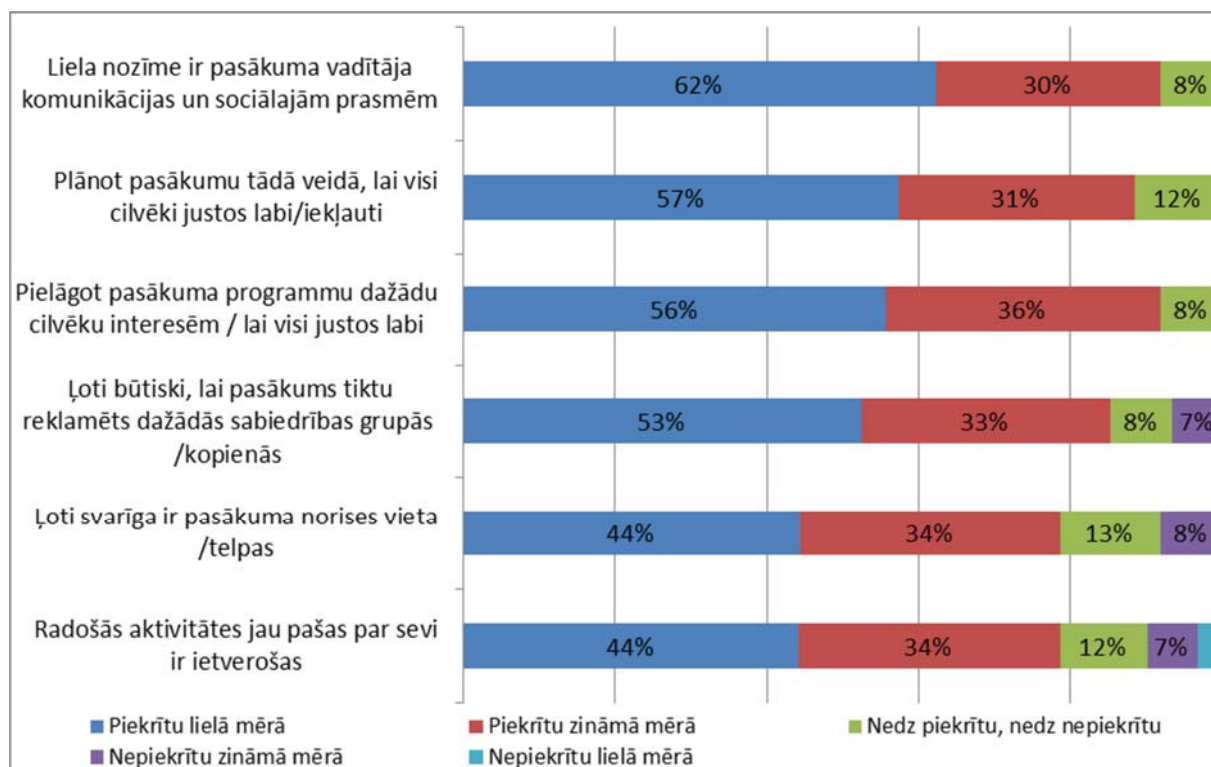
Respondenti piekrita, ka visām viņu apmeklētajām radošajām aktivitātēm ir pievienota sociālā vērtība (kopienas stiprināšana, sociālās vienotības un solidaritātes atbalsts, cīņa pret sociālo atstumtību). Viņi ir sevišķi pārliecināti/ tic, ka šīs aktivitātes varētu stiprināt savstarpējo saprašanos un uzticēšanos cilvēku starpā (38% - piekrit ļoti lielā mērā, 49% - lielā mērā), kā arī palīdzēt veicināt dialogu starp cilvēkiem ar dažādu izcelšanos (36% - piekrit ļoti lielā mērā, 49% - lielā mērā).

Šie aspekti atspoguļojas arī intervijās. Mācību nodrošinātāji atzīmē, ka šāda sociāla vērtība raksturīga sadarbībai. Kop-radīšana /jaunrade/ var palīdzēt risināt sociālus jautājumus. Piemēram, ir bijusi nepieciešamība risināt dalībnieku nacionālās vēstures problēmas, kuras tiek pārvarētas ar darbību un tiešu tikšanos “aci-pret-aci”: “cilvēki mājās ir pieredzējuši dažādu attieksmi, un dažreiz tas ir ļoti smagi.

Tomēr organizatori apzinās problēmas esamību un ir gatavi to risināt”. Izglītojamie arī novērtē atvērtību: konkurējošā vidē nebūtu iespējams vienam no otra mācīties. Kādam intervētajam poļu izglītojamajiem bija bijusi brīvprātīgā darba pieredze nometnē ārzemēs. Viņš/viņa minēja kā piemēru to, ka seminārā, ko viņš bija apmeklējis šajā bēgļu nometnē Spānijā, nebija jūtama cilvēku dališana: lieliska vide, kur veidot tiltus/kontaktus starp dažādu kultūru cilvēkiem.

Aptauja gandrīz viennozīmīgi apliecina, ka radošo pasākumu plānošanai, un to pielāgošanai dažādu cilvēku (vajadzībām, interesēm, utt.), pasākumu vadošo personu komunikācijas prasmēm un sociālo jautājumu izpratnei, kā arī pasākumu reklāmai ir ļoti būtiska nozīme, lai pasākums gūtu panākumus un spētu piesaistīt dažādu auditoriju. Vismazāko nozīmi respondenti piešķīra piemērotas vietas izvēlei (44% atzina to par būtisku lielā mērā, 34% - ne pārāk). Paradoksāli, ka visi aptaujātie atzina, ka radošās aktivitātes kopumā ir visaptverošas (*attiecībā uz dažādām sabiedrības grupām*) (44% atzina lielā mērā, 34% - zināmā mērā). Ja tika uzdots tiešs jautājums (*par to, kas veicinātu cilvēku tuvināšanos*), vairums intervējamo norādīja uz tiem pašiem aspektiem, kas jau bija minēti iepriekš; interviju ietvaros un slēptajos jautājumos (atvērtība, solidaritāte, interese, gaisotne, piekļuve, komunikācija un veicinoši pasākumi...).

12. tabula: Kādi aspekti būtu ņemami vērā, lai radošā aktivitāte, kuras mērķis ir tuvināt dažādas izcelsmes cilvēkus, būtu veiksmīga ? (Polija)

Mācību nodrošinātāju izteiktie priekšlikumi pasākumu veiksmīgai norisei bija līdzīgi. Tika izteikti divu veidu priekšlikumi: pirmkārt – attiecībā uz izglītojamajiem (izglītojamo atvērtība, vēlme piedalīties un apmainīties ar viedokļiem), un otrkārt – attiecībā uz organizatoriem (reklāma, brīvprātīgo komanda, kas palīdzētu saziņā (“tulkošana, gidi”), sava telpa). Atbildot uz anketas jautājumu, kāds ieteica iekļaut ko līdzīgu īpašam starpniekam:

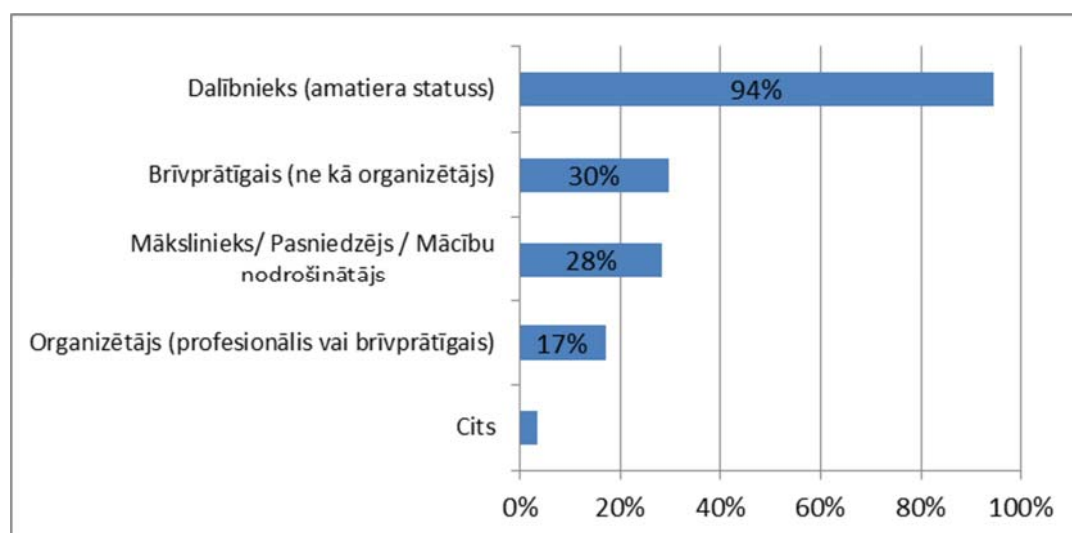
“Persona, kura pārzin/ pazīst abas vides un spēj tās apvienot. Ar to, ka pastāv kopīgas intereses, ir par maz. Ir jābūt kādam īpašam savienojošam elementam, personai, kurš sagatavos pamatu vai vadīs nodarbības tādā veidā, ka dažādas vides tiek apvienotas un cilvēki tam sagatavoti. Ja atšķirības bez tā ir pārāk lielas, pasākumiem nebūs jēgas.”

2.4 Slovēnija

Aptaujā piedalījās 88 cilvēki. Vairums bija sievietes (70%). Pārsvarā tie bija jauni cilvēki, jo lielākā daļa no viņiem bija vecumā no 16 līdz 24 gadiem (52%), vai no 25 līdz 34 gadiem (17%). Ņemot vērā, ka tie bija jaunieši, vairumam no viņiem bija tikai otrā līmeņa izglītība (41%) vai pamatzglītība (14%). Neskatoties uz to, vecāka gada gājuma personas ir ar labu izglītību: 22% ir trešā līmeņa izglītība, 15% ir bakalaura grāds. Lielākā daļa respondentu vēl joprojām ir mācību procesā (61%); nākošā kategorija ir personas, kas nodarbinātas pilnu laiku (17%). Aptaujā piedalījās tikai daži pensionāri (2%).

Visvairāk cilvēku piedalās tādās radošās nodarbēs kā teātris (48%), dejošana (41%), instrumentālā mūzika (42%) un dziedāšana (36%). Vismazāk populāras, vadoties no aptaujas datiem, ir tādas aktivitātes kā multimēdiji (3%) un digitālā māksla (2%).

Aptaujātie galvenokārt bija iesaistīti kā dažādu pasākumu dalībnieki (94%). Iespējams, ka tāpēc, ka vairums aptaujāto bija ļoti jauni, tikai neliels skaits bija iesaistīti kā organizatori (17%), brīvprātīgie (30%), mākslinieki/ skolotāji/ mācību nodrošinātāji (28%).

13. tabula: Kādā kapacitātē jūs bijāt iesaistīti? (Slovēnija)

Izvēlētās grupas dalībnieki pagājušā gada laikā nebija bijuši aktīvi radošo pasākumu apmeklētāji: vairums bija apmeklējuši pasākumus vienu līdz trīs reizes (56%), 24% - četras līdz sešas reizes, 11% - 7 līdz 10 reizes un 9% - vairāk nekā 10 reizes.

Saskaņā ar pēdējiem datiem, respondenti nebija labi informēti par radošās darbības iespējām savā tuvākajā apkārtnē: vairums no viņiem bija lietas kursā par

1 līdz 5 iespējām (49%), tad atkal informēto skaits samazinās: 30% zināja par 6 līdz 10 aktivitātēm, 12% - par 11 līdz 20 aktivitātēm, 2% - par 21 līdz 30 dažādām aktivitātēm un 7% - par vairāk nekā 30 aktivitātēm. Veids, kā tika iegūta informācija par šīm aktivitātēm šķiet šajā sabiedrības daļā ir īpaši neformāls – vairums no viņiem to guvusi no ģimenes un draugiem (81% no viņiem), vai organizatoriem (66% no viņiem). Attiecīgi grupas ar lielāku specializāciju ir vismazāk populāras: tikai 3% bija saņēmuši informāciju no brīvprātīgo tīkla, 5% - no profesionāliem kontaktiem.

Rezumējot, jānorāda, ka šis apskats pārstāv īpašu auditoriju. Vairums no viņiem ir gados jauni, vēl joprojām mācās, ar zemu aktivitāti kultūras jomā un galvenokārt iesaistīti (*aktivitātēs*) kā dalībnieki. Respondenti ir mazāk iesaistīti kādos sociālos tīklos – nedz NVO, ne brīvprātīgo kustībā (jo ir tikai dalībnieki), ne profesionālos tīklos (jo vairums no viņiem vēl mācās).

Aptauja rāda, ka respondenti uztver radošo aktivitāšu dalībniekus, kā daudzveidīgu grupu. Tā tiek uztverta kā viendabīga attiecībā uz kultūras/nacionālo izcelsmi (56% teica, ka viņiem ir tādā pati izcelsme) un valodu (72%). Ir minētas atšķirības dzimumu ziņā (atšķiras 61%), nodarbošanās jomā (62%), izglītības līmenī (59%) un ienākumu ziņā (51%).

Šī dažādība intervijās bieži netiek tieši minēta. Kāds izglītojamais stāstīja, ka viņa grupā (G2G) ir dažādu nacionalitāšu pārstāvji (galvenokārt no bijušās Dienvidslāvijas zemēm). Savukārt kāds cits izglītojamais no tās pašas G2G grupas izteicās, ka grupa “nav viendabīga”, un “sastāv no dažādas izcelsmes, dažādu tautību, reliģiju personām, kuras ir dažāda vecuma, ar dažādu izglītību un pat darba pieredzi”. Atsevišķi ieinteresētās puses pārstāvji un mācību nodrošinātāji skaidroja, kā viņi cenšas piesaistīt pēc iespējas dažādus (*sabiedrības grupu*) pārstāvjus. Kāds kultūras darba organizators iepazīstināja ar vienu no saviem kopradīšanas projektiem (folkloras grupu “*Tine Rožanc*”), kurā tiek iesaistīti dažādu paaudžu dalībnieki. Cits ieinteresētās puses pārstāvis no JSKD literatūras departamenta minēja projektu “Kaimiņš no jūsu kalna” (autoru-amatieru darbu festivāls, kuros darbi tiek lasīti dzimtajā valodā), un kura sākotnējā mērķa auditorija, pirms pievēršanās citām tautām un valodām, galvenokārt bija autori no bijušās Dienvidslāvijas zemēm. No interviju un anketu rezultātiem redzams, ka Slovēnijas kultūras aktivitātēm būtiska ir lielas mērķauditorijas meklēšana; taču tas ir atkarīgs arī no piedāvātās darbības programmas.

Aptaujas dalībnieki minēja vairākus personīgus iemeslus savai pamat-motivācijai piedalīties radošajās aktivitātēs. Visbiežāk pieminētās bija – iegūt radošas prasmes

(65% minēja to ļoti lielā mērā, 28% - lielā mērā), gūt gandarījumu no radošā procesa (71% - ļoti lielā mērā, 28% - lielā mērā), priekam un atpūtai (43% - ļoti lielā mērā, 41% - lielā mērā) un lai iegūtu zināšanas un pieredzi, ko citur nevarētu gūt (60% - ļoti lielā mērā, 30% - lielā mērā). Sociālajai motivācijai bija salīdzinoši zemāka nozīme, kā piem. : palīdzēt citiem (34% - ļoti lielā mērā, 37% - lielā mērā), baudīt līdzīgi domājošu personu sabiedrību (35% - ļoti lielā mērā, 45% - lielā mērā), vai tikties ar cilvēkiem, kurus citādi nesastaptu (43% - ļoti lielā mērā, 42% - lielā mērā). Tajā pašā laikā šķiet, ka sociālie un profesionālie kontakti vairumu respondentu interesē maz: tikai daži, kā motivāciju dalībai minēja sociālo vai kopienas iesaisti (21% - ļoti lielā mērā, 35% - lielā mērā) un atbalstu savam profesionālajam un sociālajam statusam (14% - ļoti lielā mērā, 25% - lielā mērā).

Intervijās personīgie iemesli ne vienmēr ir svarīgāki nekā sociālie. Izglītojamie bieži aprakstīja aktivitātes kā hobiju, attiecīgi kā “aktīvu brīvā laika pavadīšanu”. Viens no intervētajiem izglītojamajiem norādīja, ka personīgā motivācija ir daudz būtiskāka par sociālo: “Tikties ar cilvēkiem man nav tik svarīgi, es vēlos iegūt zināšanas un prasmes”. Izglītojamie apraksta arī sociālas aktivitātes; kāds intervēts students, kurš piedalās dramatiskajā kolektīvā, uzsvēra šo motivāciju :”Man ir ļoti svarīgi būt grupas daļai [...] “. Sociālā motivācija nebūt nav nesavienojama ar patiku (*iesaistīties, darboties*):

“Mana visu-pirmā vēlme bija darboties grupā kopā ar manu vecāko brāli, kurš tajā jau bija iesaistījies, un mana māte bija mana pirmā audzinātāja. Taču man sagādā prieku arī atrašanās uz skatuves”.

Tāpat kā aptaujās, arī intervijās nav minēta profesionāla interese/motivācija (visi intervētie izglītojamie vēl mācās (*izglītības iestādēs*)).

Anketās respondenti ir norādījuši, ka pasākumi notiek draudzīgā atmosfērā (47% piekrīt lielā mērā, 45% - zināmā mērā), ir jūtams atbalsts un solidaritāte (39% - lielā mērā, 55% - zināmā mērā), dalībnieki palīdzētu, ja būtu nepieciešams (26% - piekrīt lielā mērā, 59% - zināmā mērā). Viņi uzskatīja, ka pasākumi ir labi organizēti (20% - piekrita lielā mērā, 68% - zināmā mērā). Tāpēc viņi nepiekrita domai, ka starp dalībniekiem nav bijusi viedokļu apmaiņa (46% nepiekrita zināmā mērā, 20% - lielā mērā), kā arī tam, ka atmosfēra ir bijusi stingra (42% nepiekrita zināmā mērā, 28% - lielā mērā).

Šie viedokļi atspoguļoti arī intervijās. Intervētās personas, kuras piedalās *Glej* teātra projektā G2G aprakstīja to, kā tika veidota grupa:

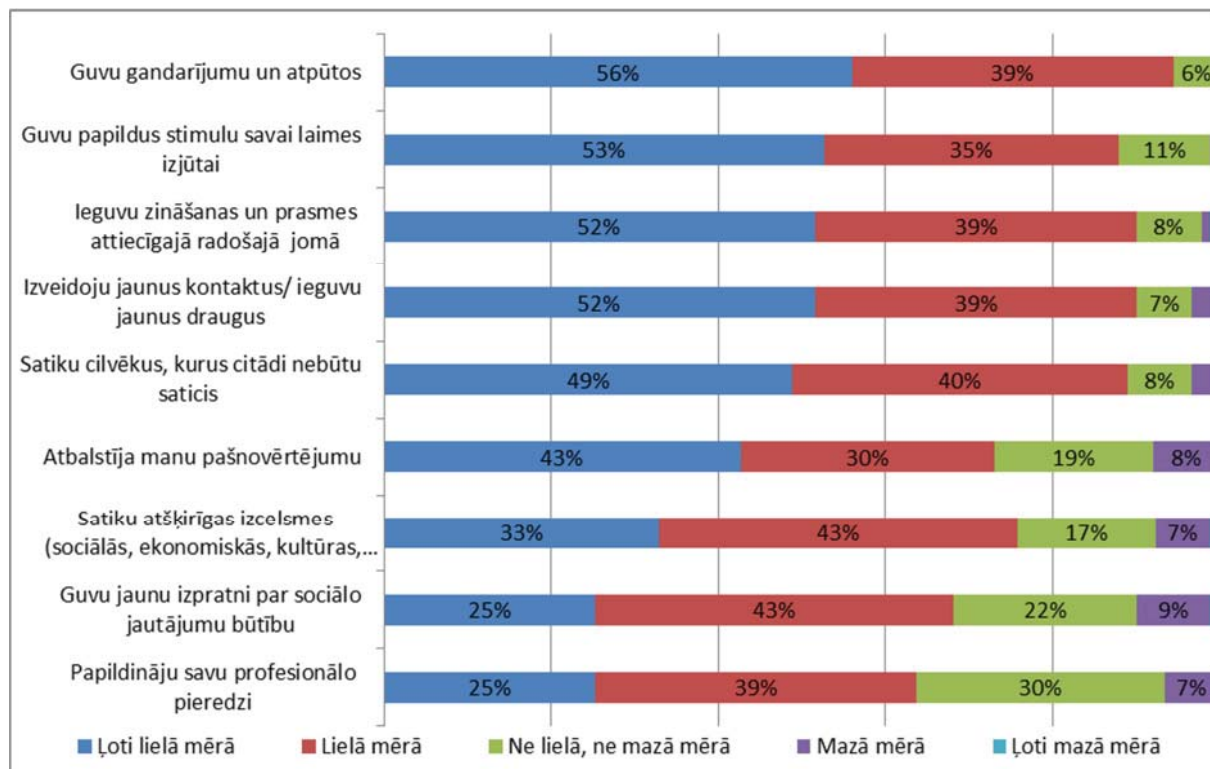
“G2G atstāja pozitīvu ietekmi uz tās dalībniekiem (jaunieši no marginalizētām grupām). Personām, kuras parasti tiek atstumtas, bija jādarbojas grupā. Veidojās sadarbība starp vienaudžiem, kuri nav vienā sociālajā grupā.”

G2G mācību nodrošinātājs izskaidro kā šī kopdarbība/sadarbība tika veidota. Pirmkārt tika izmantotas metodes, kas veicināja atvērtību: “Mēs sākam ar sociālām spēlēm (improvizācijas teātris). Lai jūs justos brīvi. Mulsinošā / satraucošā situācijā atrasties nav grūti”. Tad, kopīgi pieņemot lēmumu, tika noteikts kopīgais mērķis.

“Viņiem ļoti būtiskas ir saistības /apņēmsšanās nevis attiecībā pret projektu vai direktoru, bet gan pret grupu. Grupa darbojas kā labojoša vide (pašregulācija grupas ietvaros). Tuvojoties noslēgumam, mentors/padomdevējs (kopā ar grupu) izveido no atsevišķajiem fragmentiem gala produktu”.

Šis process ir aprakstīts arī no izglītojamā puses, lēna atvērsšanās pret pārējiem (*grupas dalībniekiem*) ar projekta starpniecību: “Arī no ķermeņa kontaktiem var izjust to, kā mainījusies grupas dinamika – savos ķermeņu kontaktos esam daudz atbrīvotāki”.

Aptaujas dalībnieki uzskata, ka ir daudz ieguvuši piedaloties kultūras aktivitātēs. Vairums no viņiem ieguvuši zināšanas un prasmes radošajā jomā (52% - ļoti lielā mērā, 38% - lielā mērā), apmierinātību un atpūtu (56% - ļoti lielā mērā, 38% - lielā mērā), lielāku laimes sajūtu (53% - ļoti lielā mērā, 35% - lielā mērā), jaunus kontaktus un jaunus draugus (52% - ļoti lielā mērā, 38% - lielā mērā) un satikuši cilvēkus, kurus citādi nebūtu satikuši (49% ļoti lielā mērā, 40% - lielā mērā). Bijuši arī daži citi ieguvumi, kurus respondenti tik ļoti nenovērtēja: atbalsts pašcieņas nostiprināšanā (43% - novērtēja ļoti lielā mērā, 30% - lielā mērā), iespēja satikt cilvēkus ar dažādu izcelsmi (33% - ļoti lielā mērā, 43% - lielā mērā), iegūta izpratne par sociāliem procesiem (25% - ļoti lielā mērā, 43% - lielā mērā), profesionālas pieredzes ieguve (25% - ļoti lielā mērā, 38% - lielā mērā). Vairums aptaujāto vairāk izcēla personīgos ieguvumus nekā atsevišķus sociālos.

14. tabula: Ko jūs ieguvāt no šīm radošajām aktivitātēm? (Slovēnija)

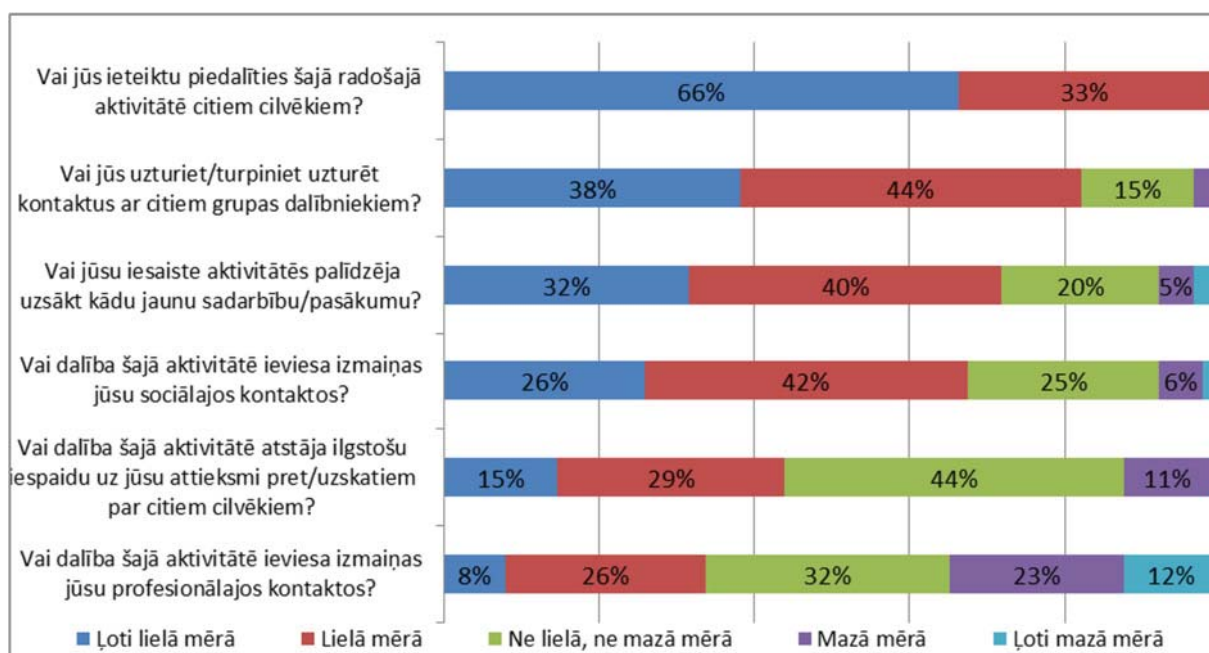
Šie sociālie aspekti atzīmēti arī ieinteresēto pušu pārstāvju diskusijās. Viņi cenšas tos novērtēt, jo viņu vēlme ir atrast cilvēkiem telpu, kur izteikties, lai viņi atrastu savu vietu sabiedrībā. “Personīgajā līmenī izglītojamie iegūst paš-izteikšanās prasmes”. Šo domu pauž mācību nodrošinātāji: “Viņi apguva komunikācijas prasmes, kad viņiem tika dota iespēja izteikties, izteikt savas sajūtas. Tā ir atbrīvojoša pieredze – justies brīvam un paust savas sajūtas produktīvā veidā”, kā arī izglītojamie: “Esot iesaistītam projektā, svarīgi bija uzlabot paš-tēlu. Tagad es ticu pats sev. Es izjūtu grupu kā ģimeni.” Ir svarīgi būt grupas sastāvdaļai. Tas paver ceļu citiem ieguvumiem, kā komunikācijas prasmēm, pašcieņai, iespējai satikties ar citiem cilvēkiem, arī sociālajā jomā – attīsta empātiju, uzticēšanos, sapratni. Kāds no izglītojamajiem to aprakstīja sekojoši:

“Jūs gūstat jaunu izpratni, jūs uzlabojiet empātijas spēju un pārvariet savus aizspriedumus (jūs tiekaties ar cilvēkiem no sociālajām grupām, par kurām sabiedrībai ir slikts viedoklis, un jūs gūstat jaunu priekšstatu)”.

No šīm intervijām par profesionāliem ieguvumiem ir grūti spriest, taču redzams, ka pieaug kontaktu apjoms, kas varētu tikt izmantots profesionālajā darbībā. Kā par to minēja kāds no ieinteresētās puses pārstāvjiem: “Publisko lasījumu laikā ir iespēja tikt ar citiem autoriem; šajā gadījumā ar citas tautības un valodu grupas autoriem”.

Paradoksāli, bet anketās šis rezultāts neparādās. Samērā maz cilvēku apraksta to, vai piedalīšanās aktivitātēs ir atstājusi ilgstošu iespaidu uz attiecībām ar citiem cilvēkiem (15% atzina, ka ļoti lielā mērā, 29% - lielā mērā), vai uz viņu profesionālajiem kontaktiem (8% - ļoti lielā mērā, 26% - lielā mērā). Kaut arī ietekme uz sociālajiem kontaktiem šķiet bijusi lielāka (26% - ļoti lielā mērā, 42% - lielā mērā), cilvēki turpinājuši uzturēt sakarus (38% - ļoti lielā mērā, 44% - lielā mērā), kam sekojusi sadarbība un citas (*kopīgas*) aktivitātes (31% - ļoti lielā mērā, 40% - lielā mērā).

15. tabula: Ilgtspējība (Slovēnija)

To, ka (izveidoto) attiecību ilgtspējība, šķiet, nav noteicošais faktors, var izskaidrot aplūkojot Slovēnijas sektora īpatnības. Tas ir vairāk vietēji orientēts, rezultātā mazāk jaunu saskarsmes iespēju. Tomēr tas nesaskan ar interviju rezultātiem, iespējams, tāpēc, ka ir vērā ņemami projekti, kuri neatspoguļo Slovēnijas radošo aktivitāšu vairākumu.

Dalībnieku ticība, ka kultūras aktivitātēm piemīt sociālas vērtības, ir spēcīga. Gandrīz visi uzskata, ka (*dalība*) radošās aktivitātēs var stiprināt kopienas (43% uzskata, ka ļoti lielā mērā, 44% - lielā mērā), stiprināt cilvēku savstarpējo saprašanos un uzticēšanos (61% - ļoti lielā mērā, 33% - lielā mērā), veicināt dialogu starp dažādas izcelsmes cilvēkiem (52% - ļoti lielā mērā, 36% - lielā mērā) un atbalstīt sociālo vienotību un solidaritāti (46% - ļoti lielā mērā, 42% - lielā mērā).

Doma, ka radošās aktivitātes stiprina kopienas sastopamību visās intervijās, kā tas minēts jau iepriekš, paužot viedokli, ka dalībnieki veido grupu, kas dažiem

asociējas pat ar "ģimeni". Tas palīdz dalībniekiem pārvarēt pretrunas, kas saistās ar dažādu izcelsmi, atšķirīgiem viedokļiem. Kāds no intervētajiem izglītojamajiem (iesaistīts amatieru teātra grupā) stāstīja par viedokļu sadursmēm, kuras var izraisīties kopīgajās radošajās aktivitātēs:

"Man, personīgi, projekts palīdzēja atvērt acis – pieņemt faktu, ka pastāv dažādi viedokļi. Kā strādāt kopā ar personu, kura kategoriski nepieņem geju kopienas? Pirmo reizi man bija jāuzklausā homofobiskas partneres monologs, kura man patika kā cilvēks."

Aptaujas dalībnieki akceptēja visus piedāvātos atbilžu variantus, atzīstot, ka tie palīdz veicināt savstarpēju saprašanos un uzticēšanos. Lai kopīgā darbībā iesaistītu personas ar dažādu izcelsmi, pasākumi jāplāno tā, lai šie atšķirīgie cilvēki justos iesaistīti (36% piekrita ļoti lielā mērā, 45% - zināmā mērā), būtu atbilstoša / piemērota programma (39% atzina lielā mērā, 47% - zināmā mērā), tiktu reklamēti dažādās kopienās (36% piekrita lielā mērā, 43% - zināmā mērā), būtu piemērotas telpas/vieta (36% - lielā mērā, 44% - zināmā mērā) un lai personai, kas vada pasākumu, būtu labas komunikāciju un sociālās prasmes (46% - piekrita lielā mērā, 40% - zināmā mērā)

Intervijas bija orientētas uz grupu un tā sauktā "mentora" (mācību nodrošinātāja) klātbūtni, lai izskaidrotu darbību panākumus. Ir daļa darba, kas veicama dalībniekiem (atvērtība, vēlme piedalīties darbībā, paš-regulācija), bet lielāko daļu paveic mentors, Viņam ir jāorganizē un jāiesaista atšķirīgi/ dažādi cilvēki.

"Grupās vadītājam, mācību nodrošinātājam ir jābūt autoritātei, taču viņiem pašiem jāpieņem mākslinieciskie lēmumi [...] Mentoram grupā ir jābūt, lai izlīdzsvarotu attiecības tā, lai neviens netiktu atstāts ārpusē".

No šī viedokļa, programma ir balstīta uz pašu dalībnieku darbu, jo viņi organizē savu dalību un pieņem mākslinieciskos lēmumus.

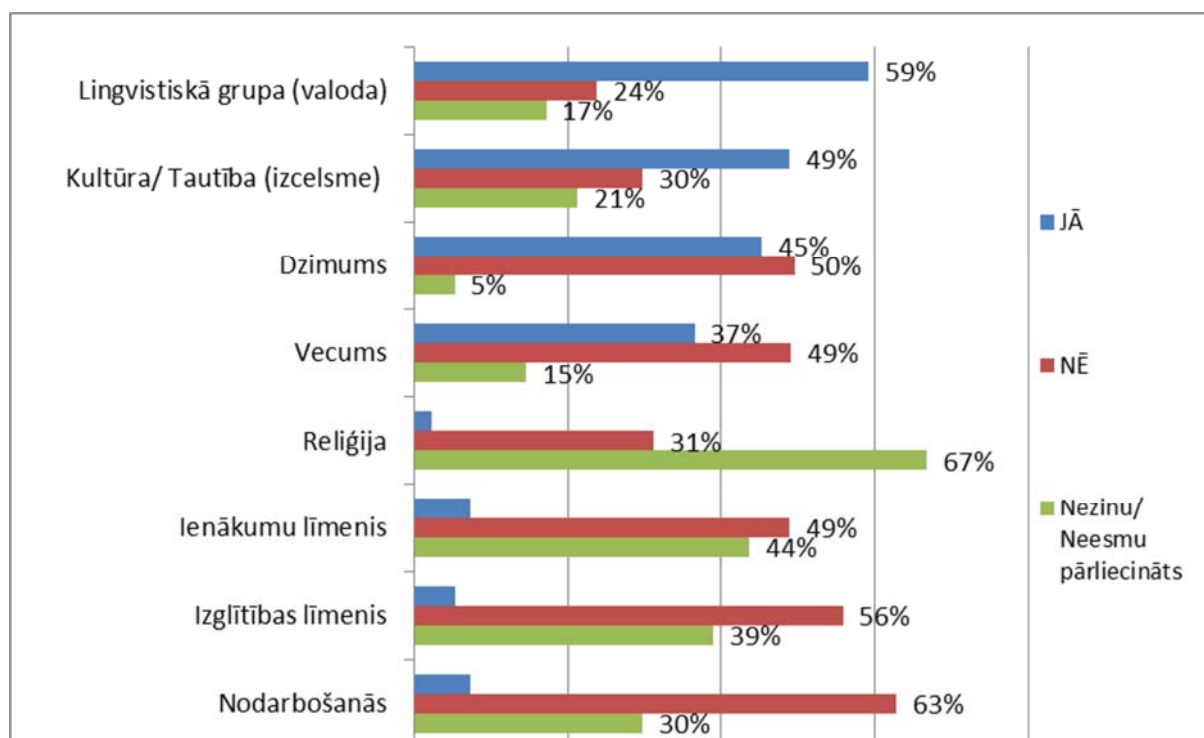
2.5 Apvienotā Karaliste/ Lielbritānija

Aptaujā piedalījās 84 personas. Vairums no tām bija sievietes (81%). Lielākā respondentu daļa bija vecāka gadagājuma: vairums bija vecumā starp 50 un 64 gadiem (50%), tad 65 gadi un vairāk (29%). Attiecīgi šajā aptaujā nav atspoguļots jaunu cilvēku viedoklis (0% vecumā no 6 līdz 15 gadiem, 2% vecumā starp 16 un 24 gadiem un 6% vecumā no 25 līdz 34 gadiem). Aptaujātie bija labi izglītoti: jo dalībnieku izglītības līmenis ir augstāks, jo labprātāk viņi piedalās šajā aptaujā (izņemot PhD: tikai 12%). Vairumam personu bija trešā līmeņa izglītība (60%), tad sekoja personas ar profesionālu izglītību (18%) un vidusskolas izglītību (11%). Vecuma dēļ lielākās aptaujāto daļas nodarbinātības statuss ir – pensionāri (35%). Vairums pārējo respondentu ir vai nu nodarbināti pilnu laiku (23%), vai ir pašnodarbināti (29%).

No radošajām aktivitātēm respondenti visvairāk ir norādījuši amatniecību (64% aptaujāto bijuši iesaistīti) un vizuālās mākslas (38%). No citām nodarbēm, kur piedalījušies aptaujas dalībnieki, atzīmētas instrumentālā mūzika, fotomāksla un dziedāšana. Izņēmums ir mediju māksla, kur iesaistījušies tikai 5%.

Aptaujas dalībnieki radošajās aktivitātēs bijuši pārsvarā iesaistīti kā dalībnieki (82%), kuri vienlaikus bijuši iesaistīti arī gan kā organizatori (80%), gan kā mākslinieki/skolotāji (60%) un brīvprātīgie (43%). Aptaujā iesaistītā grupa ir daudzveidīga, kaut arī pēc dalībnieku daudzveidīgās un plašās iesaistes dažādos radošos procesos mēs varam pieņemt, ka respondentiem ir ilga darbības pieredze šajā aktivitātēs. Taču vairums no viņiem apmeklē pasākumus pāris reizes gadā (36% - 1 līdz 3 reizes, 31% - 4 līdz 6 reizes), vai arī daudzas reizes (26% - vairāk nekā 10 reizes gadā). Respondenti nav pietiekoši labi informēti par ar kultūru saistīto pasākumu piedāvājumu, kurus viņi varētu apmeklēt; vairums no viņiem zināja, ka būtu varējuši apmeklēt 1 līdz 5 pasākumus (29%), 6 līdz 10 pasākumus (30%), vai 11 līdz 20 pasākumus (23%). Veids, kā iegūta informācija par pasākumiem, ir galvenokārt no pašiem pasākumu organizētājiem (71%), vai no masu medijiem, vai interneta (69%). Vietējās pašvaldības un NVO šķiet ir mazāk iesaistītas šādu pasākumu popularizēšanā (attiecīgi 27% un 25%). Rezumējot augstāk minēto, aptaujas dalībnieces ir galvenokārt labi izglītotas, pensionētas, gados vecākas sievietes, kuras piedalās kultūras dzīvē dažādās lomās. Rezultāti ir atšķirīgi, ņemot vērā to, kādas funkcijas respondenti veikuši radošajos pasākumos, kāds bijis apmeklējuma veids, taču tie neatšķiras demogrāfiskajā ziņā (vecākas pensionētas sievietes ar augstāko izglītību).

Atbilstoši aptaujas datiem vairums pasākumu dalībnieku uztvēra savu grupu kā daudzveidīgu: 49% uzskatīja, ka citiem grupas dalībniekiem ir atšķirīgs vecums un dzimums. Visdaudzveidīgākās kategorijas ir nodarbošanās (63% uzskatīja, ka pārējiem tā ir atšķirīga, 30% - nav pārliecināti), izglītības līmenis (56% uzskata, ka pārējiem ir atšķirīgs, 39% - nav pārliecināti) un ienākumu līmenis (49% uzskata, ka pārējiem ir atšķirīgs, 44% - nav pārliecināti). Kategorijas, par kurām ir viedoklis, ka atšķirības ir vismazākās, ir kultūra/nacionālā izcelsmās (49% uzskata, ka ir līdzīga) un valoda / lingvistiskā grupa (59% uzskata, ka ir vienāda)

16. tabula: Domājot par grupas sastāvu, vai .....ir tāda pat kā jums, ...ir tāds pats kā jums? (Apvienotā Karaliste)

Šī grupas sastāva atšķirību uztvere parādās arī intervijās. Daudzās no tām pausts, ka grupas daudzveidība ir ieinteresēto pušu mērķis, jo tādējādi tiek iegūta plaša mērķauditorija. Kāds Ziemeļīrijas vietējās pašvaldības mākslas centra un mākslas pakalpojumu menedžeris minēja kā piemēru vietēju “starp-etnisko” forumu. Šī daudzveidība bieži ir ierobežota atkarībā no darbības veida. Viena no intervētajām personām izskaidroja, ka amatniecības nodarbībās bieži vien piedalās tikai sievietes sabiedrībā valdošo aizspriedumu dēļ. Cits piemērs ir fotomāksla, jo, kā izskaidroja kursa pasniedzējs, nepieciešamā aprīkojuma cena var būt ierobežojošs faktors.

Galvenie iemesli, lai iesaistītos radošajās aktivitātēs ir patika/prieks un atpūta (63% piekrit ļoti lielā mērā, 34% - lielā mērā), kā arī gandarījums no radošā procesa (68%

- ļoti lielā mērā, 30% - lielā mērā). Sociālie ieguvumi ir mazāk nozīmīgi, taču vairumam tas ir nozīmīgs faktors, kā piemēram iespēja baudīt līdzīgi domājošu cilvēku sabiedrību (42% - ļoti lielā mērā, 41% - lielā mērā), vai palīdzēt citiem (30% - ļoti lielā mērā. 32% - lielā mērā). Profesionālu iemeslu nozīme, šķiet, ir mazāka, iespējams, tāpēc, ka lielākā daļa dalībnieku ir pensijas vecumā: 24% apliecināja, ka viņi piedalās aktivitātēs, lai gūtu profesionālas zināšanas un pieredzi, 31% - lai atbalstītu savu profesionālo un sociālo statusu.

Intervētās personas kā iemeslu savai iesaistei radošajās aktivitātēs galvenokārt minēja sociālus iemeslus. Kāds no izglītojamajiem stāstīja par savu dalību kopienas teātra grupā Skotijā, kuras viens no darbības mērķiem ir savā ģeogrāfiskajā apvidū piesaistīt pēc iespējas vairāk dalībnieku. Dalībniekiem šis mērķis dod apņemšanos "darīt kaut atšķirīgu, kas ļautu kopienai izcelties, tikt atzītai par to, ka tā kaut ko paveikusi – lielā mērā tukšā vietā". Mācību nodrošinātājiem vīzija atšķīrās, jo visu viņu pamatmotivācija bija "vienkāršs radīšanas prieks".

Aptaujas dalībnieki aprakstot savu pieredzi par darbošanos radošās aktivitātes grupās atzīmēja, ka tās noritējušas draudzīgā atmosfērā (78% - piekrita pilnīgi noteikti, 22% - zināmā mērā), atbalsta un solidaritātes gaisotnē (70% - piekrita pilnīgi noteikti, 22% - zināmā mērā), atmosfērā, kad dalībnieki mēdza palīdzēt viens otram, kad tas bija nepieciešams (67% - piekrita pilnīgi noteikti, 24% - zināmā mērā). Respektīvi darbošanās nebija saistīta ar sacensību garu/ nebija konkurējoša gaisotnē (23% zināmā mērā nepiekrita, ka tā būtu bijis, 46% stipri nepiekrita), dalībnieku starpā notika (*viedokļu*) apmaiņa/ mijiedarbība (31% zināmā mērā nepiekrita, ka nebūtu notikusi mijiedarbība, 61% stipri nepiekrita), norise nebija strikti reglamentēta (16% zināma mērā nepiekrita, ka tā būtu bijis, 74% noteikti nepiekrita)

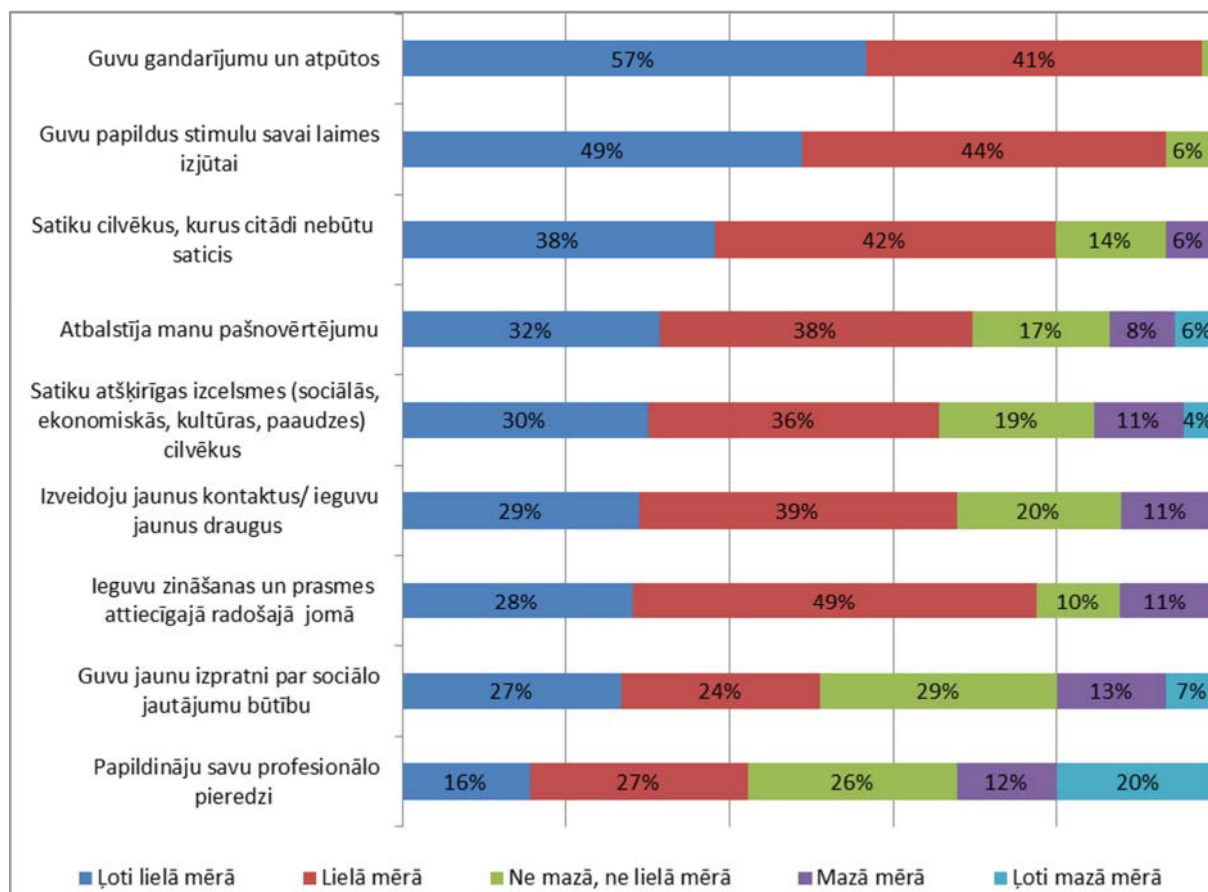
Viedoklis par draudzīgo atmosfēru parādās arī intervijās. Viens no mācību nodrošinātājiem runājot par patīkamo gaisotni (aprakstīja to kā "ļoti atvērtu un pretimnākošu") atzina to kā dalībniekiem nepieciešamu: tā rada ikdienišķu "ieskriešanas" (*drop-in*) attieksmi, kad grupas dalībnieki var darbā nepiedalīties, ja viņiem nav laika un atkal atgriezties vēlāk, vai arī, kad jauni dalībnieki var pievienoties bez problēmām. Intervijās ir aprakstīta arī cita veida gaisotne: mācību nodrošinātājs un izglītojamais savas radošās aktivitātes apzīmē kā notiekošas "studiju" veidā. Mācību nodrošinātājs to apraksta sekojoši:

"Dalībnieki ir ļoti koncentrējušies uz savu darbu un tā precizitāti, lai iegūtu vēlamu rezultātu. Ir strikta atšķirība starp laiku, kuru dalībnieki velta radošajai darbībai, un laiku socializācijai, kad grupa apspriež un dalās ar darba rezultātiem."

Rezultātā, kā draudzīgā, tā studiju darba formas nav savstarpējā pretrunā. To pašu apliecina kāds no izglītojamiem: “Dalībnieki neapšaubāmi savstarpēji sajaucas un sarunājas, taču dalību grupā nevar uzskatīt par tīru socializēšanās pasākumu”. Tomēr atrašanās grupā ir prasība pēc darbības, pārējie grupas dalībnieki tiek izmantoti kā apliecinājums radīšanas procesam - “gandarījuma sajūta, ka esam kaut ko kopīgi radījuši”.

No anketām redzams, ka ieguvumi no nodarbēm atbilst motivācijām tajās iesaistīties. Tie ir vai nu personīgi: gūta gandarījuma sajūta un atpūta (57% piekrita ļoti lielā mērā, 41% - lielā mērā), laimes sajūta (49% - ļoti lielā mērā, 44% - lielā mērā), gūtas zināšanas un prasmes radošajā nozarē (28% - ļoti lielā mērā 49% - lielā mērā); vai sociālajā jomā, kad satikti cilvēki, kuri citādi nebūtu satikti (38% - piekrita ļoti lielā mērā, 36% - lielā mērā), vai arī citas izcelsmes cilvēki (30% - ļoti lielā mērā, 36% - lielā mērā) Tomēr ir jomas, kur guvumi ir zemāki: tas būtu minams profesionālās pieredzes ziņā (tikai 16% atzina, ka ļoti lielā mērā, 27% - lielā mērā) un attiecībā uz jaunu sociālu atziņu gūšanu (27% - ļoti lielā mērā, 24% - lielā mērā).

Ieguvumi sociālajā jomā daļēji tika atspoguļoti intervijās, kāds mācību nodrošinātājs aprakstīja, kā dalība konkrētā projektā palīdzējusi tā dalībniekiem labāk iejusties savā kopienā. Šis mācību nodrošinātājs bija uzsācis ar zīmēšanu saistītu projektu, kura tēma bija - vietējās apkārtnes ainava, un šajā projektā iesaistījās visa kopiena. Šis projekts bija īpaši saistošs, jo tā norisi nodrošināja šo cilvēku savstarpējā sadarbība: attieksme pret visiem bija vienāda, neņemot vērā ieguldījumu. Ieguvumus sociālajā jomā atzīmējuši arī ieinteresēto pušu pārstāvji.

17. tabula: Ko jūs iegūvat no dalības šajās radošajās aktivitātēs? (Apvienotā Karaliste)

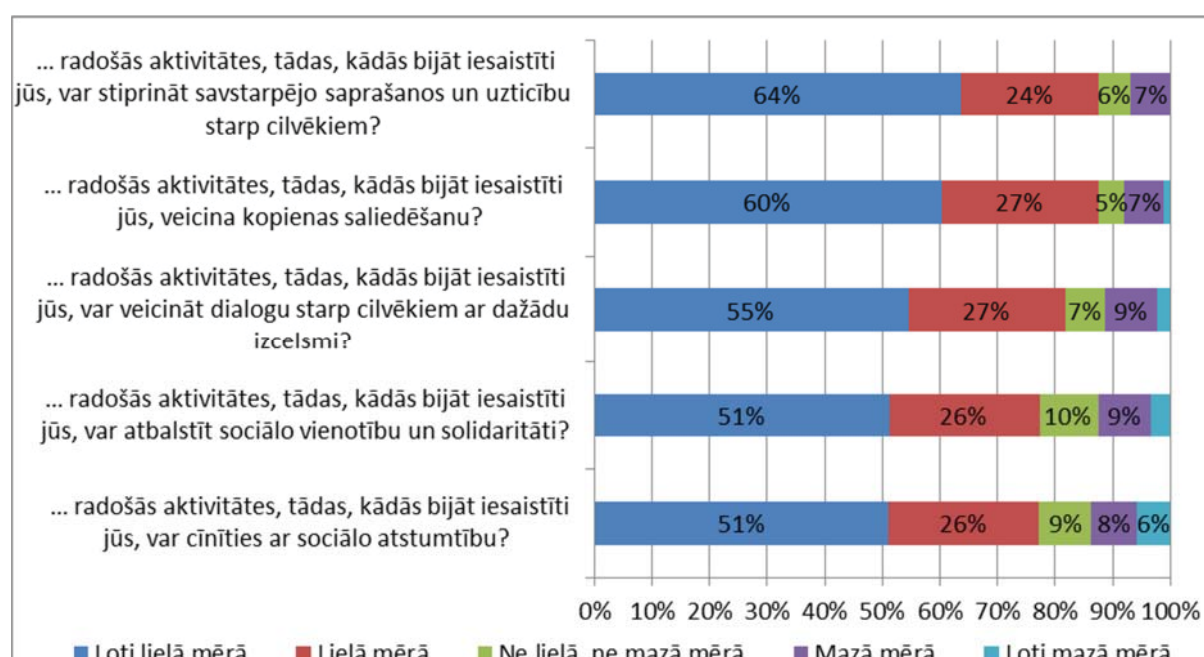
Kāds Anglijas vietējās pašpārvaldes kultūras departamenta pārstāvis apraksta, kā radošās aktivitātes palīdz pārvarēt vientulības un sociālās izolētības izjūtas veciem cilvēkiem. Intervijās tika bieži minēts, ka, lai katrs tiktu iesaistīts un dotu savu ieguldījumu, nepieciešams ierobežot hierarhiju. Taču kāds intervētais norādīja arī uz negatīvo pusi: tas padara lēmuma pieņemšanas procesu lēnāku un grūtāku. Ieinteresētās puses pārstāvji apzinās šo procesu; kāds no to pārstāvjiem izteicās par attieksmes maiņu no “no augšas – uz leju” pret “aicinājums vietējiem cilvēkiem dalīties ar savu radošumu”, no “patērētāja” attieksmes pret “aktīvi radošas personas attieksmi”. Intervijās netika minētas arī profesionālās pieredzes: kopienas nostiprināšana iesaistot cilvēkus kop-radošās aktivitātēs uzlabo cilvēku savstarpējās attiecības, bet var arī neietekmēt profesionālo dzīvi.

Kā var secināt no aptaujas, tad šo aktivitāšu ilgspējība ir samērā zema. Daudziem cilvēkiem dalība radošajās aktivitātēs neievieša korekcijas nedz viņu sociālajos kontaktos (31% - ne lielā, ne mazā mērā, 16% - mazā mērā, 12% - ļoti mazā mērā), nedz profesionālajos (26% - ne lielā, ne mazā mērā, 15% - mazā mērā, 28% - ļoti mazā mērā). Daži dalībnieki bija kādas izmaiņas pieredzējuši: bija veidojusies sadarbība (19% - apliecināja, ka ļoti lielā mērā, 37% - lielā mērā), turpinājuši uzturēt kontaktus (25% - ļoti lielā mērā, 40% - lielā mērā). Dalība šādās aktivitātēs ir laba

pieredze: gandrīz visi ieteiktu arī citiem iesaistīties (62% ļoti lielā mērā, 29% - lielā mērā).

Intervijās tika paustas pretrunīgas idejas. Daudzi no intervētajiem skaidroja, kā viņu apmeklētās radošās nodarbes (*veicinājušas*) ilgstošu attiecību veidošanos. Daudzi no viņiem atzīmēja sociālo mēdiju lomu kontaktu veidošanā gan aktivitāšu laikā, gan pēc tam. Cits veids, kā veidot šādas draudzības, ir nodarbību laikā atvēlēts laiks neformālām sarunām. Leinteresēto pušu pārstāvji minēja, ka ir centieni piesaistīt cilvēkus ar dažādu neformālu aktivitāšu palīdzību, kā spēlēm un radošām nodarbēm, veidojot šajos pasākumos “neformālu, relaksētu sarunu telpu”.

18. tabula: Sociālās vērtības (Apvienotā Karaliste)

Aptaujas dalībnieku nešaubīgi tic, ka kultūras aktivitātēm piemīt sociāla vērtība. Vairāk nekā 75% atzīst ļoti lielā mērā vai lielā mērā to nozīmi cīņā ar sociālo atstumtību, ka tās atbalsta sociālās vienotības un solidaritātes nostiprināšanu, veicina dialogu starp dažādas izcelsmes cilvēkiem, stiprina cilvēku savstarpējo saprašanos un uzticēšanos un nostiprina kopienu. Radošajām aktivitātēm ir liela nozīme Apvienotās Karalistes sabiedrības dzīvē.

Šo domu apstiprina arī intervijas. Fotografijas kursa vadītājs (mācību nodrošinātājs) izskaidroja, kā kopīgais darbs ļāva tuvoties cilvēkiem ar dažādu izcelsmi. Kurša laikā dalībnieki sāk stāstīt par sevi un satuvinās.

“Saites bieži veidojas sarunājoties par fotografēšanu, aparatūru un kompozīciju, taču šīs sarunas bieži izvēršas plašākā sarunā par dalībnieku dzīves pieredzi, izcelsmi un

emocijām. Grupas nodarbību laikā veidojas zināms savstarpējās uzticēšanās līmenis, un tas izpaužas veidā kā viņi sadarbojas, palīdz viens otram un dalās ar aparāturu”.

leinteresētās puses pārstāvji atzīmē, ka, lai tiktu veicināta sadarbība (*aktivitātēs*), nepieciešama uzticēšanās un sapratne: “[Uzticēšanās] palīdz nojaukt hierarhijas, un tādā veidā palīdz veidoties daudz interesantākai sadarbībai starp dažādās jomās nodarbinātiem cilvēkiem”. Sociālā vērtība ir īpaši redzama projektos, kas norisinās uz vietas, kopienā. Kāds izglītojamais, kurš piedalās kopienas dramatiskajā kolektīvā Skotijas laukos, apraksta, kā ar sadarbības palīdzību notiek izmaiņas kopienā: “Tāpēc, ka viņi paši vada nodarbības un katrā darbības posmā saskata iespēju iesaistīties lēmuma pieņemšanas līmenī”. Saišu veidošana (*bridging*) starp dažādām grupām veicina saprašanos un savstarpēju dialogu, kā par to stāsta kopienas kora dalībnieks (*izglītojamais*): “Daudziem dalībniekiem ir pavērušās durvis, lai justos labi kopā ar cilvēkiem, kurus viņi iepriekš, iespējams, bija pārpratuši.”

Kas attiecas uz pēdējo jautājumu, tad gandrīz visi respondenti bija vienoti par to, kādi aspekti būtu ņemami vērā, lai tuvinātu cilvēkus ar dažādu izcelsmi. Īpaši tika uzsvērts, cik liela nozīme ir nodarbes vadītāja komunikācijas un sociālajām prasmēm (76% piekrita lielā mērā, 20% - nelielā mērā), piemērotai/ atbilstoši nodarbību vietai (73% - piekrita lielā mērā, 20% - zināmā mērā). Relatīvi mazāka nozīme tika atzīmēta pasākumu reklāmai dažādās kopienās (63% piekrita lielā mērā, 26% - zināmā mērā), pasākuma plānošanai, lai dažādi cilvēki justos iesaistīti/iekļauti (69% - lielā mērā, 19% - zināmā mērā), programmas pielāgošanai, lai iekļautu dažādus cilvēkus (62% - lielā mērā, 27% - zināmā mērā).

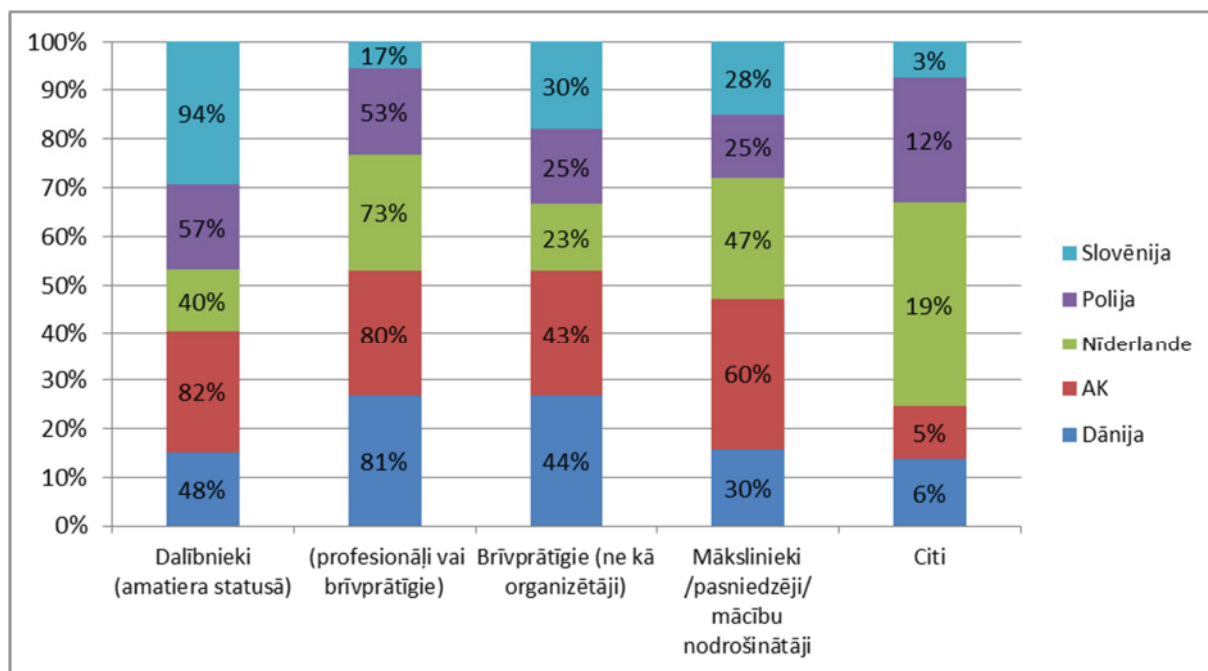
Mācību nodrošinātāji arī apcerēja iemeslus, kāpēc nodarbe varētu vai nevarētu būt veiksmīga. Viņi norādīja, ka panākumi ir atkarīgi no izglītojamajiem, jo nepieciešams zināms laiks, lai projekts attīstītos un starp izglītojamajiem veidotos attiecības. Kāds cits mācību nodrošinātājs izteica domu, ka panākumi atkarīgi arī no izglītojamo personībām un organizatoru prasmes veicināt cilvēku saprašanos. Citi panākumu iemesli, ko minēja intervējamie ir jau iepriekš minētais lēmumu pieņemšanas process un kopīgais mērķis: hierarhiju likvidēšana un patiesi demokrātiska pieeja darbības organizēšanā, šķiet, spējusi piesaistīt iespējami daudz cilvēku, kā arī veicinājusi cieņpilnu un saprotošu attieksmi pret katras personas radošo procesu/ radīto darbu. Atbildot uz anketas atvērto jautājumu, respondenti norādīja uz nepieciešamajām īpašībām kurām būtu jāpiemīt gan izglītojamajiem, gan organizatoriem, kuras varētu kopā apzīmēt kā atvērtība un tolerance/iecietība: "Atslābinoša / relaksējoša vide, pieņemoša (*ne-vērtējoša*) attieksme, elastība un citu atbalsts pārliecinās jebkuru pilnībā piedalīties (*aktivitātēs*)”.

3 VALSTU SALĪDZINĀJUMS

3.1 Pārskata rezultātu atšķirības

Pirmkārt, atkārtoti būtu jāuzsver, ka atšķirības pārskatos izskaidrojamas kontekstuālo atšķirību dēļ (sk.1.4), kā arī tāpēc, ka uz jautājumiem atbildēja atšķirīgas grupas. Dāņu skats ir no organizatoru (81%), vecāka gadu gājuma (virs 50 gadiem un vecāki) un pensionētu personu skatu punkta. Nīderlandes respondenti ir (*pēc sastāva*) vairāk vai mazāk izlīdzsvarota grupa: vairums no viņiem ir arī organizatori, taču gados jaunāki (vidēja vecuma: 51% starp 50 un 64 gadiem un 26% - starp 35 un 49), un pārsvarā – strādājoši. Apvienotajai Karalistei ir līdzīgi rezultāti: vairums ir izglītotas, pensionētas sievietes, kuras aktīvi piedalās kultūras dzīvē gan kā dalībnieces (82%), gan kā organizatores (80%). Sajās trijās valstīs respondenti ir iesaistīti kultūras dzīvē un regulāri piedalās (*dažādos*) pasākumos.

Polijas respondentu skats ir atšķirīgs, jo vairums no viņiem pasākumos /aktivitātēs piedalās neregulāri (iepriekšējā gadā 55% bija apmeklējuši 1 līdz 3 dažādus pasākumus/aktivitātes, 28% - 4 līdz 6), un viņi nav labi informēti par kultūras (*aktivitāšu*) piedāvājumu, jo nav saistīti ar kultūras dzīvi. Šāda kultūras prakse zināmā mērā ir izskaidrojama ar reālo dzīves situāciju: Dānijas, Nīderlandes un Apvienotās Karalistes vecākā gadu gājuma cilvēkiem ir vairāk laika, ko veltīt kultūras aktivitātēm, turpretī Polijas un Slovēnijas jaunākā un vidējā vecuma cilvēki ir vairāk aizņemti ar darbu vai ģimenes dzīvi. Respondentiem no Slovēnijas ir līdzīgs profīls. Viņi galvenokārt ir (*aktivitāšu*) dalībnieki, vēl mācās (52% ir vecumā no 16 līdz 24 gadiem, 17% - starp 25 un 34 gadiem), viņiem ir zema kultūras aktivitāte, un viņi nav iesaistīti attiecīgās (kultūras, NVO, profesionālās) organizācijās/ tīklos.

19. tabula: Kādā kapacitātē jūs bijāt iesaistīts? (visas valstis; AK – Apvienotā Karaliste)

3.2 Radošo aktivitāšu uztvere: respondentu vienotais viedoklis

Šie divi modeļi reizēm atspoguļojas /ir saskatāmi anketas jautājumos, kaut arī par atsevišķiem punktiem /momentiem pastāv vienots viedoklis.

Visu valstu respondenti uzskatīja, ka dalībnieku sastāvs radošās aktivitātes grupā ir neviendabīgs. Taču viņi visi saskatīja viendabību tādos rādītājos kā valoda (tā pati valoda - 73% - Nīderlandē, 71% - Dānijā, 59% - Apvienotajā Karalistē, 67% Polijā un 72% -Slovēnijā) un kultūra/tautība (tāda pati kultūra - 44% - Nīderlande, 54% - Dānija, 49% - Apvienotā Karaliste, 63% - Polija, 56% - Slovēnija). Līdz ar to jāsecina, ka radošās aktivitātes ir mazāk efektīvas, lai tuvinātu dažādu valodu un tautību grupas. Vadoties no šiem rezultātiem mēs varētu pieņemt, ka valodu barjera norobežo citā valodā runājošos cilvēkus no dalības radošās aktivitātēs; nedaudz mazākā mērā tas attiektos uz Apvienoto Karalisti (iespējams tāpēc, ka angļu valoda pasaulē ir vairāk izplatīta). Savukārt no otras puses, vadoties no dalībnieku viedokļa, radošās aktivitātes pulcina dažāda vecuma, dzimuma, dzīves vietas, reliģijas, nodarbošanās, izglītības un ienākumu līmeņa cilvēkus.

Kā galveno pamatojumu, lai piedalītos radošajās aktivitātēs, dalībnieki visās valstīs min personīgus iemeslus. Gandrīz katrs respondents atzīmē, ka dalība šajās aktivitātēs dod (*emocionālu*) gandarījumu, apmierinātību un (*attīsta*) radošumu. Kopumā, radošo aktivitāšu sociālā nozīme tiek aprakstīta kā mazāk nozīmīga, īpaši Slovēnijā (iesaiste kopienā: 21% - ļoti lielā mērā, 35% - lielā mērā) un Nīderlandē (iesaiste kopienā : 5% - ļoti lielā mērā, 27% -lielā mērā). Profesionālā motivācija ir

zema visās valstīs; vidēji 40% aptaujāto piekrīt vai nu ļoti lielā mērā, vai lielā mērā. Rezultāti rāda, ka šis ir vispārējs kultūras aktivitāšu atspoguļojums: tās ir personīgas/ privātas aktivitātes, kur sociālai motivācijai ir mazāka nozīme nekā personīgajai interesei un profesionālas intereses bieži (*vispār*) nav iesaistītas.

Atbildot uz jautājumu par radošo aktivitāšu kopējo atmosfēru visu valstu respondenti atkal bija vienoti. Gandrīz visas katrā valstī intervētās personas atzīmēja, ka tās norisinās draudzīgā atmosfērā. Respektīvi nevienas valsts pārstāvji neuzskatīja, ka šajās aktivitātēs valdītu strikta disciplīna, vai būtu vērojama savstarpēja konkurence. (*legūtie*) dati liecina, ka aktivitātes notiek neformālā gaisotnē, kas veicina atbalsta un solidaritātes jūtas dalībnieku starpā, kā arī (*dod iespēju*) saņemt palīdzību, kad tāda nepieciešama. Tāpēc mēs varam arī secināt, ka stingrai vai uz konkurenci mudinošai gaisotnei būtu pretējs efekts: attiecības dalībnieku starpā neveidotos, kā arī tiktu traucēta sociālā kapitāla izveide.

Attiecībā uz ieguvumiem no dalības aktivitātēs, katrā valstī tie ir atšķirīgi. Gandrīz visi dāņu respondenti atzīst, ka ir ieguvēji visos (*aptaujā*) minētajos aspektos (ir guvuši zināšanas un prasmes attiecīgajā jomā, gandarījuma izjūtu un atpūtu, laimi, pašcieņu, iepazīnušies ar citiem cilvēkiem, iepazīnušies ar citas izcelsmes cilvēkiem, ieguvuši jaunus draugus, guvuši jaunu sociālu pieredzi, guvuši profesionālā ziņā). Vairums respondentu visās valstīs piekrīt šīm kategorijām, izņemot tām, kas attiecas uz sociālo jomu (satikt citas izcelsmes cilvēkus, iegūt jaunus draugus, gūt izpratni un jaunu sociālu pieredzi) un profesionālo pieredzi. Sociālie aspekti mazāku atbalstu ir guvuši Nīderlandē un Apvienotajā Karalistē. To izskaidro atsevišķi/ daži faktori. Jau atbildot uz jautājumu par līdzdalības motivāciju Nīderlandei bija viens no zemākajiem rādītājiem attiecībā uz (*motivācijas*) sociālo aspektu; Apvienotajai Karalistei bija nedaudz augstāki, taču arī samērā zemi.

Loģiski, ka pastāv korelācija starp dalībnieku motivāciju (*piedalīties*) un ieguvumiem. Tomēr vēl paliek atvērts jautājums attiecībā uz Slovēniju: sociālā motivācija bija zema, līdzīgi kā holandiešu un angļu respondentiem, taču ieguvumi sociālā vērtējuma ziņā bija augstāki nekā abās minētajās valstīs. Šo neatbilstību starp motivāciju un ieguvumiem Slovēnijas gadījumā var izskaidrot ar dalībnieku salīdzinoši mazo vecumu (*respondentu grupa gados ievērojami jaunāka*), līdz ar ko viņi varētu būt daudz atvērtāki, kā pasākumu laikā, tā pēc tam, kaut arī šī joma nebija bijusi viņu primārā interese iesaistoties.

Ieguvumi profesionālo kontaktu ziņā ir zemi visos pārskatos. Ar vidējo vērtējumu starp 50% un 60% visām valstīm, tas ir viens no zemākajiem rādītājiem (*šajā*

jautājumu grupā). Radošajām aktivitātēm ir salīdzinoši mazāka ietekme uz profesionālu kontaktu veidošanu nekā to varētu sagaidīt pie reālās dalībnieku profesionālās daudzveidības. Izņemot tās personas, kuras arī strādā tajā jomā, kurā ir pasākumi, ieguvumu var arī nebūt.

Atšķirības starp dalībnieku un organizatoru vērtējumu parādās jautājumā par radošo nodarbjū rezultātā izveidojušos attiecību ilgspējību. Valstīs, kur respondenti pārsvarā bija /pārstāvēja organizētājus (Nīderlande, Apvienotā Karaliste un Dānija) rezultāti bija izlīdzināti. Vidēji 40% līdz 50% (apkopojot atbildes kā ar vērtējumu “Ļoti lielā mērā”, tā “lielā mērā”) apliecināja, ka aktivitāšu rezultātā - veidojusies sadarbība/ turpmākas aktivitātes, devusi iespēju arī turpmāk uzturēt kontaktus ar pārējiem dalībniekiem, tām bijusi ilgstoša ietekme uz viņu attiecībām ar citiem cilvēkiem, un to rezultātā notikušas izmaiņas kā sociālajos, tā profesionālajos kontaktos. Valstīs, kuru respondenti pārsvarā pārstāvēja dalībnieku kategoriju (Polija un Slovēnija) augstāki rādītāji bija divās kategorijās: dalība attiecīgajos pasākumos veicināja turpmākas sadarbības veidošanos/aktivitātes (Slovēnijā 31% - ļoti lielā mērā un 40% - lielā mērā; Polijā – 19% ļoti lielā mērā un 42% - lielā mērā) un respondenti turpina uzturēt kontaktus ar pārējiem pasākuma dalībniekiem (Slovēnijā – 38% - ļoti lielā mērā un 44% - lielā mērā; Polijā 18% ļoti lielā mērā un 43% - lielā mērā). Tāpēc pasākumu dalībnieki paaugstinātu savu sociālo kapitālu vairāk nekā organizētāji. Dalībniekiem ir vieglāk savstarpēji kontaktēties aktivitātes laikā, tomēr izveidojušās attiecības ne vienmēr ir ilgstošas pēc šī specifiskā brīža. Šāda ietekme nav saskatāma citās kategorijās: līdzīgi kā trīs pārējās valstīs, Slovēnijas un Polijas respondentu vidējais rezultāts vidēji bija 40 līdz 50%. Paradoksāli, ka katrā valstī gandrīz visi respondenti apliecināja, ka viņi ieteiktu citiem cilvēkiem piedalīties radošajās aktivitātēs. Šeit atkal parādās apliecinājums tam, ka sociāli ieguvumi vai jaunas attiecības nekalpo visiem cilvēkiem par iemeslu šādam ieteikumam. Varam pieņemt, ka daži no viņiem iesaka (*dalību*) radošās aktivitātēs personīgu motīvu vadīti (prasmju apguve, radošums, gandarījums, utt.).

Visu valstu respondenti atzīst arī radošo aktivitāšu sociālo nozīmi. Vidēji 80% līdz 90% no visiem aptaujātajiem atzinuši, ka (*dalībai*) radošajās aktivitātēs ir nozīme tādās (*sociālās*) jomās kā kopienas stiprināšana, savstarpēja sapratne un uzticēšanās cilvēku starpā, dialoga veicināšana starp dažādas izcelsmes cilvēkiem, atbalsts sociālai vienotībai un solidaritātei un cīņa ar sociālo atstumtību. Atšķiras vienīgi Nīderlandes un Dānijas rezultāti. Vairumā pozīciju tām ir līdzīgi rezultāti ar pārējām valstīm, izņemot attiecībā uz jautājumu par radošo aktivitāšu nozīmi cīņā ar sociālo atstumtību (Nīderlande – 23% piekrīt ļoti lielā mērā, 35% - lielā mērā; Dānijā – 24% - piekrīt ļoti lielā mērā, 35% - lielā mērā). Atšķirībā no Dānijas

Nīderlandei ir samērā zemi rezultāti atbildot uz jautājumiem par radošo aktivitāšu ietekmi uz dialoga veidošanu starp dažādas izcelsmes cilvēkiem (piekrita 28% - ļoti lielā mērā, 44% - lielā mērā) un uz sociālās vienotības un solidaritātes atbalstu (piekrita 21% - ļoti lielā mērā, 44% - lielā mērā). Šo zemāko vērtējumu attiecībā uz radošo aktivitāšu ietekmi uz sociālajām vērtībām var izskaidrot ar holandiešu kontekstu. Atšķirībā no citām valstīm, Nīderlandē lielāko daļu brīvprātīgās mākslas finansē privātais kapitāls; mēs varam pieņemt, ka attieksme (*līdz ar to*) var būt vairāk uz tirgu-orientēta, nekā tas ir tad, ja organizācijas un asociācijas ir valsts subsidētas. Attiecīgi, šie rezultāti liecina, ka aktivitāšu organizācijas veids/forma zināmā veidā atstāj savu iespaidu kā uz pašām aktivitātēm, tā uz to, kā tās uztver dalībnieki. Brīvprātīgās mākslas grupās, kuras darbojas privātajā sektorā, to sociālā loma varētu būt kavēta/zemāka.

Turpinot, visās valstīs respondenti bija atbalstoši attiecībā uz dažādiem priekšlikumiem kā panākt to, lai radošās aktivitātes veicinātu dažādas izcelsmes cilvēku iesaisti; apmēram 80% līdz 90% atbalstīja vai nu stipri, vai nedaudz tādas priekšlikumus kā : pasākumus plānot tā, lai dažādi cilvēki justos iesaistīti, veidot atbilstošas programmas, (*piemeklēt*) pasākumu vadītājus ar attiecīgām komunikācijas un sociālajām prasmēm, popularizēt pasākumus dažādās sabiedrības grupās, paredzēt piemērotu vietu/telpas.

Vienīgi Nīderlandes viedoklis bija atšķirīgs attiecībā uz jautājumu par to, vai radošās aktivitātes kā tādas var uzskatīt par (*dažādas sociālas grupas*) aptverošām: tikai 16% piekrita ļoti lielā mērā un 37% - lielā mērā. Šo atšķirību var izskaidrot ar to, ka sektors daudz lielākā mērā nekā citās valstīs tiek finansēts no privātiem līdzekļiem, radošo aktivitāšu sociālā loma nav tik izteikta / attīstīta.

Kvantitatīvie pārskati sniedz sektora kopainu. Domājams pastāv vienots viedoklis (ar nelielām atšķirībām) par to, kas ir radošās aktivitātes. Dalībniekiem galvenais iemesls tajās iesaistīties pirmkārt ir personīgs un tikai tad sociāls. Šo aktivitāšu grupu sastāvs ir daudzveidīgs, taču dalībnieki ne vienmēr/ ne obligāti izveido savstarpējus kontaktus. Atsevišķiem respondentiem veidosies sociālā kapitāla tilti, bet ne visiem. Taču respondenti perspektīvā redz iespēju, ka šīs aktivitātes varētu veidot tiltus/saiknes (*starp dažādām cilvēku grupām*), un ka tām ir sociāla vērtība. Ietekme uz profesionāliem kontaktiem un pieredzi, kā tas redzams no visu valstu rezultātiem, ir samērā zema; papildus pētījumi būtu jāveic attiecībā uz brīvprātīgo (*darbinieku*) ieguldījumu, jo šajās aptaujās tam netika pievērsta pietiekoša uzmanība. Aptaujās apkopotas dažāda veida dalība aktivitātēs un dažādā kontekstā. Analizējot intervijas iespējams saskatīt/atšķirt vairākus veiksmīgus darbības/prakses piemērus.

3.3 Interviju rezultātu salīdzināšana: labāko metožu identifikācija

Kop-radišanas procesa identifikācija

Lai varētu salīdzināt interviju rezultātus, ir nepieciešams atgriezties pie kop-radišanas jēdziena. Kā jau tas ir definēts priekšvārdā, termins attiecas uz kop-radišanu brīvā, pilsoniskā kontekstā, kur dažādas pilsoņu grupas strādā un rada kopā. Vadoties no šīs definīcijas ne visas amatiermākslas, brīvprātīgās kultūras sabiedrības vai vietējā kultūras mantojuma asociācijas rada/organizē kop-radošas aktivitātes. Starp intervijās minētajiem rezultātiem un piemēriem mēs varam izšķirt vairākus aktivitāšu veidus, no kuriem ne visi ir saistīti ar kop-radišanu. Šie dažādie aktivitāšu veidi dod arī dažādus rezultātus. Mēs varam atšķirt “patiešām” kop-radošas aktivitātes no ne-kop-radošajām ar interviju palīdzību. Šīs atšķirības palīdz saprast *Nick Wilson* un *Anna Bull* (2017:5)⁵ izveidotais jēdziens *kultūras spēja*: kop-radišana piedalās demokrātiskas (*sabiedrības*) kultūras vīzijā veicinot pilsoņu brīvību piedalīties ikdienas kultūras un radišanas procesā. Šajā nozīmē kop-radišana var veidot saiknes/tiltus sociālajam kapitālam. Kā redzams no *Robert Putnam* (1995) pētījuma, par saikni starp kultūras nodarbu individualizāciju un sociālā kapitāla pagrimumu, asociācijas var veidot tiltus starp atšķirtām/atdalītām sociālām grupām tās iesaistot kop-radošos procesos⁶.

Kā jau minēts iepriekš, Nīderlandes kultūras sektora konteksts izdala to pārējo piecu partneru starpā. No intervijām redzams privātskolotāju piemērs: *Lenneke Gentle* ir neatkarīga uzņēmēja dejas apmācībā. Savās stundās viņa apmāca bērnus, reizēm kopā ar viņu vecākiem. Stundām ir individuāli rezultāti: deju metodes var dot ieguldījumu bērna spējā mācīties, kā to pierādījuši augstāks CITO⁷ iegūto punktu skaits bērniem, kuri nodarbojušies ar deju. Šī koncepcija atspoguļojas arī publiskajā domēnā: *Hanneke Koolen* ir deju skolotājs *ARTEz Arnhem*. Viņa stundas notiek grupā, respektīvi dalībniekiem ir iespēja veidot savstarpējus kontaktus. Šis faktors deju skolotājam ir sekundārs (vai arī vispār nav būtisks). Viņa un viņa studentu galvenais uzdevums ir “koncentrēties uz katra atsevišķa studenta attīstību un nākotnes perspektīvām”. Tomēr grupa ir noderīga no tā viedokļa, ka tā veido vidi, kura “izaicina un iedrošina uz darbu programmā”. Šai videi nav sociāla nozīme tādā veidā, kā tas ir aprakstīts aptaujā, kur grupas

⁵ Wilson, Nick, Bull, Anna (2017). *Towards cultural democracy. Promoting cultural capabilities for everyone*. King's College London.

⁶ Putnam, Robert D. (1995). “Bowling alone: America's declining social capital.” *Journal of Democracy* 6: 65-78

⁷ CITO – skolēnu novērtēšanas tests Nīderlandē

dalībnieki palīdzētu viens otram ar atbalstu un solidaritāti. Šādi rezultāti ir redzami arī dāņu ieinteresēto pušu pārstāvju, mācību nodrošinātāju un izglītojamo intervijās. Vairums no viņiem nebija iesaistīti kop-radošās aktivitātēs: viņu motivācija dalībai un ieguvumi attiecās uz aktivitāti, bet ne uz sociālo kapitālu, respektīvi to uzdevums nebija attiecību ilgtspējība. Arī grupas sastāva dažādība (*šīnī gadījumā*) nav mērķis. Visos minētajos piemēros ir grupas darbs, taču nav (*paredzēts*) kopīgs mērķis vai rezultāts. Atrašanās grupā ir lietderīga/noderīga, bet nav nepieciešama (izņemot tādas grupveida aktivitātes kā koris, orķestris, utt.)

No otras puses, atšķirīgi rezultāti iegūti no tām intervētajām personām, kuras bija iesaistītas kop-radošās aktivitātēs. Slovēnijas *Glej* teātra projekts *G2G* (Paaudze paaudzei – *Generation to Generation*) demonstrē izglītojamo, mācību nodrošinātāju un ieinteresēto pušu perspektīvu/skatu nākotnē. Šis ir kop-radīšanas piemērs: dalībnieki sadarbojas, lai izveidotu kopīgu izrādi. Jaunieši gatavo izrādi, kuras mērķ-auditorija ir jaunieši. Viņi veido izrādi un, veidojot grupu, vienlaicīgi apgūst teātra spēles prasmi. Ieinteresētajai pusei tas ir jauns veids, kā veidot izrādi, kas ir alternatīva klasiskajam (*veidam*), un kas dod iespēju piesaistīt grūti sasniedzamu auditoriju (jauniešus) ar lugām, kuras pielāgotas viņu prasībām/interesēm. Izglītojamie aprakstīja, kā dalība šajā projektā izmainījusi viņu attieksmi pret teātri, padarījusi viņus par daļu no grupas (*iekļāvusi grupā*) un devusi iespēju paust savus viedokļus, arī publiski no skatuves.

Darbības formas “No augšas uz leju” vai “No apakšas uz augšu” – kāda ir dalībnieku loma?

Šo atšķirību starp ne-kop-radošajām un kop-radošajām darbības formām pavada mācību nodrošinātāju dažāds vadības stils. Kopsummā tos varētu apzīmēt kā “No augšas uz leju” un “No apakšas uz augšu”. Pirmā minētā varianta gadījumā dalībnieks var tikt uzskatīts kā patērētājs (hierarhizētās attiecības iet virzienā no institūcijas uz dalībnieku), kamēr otrajā gadījumā dalībnieki ir radošas aktīvas personības, kuriem ir kultūras izteiksmes līdzekļi (institūcija un dalībnieki atrodas vienā līmenī).

Pie “No apakšas uz augšu” vadības veida, mācību nodrošinātāju loma nav tik skaidri saskatāma, kā pretējā varianta gadījumā. Ieskatu šo divu vadības veidu darbībā mēs gūstam no intervijām saistībā ar iepriekš minēto *G2G* projektu no Slovēnijas un no Apvienotās Karalistes. To izskaidro fakts, ka šāda veida aktīva līdzdalība ir viens no Apvienotās Karalistes kultūras politikas mērķiem. Piemēram, viena no intervētajām personām ir bijusi iesaistīta Skotijas lauku kopienu drāmas kolektīvā. Katru gadu, dramatiskais kolektīvs centās iesaistīt pēc iespējas vairāk

cilvēku, lai varētu uzvest lugu. Lai varētu darboties, viņi atteicās no hierarhiskās vadības struktūras, kura kavēja lēmumu pieņemšanas procesu (lēmumus pieņem paši dalībnieki, neatkarīgi no sava statusa, nevis ieinteresētās puses pārstāvji). Šādā veidā katrs dalībnieks var dot savu ieguldījumu un katrs ir iesaistīts lēmumu pieņemšanas procesā. Visi šie piemēri pierāda, cik šāds līdzdalības aspekts var palīdzēt pacelties pāri ierastajam sociālās rīcības modelim.

Mācību nodrošinātāju uzdevums šinī gadījumā ir definēt kopējo mērķi. Lauku (*kopienas*) dramatiskajā kolektīvā tas ir (*kopīgs*) uzvedums, gluži, kā piemērā ar G2G. Mācību nodrošinātājiem ir jāpielāgo darba programma tādā veidā, lai tiktu ietverts katra viedoklis: "Organizatoram jāpiemīt prasmēm, kas ļautu uzmanīgi pārraudzīt kopīgo situāciju tādā veidā, lai katrs dalībnieks justos gaidīts un varētu vienlīdzīgi iesaistīties darbā, un tas nav viegls uzdevums".

Kāda intervēta persona no Polijas sniedza ieinteresētās puses viedokli. Ieinteresētās puse pārstāvjiem kop-radišana šādā variantā nozīmē to, ka institūcijām būtu pilnībā jāuzticas dalībniekiem. Šis ieinteresēto pušu pārstāvis atbalsta dalībnieku idejas:

"Ja pie jums atnāk ar ideju par radošu aktivitāti, un šī ideja saskan ar iestādes misiju/uzdevumu, iestāde piedāvā /sniedz visāda veida atbalstu[...] Pasākumu dalībnieki ir arī klienti. Daudzi no viņiem atgriežas kā privātas personas, piem., lai apmeklētu izstādi vai kādu pasākumu".

Dalībniekiem ir jauna pozīcija: viņi ir radītāji un tajā pašā laikā arī kultūras iestādes klienti. Kad viņi atgriezīsies, lai apmeklētu citus pasākumus, viņi saņems kultūras ražošanas līdzekļus no iestādēm, kuras pārkonfigurē/maina savu lomu, lai viņus atbalstītu. Taču būtu jāņem vērā, ka ļoti būtiski ir atrast pareizo līdzsvaru starp aktīvu līdzdalību un darbu/ darba pienākumiem, jo, kā minēja viena no intervētajām personām, pastāv iespēja veidoties konfliktam attiecībā uz atlīdzību: "Dažiem dalībniekiem ir negodīgas /nepamatotas cerības uz profesionālu darbību, sagaidot elastību un iespēju (*saņemt*) visu par brīvu".

No otras puses, pieeja "No augšas uz leju" var būt klasiskāka (*savas rīcības*) programmā: mācību nodrošinātāji tieši apmāca dalībniekus. No šā viedokļa mācību nodrošinātāja stāvoklis ir tuvāks skolotājam skolā, kurš veic izglītojošas funkcijas.

Dažādas metodes dažādi ietekmē sociālo kapitālu /cilvēkus, sabiedrību

Aktivitātes iekļaušana atšķiras atkarībā no aktivitātes kop-radišanas pakāpes. Projektos, kur kop-radišana izpaužas vismazāk, iekļaušana ir vienlīdzīga /sinonīms

tam, lai piekļūtu šīm aktivitātēm. Vairumā gadījumu iestādes iekļauj, ļaujot dalībniekiem izteikt savu viedokli un radīt (*piedalīties radošajā procesā*) ar iestādes kultūras produkcijas līdzekļiem.

Šajā nozīmē ne-radošajām aktivitātēm iekļaušana var nebūt obligāta, vai pat nebūt adresēta. Kāds dāņu ieinteresētās puses pārstāvis paziņoja: “Es uzskatu sociālo par blakus ieguvumu”, kāds (cits) dāņu ieinteresētās puses pārstāvis izteicās, ka šo pasākumu sociālā nozīme “varbūt nav tik svarīga”.

Kop-radošajām aktivitātēm, atkarībā no to rakstura, var parādīties dažādi tiltu veidošanas aspekti (starp-sociāli, starp-paaudžu, starp-reģionāli, starp-kulturāli, starp-Eiropas). Kaut gan visgrūtāk varētu būt panākt starp-reģionālu tiltu veidošanu. Vairums šo aktivitāšu ir vietējs raksturs līdzekļu trūkuma, vai arī plānošanas grūtību dēļ. Būtu jāatzīmē, ka vairumā gadījumu kop-radošo aktivitāšu mācību nodrošinātāji un ieinteresētās puses ir pieteikuši savas programmas kā “atvērtas visiem”, nenorādot konkrētu mērķauditoriju. Bieži vien šīs aktivitātes ir domātas vietējiem iedzīvotājiem neņemot vērā viņu sociālo, paaudžu, kultūras vai Eiropas izcelsmi. Specifiskas aktivitātes var būt paredzētas konkrētai mērķauditorijai, kā tas ir G2G projekta gadījumā, kurš bija domāts jauniešiem (jo viņi kaut ko radīs jauniem cilvēkiem).

Ņemt vērā (*potenciālo*) dalībnieku viedokli prasa īpašu iestāžu piepūli. Īstenojot G2G projektu (Slovēnijā) organizētāji pieņēma darbā teātra zinību speciālistu un psihologu, lai viņi palīdzētu izglītojamajiem atvērties, lai iegūtu “no dalībniekiem personīgus stāstus; viņiem jājūtas drošībā”. Atvēršanās ir veids, kā veidot saikni/tiltus cilvēku starpā, attīstītu empātiju starp dalībniekiem un veidotu grupu. Kāds mācību nodrošinātājs par šo procesu teica:

“Tā ir atbrīvojoša pieredze, sajusties brīvam un izpaust savas izjūtas produktīvi. Projekts ļāva tā dalībniekiem saprast, ka arī citiem cilvēkiem ir problēmas”.

Šī pati doma parādās arī izglītojamā skatījumā:

“Jūs gūstiet jaunu izpratni, jūs uzlabojiet savu empātiju un jūs pārvariet savus aizspriedumus. Jūs satiekat cilvēkus no sociālām grupām par kuriem sabiedrībai ir tikpat slikts viedoklis, un jūs visu saskatiet jaunā gaismā.”

Gala rezultātā kop-radošās aktivitātes ir tās, kurām ir vislielākā ietekme uz dalībnieku tīkliem. Tās veicina grupu izveidi (kāds intervētais to nosauca par “ciemu”, cits par “ģimeni”). Dalībnieki ir daudz vairāk orientēti uz sadarbošanos pēc tam, kad ir kaut ko kopīgi radījuši, sasnieguši kādu mērķi, nekā, ja ir vienkārši bijuši vienā klasē, sekojuši tai pašai stundai. Dalībniekiem arī veidojas īpašas attiecības ar attiecīgo organizāciju, kā tas redzams no *Slot Festival* brīvprātīgo

pieredzes Polijā, kad viņi oficiālo festivālu starplaikā veido neoficiālus festivālus (“*Slot Fests*”).

Kā uzlabot radošās aktivitātes?

Lai uzlabotu radošo aktivitāšu (*kvalitāti*), jāpievēršas intervēto personu pieminētajām vajadzībām. Neatkarīgi no tā, vai aktivitāte ir kop-radoša, vai nav, pastāv vienots viedoklis attiecībā uz vajadzībām. Intervētās personas visās valstīs kā pirmo minēja finansiālo aspektu. Visiem ir nepieciešams vairāk līdzekļu gan lai samaksātu par materiāliem, lai atbalstītu brīvprātīgos, vai arī, lai plānotu lielāka mēroga pasākumus. Šie rezultāti apstiprina, ka visās valstīs, kuras piedalījās aptaujā, amatieru mākslinieciskajām aktivitātēm trūkst finansējuma.

Nākošais minētais aspekts attiecas uz jēdzienu par aktivitātes “atzīšanu”. Katrā valstī kāds no respondentiem norādīja, ka amatiermāksla būtu atzīstama kā sabiedriska aktivitāte. Šis arguments arī izskaidro, kāpēc aktivitātēm būtu nepieciešams lielāks finansiālais atbalsts. Intervētajām personām nav gluži skaidrs, kādā veidā vajadzētu izpausties šai atzīšanai, vai, ko viņi ar to saprot, kaut gan var pieņemt, ka tas būtu jāpauž politiski, vai arī finansiāla, vai politiska (ideoloģiska) atbalsta veidā. Kāds Apvienotās Karalistes ieinteresētās puses pārstāvis to formulēja šādi:

“[Es vēlos], lai pieaugtu radošo aktivitāšu atzīšana un atbalsts. Iemesls, lai vairāk atbalstītu šādas aktivitātes, ir atzīt to ieguldījumu sociālajā, ekonomiskajā, veselības un labklājības jomās, atzīt, ka būt radošam ir cilvēka būtības sastāvdaļa”.

Kop-radošo mācību nodrošinātāji un ieinteresēto pušu pārstāvji aprakstīja citas vajadzības, kas neparādās citās intervijās. Viņi norādīja uz nepieciešamību apmācīt brīvprātīgos un mācību nodrošinātājus, lai viņi būtu piemērotāki savu uzdevumu veikšanai. Šī vajadzība apliecina mūsu iepriekšējo apgalvojumu par to, ka mācību nodrošinātāju loma mainās. Kāda intervētā persona Slovēnijā, kura darbojas G2G projektā uzsvēra nepieciešamību pēc īpašas apmācības “darba metode mentoriem”.

4 PIELIKUMI

4.1 Tabulu saraksts

1. tabula:	Jūsu iesaistes veids? (Dānija).....	13
2. tabula:	Kāds bija galvenais motīvs, lai jūs iesaistītos radošajās aktivitātēs (Dānija).....	15
3. tabula:	Ilgtspējīgums (Dānija)	17
4. tabula:	Kādi aspekti ir ņemami vērā, lai radošās aktivitātes gūtu panākumus tuvinot cilvēkus ar dažādu izcelsmi? (Dānija).....	18
5. tabula:	Domājot par grupas dalībniekiem, vai viņu .....ir tāda pat kā jums, ...ir tāds pats kā jums? (Nīderlande).....	21
6. tabula:	Kāds bija galvenais motīvs, lai jūs iesaistītos radošajās aktivitātēs? (Nīderlande).....	22
7. tabula:	Kāds ir jūsu ieguvums no dalības radošās nodarbēs? (Nīderlande).....	24
8. tabula:	Ilgtspējība (Nīderlande)	25
9. tabula:	Kāds bija galvenais motīvs, lai jūs iesaistītos radošajās aktivitātēs? (Polija)	28
10. tabula:	Kā jūs aprakstītu radošo aktivitāšu laikā gūto pieredzi? (Polija).....	30
11. tabula:	Ilgtspējība (Polija)	32
12. tabula:	Kādi aspekti būtu ņemami vērā, lai radošā aktivitāte, kuras mērķis ir tuvināt dažādas izcelsmes cilvēkus, būtu veiksmīga ? (Polija).....	33
13. tabula:	Kādā kapacitātē jūs bijāt iesaistīti? (Slovēnija)	35
14. tabula:	Ko jūs ieguvāt no šīm radošajām aktivitātēm? (Slovēnija).....	39
15. tabula:	Ilgtspējība (Slovēnija)	40
16. tabula:	Domājot par grupas sastāvu, vai .....ir tāda pat kā jums, ...ir tāds pats kā jums? (Apvienotā Karaliste)	43
17. tabula:	Ko jūs ieguvāt no dalības šajās radošajās aktivitātēs? (Apvienotā Karaliste)	46
18. tabula:	Sociālās vērtības (Apvienotā Karaliste)	47
19. tabula:	Kādā kapacitātē jūs bijāt iesaistīts? (visas valstis; AK – Apvienotā Karaliste).....	50

4.2 Interviju Anketas

Anketa "Iesaiste radošajās aktivitātēs"

Paldies, Jums par to, ka piekritāt piedalīties mūsu aptaujā! Tas ir nozīmīgs ieguldījums analīzei par kop-radīšanu un kontaktu/tiltu veidošanu (*starp dažādām sabiedrības grupām*) mūsu valstī.

Kad anketas jautājumi skar kop-radošas aktivitātes, mēs ar to saprotam aktivitātes mākslas un kultūras jomās, jo mēs domājam, ka tieši šajās jomās var veidot tiltus

un sakarus starp cilvēkiem un grupām ar atšķirīgiem dzīves apstākļiem, sociālo statusu, utt.

Jūsu dalība ir anonīma un jūsu IP adrese netiks saglabāta. Anketas aizpildīšana jums prasīs apmēram 10 minūtes. Mēs būtu priecīgi, ja jūs ziedotu mums šo laiku. Lūdzu, nelietojiet sava datora *atpakaļ/uz priekšu* taustiņu, jo tādā gadījumā anketas aizpildīšana var tikt atcelta.

Liels paldies! Jautājumu gadījumā, lūdzu, kontaktējieties ar: [...]

1. **Dzimums: sieviete** **vīrietis**

2. **Vecums**

- 6-15
 16-24
 25-34
 35-49
 50-64
 65 un vairāk

3. **Izglītība**

- Pirmā līmeņa izglītība (Pamatskola)
 Otrā līmeņa izglītība (Vidusskola)
 Profesionālā izglītība (Tirdzniecības/tehniskā/profesionālā apmācība)
 Trešā līmeņa izglītība (Augstākā izglītība, Maģistra grāds)
 Pēc-diploma izglītība (Doktora grāds, pēc-diploma grāds)

4. **Nodarbinātība**

- Mācos
 Daļēji nodarbināts
 Nodarbināts uz pilnu slodzi
 Pašnodarbināts
 Bezdarbnieks
 Pensijā
 Cits

5. **Kāda veida radošās aktivitātēs Jūs esat bijuši/ esiet iesaistīti? (iespējamās vairākas atbildes)**

- Amatniecība
 Dejas
 Digitālā māksla
 Dramatiskā māksla (teātris, mūzikls, utt.)
 Kino
 Literatūra
 Multi-mākslas
 Mēdiju radošums
 Mūzika (instrumentālā)
 Fotomāksla

- Dziedāšana / Koris
- Vizuālās mākslas
- Cits

6. Kādā kapacitātē jūs bijāt iesaistīts? (iespējamās vairākas atbildes)

- Dalībnieks (kā amatieris)
- Organizators (profesionālis vai brīvprātīgais)
- Brīvprātīgais (bet ne kā organizators)
- Mākslinieks / Pedagoģs /mācību nodrošinātājs
- Cits

7. Cik daudzās no šīm radošajām aktivitātēm jūs esiet bijis iesaistīts pagājušā gada laikā? (Viens kurss vai viena grupa uzskatāmas kā viena aktivitāte)

- 1-3
- 4-6
- 7 -10
- Vairāk nekā 10

8. Par cik daudzām dažādām radošām aktivitātēm jūs dzīves vietas tuvumā, kuras jūs būtu varējis apmeklēt, jūs esiet informēts? (Viens kurss vai viena grupa uzskatāmas kā viena aktivitāte)

- 1-5
- 6-10
- 11-20
- 21-30
- Vairāk nekā 30

9. Kā jūs uzzinājāt/ varat uzzināt par radošām aktivitātēm? (iespējamās vairākas atbildes)

- No ģimenes/ draugiem
- Organizētāji informēja
- Kultūras iestādes informēja
- NVO informēja
- Vietējā pašvaldība informēja
- No brīvprātīgo kustības
- No kultūras un mākslas kontaktiem
- No profesionāliem kontaktiem
- Ar masu mediju/ interneta starpniecību
- Cits

10. Domājot par nodarbības/ pasākuma (radošās aktivitātes) dalībniekiem – vai viņi ir tā paša..... kā jūs ?

	JĀ	NĒ
Vecuma	☐	☐
Dzimuma	☐	☐
Kaimiņi/ no ciemata	☐	☐
Kultūras/ Tautības (izcelsme)	☐	☐
Lingvistiskās grupas (valoda)	☐	☐
Reliģijas	☐	☐
Nodarbošanās	☐	☐
Izglītības līmenis	☐	☐
Ienākumu līmeni	☐	☐

11. Kāds bija galvenais motīvs, lai jūs iesaistītos radošajās aktivitātēs?	Ļoti lielā mērā	Lielā mērā	Ne lielā, ne mazā mērā	Mazā mērā	Ļoti mazā mērā
Iegūt radošas prasmes	☐	☐	☐	☐	☐
Iegūt zināšanas un prasmes, kuras nekur citur nevar iegūt	☐	☐	☐	☐	☐
Iegūt profesionālas zināšanas un pieredzi	☐	☐	☐	☐	☐
Gandarījumam un atpūtai	☐	☐	☐	☐	☐
Gūt gandarījumu no radošā procesa	☐	☐	☐	☐	☐
Lai gūtu lielāku pašpārliecību un iedrošināšanos	☐	☐	☐	☐	☐
Lai atbalstītu savu profesionālo un sociālo statusu	☐	☐	☐	☐	☐
Mana pamat-motivācija dalībai aktivitātēs bija mana sajūta par piederību kopienai/ sociālajai (grupai)	☐	☐	☐	☐	☐
Lai baudītu līdzīgi domājošu cilvēku sabiedrību	☐	☐	☐	☐	☐
Lai būtu paraugs citiem	☐	☐	☐	☐	☐
Lai palīdzētu citiem	☐	☐	☐	☐	☐
Lai iepazītu cilvēkus, kurus citādi nebūtu satīcis	☐	☐	☐	☐	☐
Cits (lūdzu, precizējiet)					

12. Kā jūs aprakstītu savu nodarbībās (radošajās aktivitātēs) gūto pieredzi?	Piekrītu lielā mērā	Piekrītu zināmā mērā	Nedz piekrītu, nedz nepiekrītu	Nepiekrītu zināmā mērā	Nepiekrītu lielā mērā
Pasākums bija labi sagatavots un labi organizēts	☐	☐	☐	☐	☐
Radošās aktivitātes notika draudzīgā atmosfērā	☐	☐	☐	☐	☐
Pasākumā valdīja savstarpējs atbalsts un solidaritāte	☐	☐	☐	☐	☐
Pasākuma laikā valdīja konkurence	☐	☐	☐	☐	☐
Radošā pasākuma dalībnieki ir izpalīdzīgi, kad tas ir nepieciešams	☐	☐	☐	☐	☐
Dalībnieki maz apmainījās ar viedokļiem, bija maz savstarpējas darbības	☐	☐	☐	☐	☐
Atmosfērā radošajā aktivitātē bija ļoti stingra	☐	☐	☐	☐	☐
Pasākums bija man neparasta /jauna pieredze	☐	☐	☐	☐	☐

13. Kāds bija jūsu ieguvums no dalības šajās radošajās aktivitātēs?	Ļoti lielā mērā	Lielā mērā	Nedz lielā, nedz mazā mērā	Mazā mērā	Ļoti mazā mērā
Ieguvu zināšanas un prasmes attiecīgajā radošajā jomā	☐	☐	☐	☐	☐
Guvu gandarījumu un atpūtos	☐	☐	☐	☐	☐
Guvu papildus stimulu savai laimes izjūtai	☐	☐	☐	☐	☐
Atbalstīja manu pašnovērtējumu	☐	☐	☐	☐	☐
Satiku cilvēkus, kurus citādi nebūtu saticis	☐	☐	☐	☐	☐
Satiku atšķirīgas izcelsmes	☐	☐	☐	☐	☐

(sociālās, ekonomiskās, kultūras, paaudzes) cilvēkus					
Izveidoju jaunus kontaktus/ ieguvu jaunus draugus	☐	☐	☐	☐	☐
Guvu jaunu izpratni par sociālo jautājumu būtību	☐	☐	☐	☐	☐
Papildināju savu profesionālo pieredzi	☐	☐	☐	☐	☐
Cits (lūdzu, precizējiet)					

14. Ilgtspējība	Ļoti lielā mērā	Lielā mērā	Nedz lielā, nedz mazā mērā	Mazā mērā	Ļoti mazā mērā
Vai jūsu iesaiste aktivitātēs palīdzēja uzsākt kādu jaunu sadarbību/pasākumu?	☐	☐	☐	☐	☐
Vai jūs uzturiet/turpinājat uzturēt kontaktus ar citiem grupas dalībniekiem?	☐	☐	☐	☐	☐
Vai dalība šajā aktivitātē atstāja ilgstošu iespaidu uz jūsu attieksmi pret/uzskatiem par citiem cilvēkiem?	☐	☐	☐	☐	☐
Vai dalība šajā aktivitātē ieviesa izmaiņas jūsu sociālajos kontaktos?	☐	☐	☐	☐	☐
Vai dalība šajā aktivitātē ieviesa izmaiņas jūsu profesionālajos kontaktos?	☐	☐	☐	☐	☐
Vai jūs ieteiktu piedalīties šajā radošajā aktivitātē citiem cilvēkiem?	☐	☐	☐	☐	☐

15. Vai jūs uzskatāt/ticat, ka ...	Ļoti lielā mērā	Lielā mērā	Nedz lielā, nedz mazā mērā	Mazā mērā	Ļoti mazā mērā
... radošās aktivitātes, tādas, kādās bijāt iesaistīti jūs, veicina kopienas saliedēšanu?	☐	☐	☐	☐	☐
... radošās aktivitātes, tādas, kādās bijāt iesaistīti jūs, var stiprināt	☐	☐	☐	☐	☐

savstarpējo saprašanos un uzticību starp cilvēkiem?					
... radošās aktivitātes, tādas, kādās bijāt iesaistīti jūs, var veicināt dialogu starp cilvēkiem ar dažādu izcelsmi?	☐	☐	☐	☐	☐
... radošās aktivitātes, tādas, kādās bijāt iesaistīti jūs, var atbalstīt sociālo vienotību un solidaritāti?	☐	☐	☐	☐	☐
... radošās aktivitātes, tādas, kādās bijāt iesaistīti jūs, var cīnīties ar sociālo atstumtību?	☐	☐	☐	☐	☐

16. Kādi aspekti ir ņemami vērā, lai radošās aktivitātes gūtu panākumus tuvīnot cilvēkus ar dažādu izcelsmi?	Piekrītu lielā mērā	Piekrītu zināmā mērā	Nedz piekrītu, nedz nepiekrītu	Nepiekrītu zināmā mērā	Nepiekrītu lielā mērā
Radošās aktivitātes jau pašas par sevi ir ietverošas	☐	☐	☐	☐	☐
Plānot pasākumu tādā veidā, lai visi cilvēki justos labi/iekļauti	☐	☐	☐	☐	☐
Pielāgot pasākuma programmu dažādu cilvēku interesēm / lai visi justos labi	☐	☐	☐	☐	☐
Liela nozīme ir pasākuma vadītāja komunikācijas un sociālajām prasmēm	☐	☐	☐	☐	☐
Ļoti būtiski, lai pasākums tiktu reklamēts dažādās sabiedrības grupās /kopienās	☐	☐	☐	☐	☐
Ļoti svarīga ir pasākuma norises vieta /telpas	☐	☐	☐	☐	☐

<p>17. Kuri aspekti pēc jūsu domām ir būtiski, lai tuvinātu dažādas izcelsmes cilvēkus? (atvērts jautājums)</p>	
--	--

MĀCĪBU NODROŠINĀTĀJI

(Brīvprātīgo mākslas veidu, kultūras un mantojuma asociāciju menedžeri un vadošie speciālisti pašu partneru attiecīgajās un ar tām saistītās organizācijās; profesionāļi (piem. mākslinieki), kas vada aktivitātes)

A Ievads

A1 Lūdzu aprakstiet, kādās radošajās aktivitātēs jūs esiet bijis iesaistīts un kādā kapacitātē? (Kurā radošajā jomā? Kādi bija jūsu pienākumi? Kur un cik bieži tās notika ? Kas ir citi dalībnieki ?)

A2 Kā jūs aprakstītu radošās aktivitātes/nodarbes, kurā jūs bijāt iesaistīts, pamatideju un mērķus? (Kāds bija nodarbes mērķis? Kādam mērķa auditorijai tā ir paredzēta? Kāds ir dalībnieku ieguvums no piedalīšanās? Kādi ir šādas darbības rezultāti?)

B Radošo aktivitāšu sociālā atbilstība

B1 Domājot par aktivitātēm, kā jūs raksturotu atmosfēru, kādā tās norisinājās, kā piem, kāda bija dalībnieku savstarpējā mijiedarbība, viedokļu apmaiņa? (Vai aktivitāšu dalībnieki kopumā ir atvērti pret pārējiem grupas dalībniekiem, vai viņi meklē (*iespēju izveidot*) jaunus kontaktus?)

B2 Kādu iespaidu, pēc jūsu domām, šīs aktivitātes ilgstošākā perspektīvā atstāj uz to dalībniekiem? Vai jūs ticat/esat pārliecināts, ka šajās nodarbībās to dalībniekiem ir iespējams /viņi var satikt cilvēkus, kas citos apstākļos nebūtu iespējams; vai tas maina viņu sociālo kontaktu tīklu? (Vai varat minēt kādus piemērus?)

B3 Kā jūs aprakstītu šo aktivitāšu sociālo atbilstību? Vai uzskatāt, ka tām ir liela nozīme, lai veidotu uzticēšanos, solidaritāti un savstarpējo sapratni starp cilvēkiem, un, ja "jā", tad kāpēc un kā? (Vai varat minēt kādu piemēru?)

C Kop-radošās aktivitātes

C1 Vai jūs esat bijis iesaistīts jebkādos pasākumos, kuru mērķauditorija bija dažādu (*sociālo, izcelsmes, utt.*) grupu pārstāvji un to uzdevums ir bijis tuvināt dažādas izcelsmes cilvēkus, kā piem. dažāda vecuma, dažādu kultūru vai nacionālās izcelsmes cilvēkus, iekļaujot trūcīgus cilvēkus, cilvēkus no dažādiem reģioniem? Vai jūs varat aprakstīt šo pieredzi?

C2 Kādi ir pozitīvie un kādi - negatīvie aspekti, organizējot un vadot pasākumus, kas pulcina dažādas izcelsmes cilvēkus (nav būtiski, vai šie pasākumi ir speciāli paredzēti dažādai auditorijai)? (Vai ir grūti/ sarežģīti uzrunāt dažādu grupu cilvēkus? Vai veidojot projekta programmu šim aspektam jāpievērš īpaša uzmanība? Kuri ir tie īpašie aspekti, kam būtu pievēršama uzmanība, utt.)

C3 Kāds ir iemesls šādu pasākumu panākumiem; kāds iemesls ir tam, lai pasākumam izdotos tuvināt (*dažādus*) cilvēkus, veidotu savstarpēju uzticēšanos?

C4 Kā jūs aprakstītu tādu radošu aktivitāšu, kur pulcināti dažādi cilvēki (no dažādām sociālām utt. grupām) rezultātus?

D Vajadzības/ Nākotne

D1 Kāda palīdzība būtu jums noderīga/vajadzīga, lai organizētu kop-radošus pasākumus, kuros tiktu iesaistīti dažādu grupu cilvēki?

D2 Ko jūs vēlētos (*uzlabot*) radošajās nodarbībās, kurās esat iesaistījies? Kas būtu noderīgs nākotnē?

D3 Mēs esam pabeiguši interviju. Vai jums būtu kādi papildinājumi pie tēmas, vai neesam kaut ko izlaiduši?

IEINTERESĒTĀ PUSE

(attiecīgo pašvaldību kultūras un brīvā laika organizēšanas departamentu /nodaļu pārstāvji, iesaistīto pašvaldību mākslas un kultūras iestāžu darbinieki, citas civilās sabiedrības asociācijas, kuras nodarbojas ar sociāliem, humanitāriem un labklājības, sporta u.c. jautājumiem)

A Ievads

A1 Lūdzu, īsumā aprakstiet, kāda ir jūsu saistība un jūsu asociācijas/iestādes viedoklis par radošajām aktivitātēm, kuras norisinās jūsu apvidū/kopienā/

pašvaldībā? (Kādas aktivitātes notiek? Vai jūsu organizācija piedalās šo pasākumu organizēšanās/ Vai jūs sadarbojaties ar organizatoriem? Kas ir šo aktivitāšu dalībnieki un vai viņi ir arī jūsu (*organizācijas*) klienti?)

A2 Kā jūs aprakstītu jūsu tuvākajā apkārtnē notiekošās radošās aktivitātes? (Kāds ir to darbības mērķis? Kas ir pasākumu mērķauditorija? Kādi ir pasākumu dalībnieku ieguvumi? Kādi ir šo pasākumu rezultāti?)

B Radošo aktivitāšu sociālā atbilstība

B1 Kā jūs aprakstītu šo radošo pasākumu atbilstību to dalībniekiem? Vai jūs ticat/esat pārliecināts, ka šajās nodarbībās to dalībnieki var satikt cilvēkus, kurus citos apstākļos nebūtu iespējams satikt; vai tas maina viņu sociālo kontaktu tīklu? (Vai varat minēt kādus piemērus?)

B3 Kā jūs aprakstītu šo aktivitāšu sociālo atbilstību? Vai uzskatāt, ka tām ir liela nozīme, lai veidotu uzticēšanos, solidaritāti un savstarpējo sapratni starp cilvēkiem, un, ja "jā", tad kāpēc un kā? (Vai varat minēt kādu piemēru?)

C Kop-radošās aktivitātes

C1 Vai jums ir zināmi kādi pasākumi, kuru mērķauditorija bija dažādu (*sociālo, izcelsmes, utt.*) grupu pārstāvji un to uzdevums ir bijis tuvināt dažādas izcelsmes cilvēkus, kā piem. dažāda vecuma, dažādu kultūru vai nacionālās izcelsmes cilvēkus, iekļaujot trūcīgus cilvēkus, cilvēkus no dažādiem reģioniem? Kāda ir jūsu pieredze saistībā ar šiem pasākumiem?

C2 Kādi no jūsu skatu punkta ir pozitīvie aspekti un kādi ir izaicinājumi organizējot pasākumus personām ar dažādu izcelsmi (nav svarīgi, vai šis pasākums bija konkrēti paredzēts dažādu grupu cilvēkiem)?

C4 Kā jūs aprakstītu tādu radošu aktivitāšu, kur pulcināti dažādi cilvēki (*no dažādām sociālām utt. grupām*) rezultātus?

D Vajadzības / Nākotne

D2 Ko jūs vēlētos (*uzlabot*) radošajās nodarbībās, kuras notiek jūsu apvidū/ kopienā? Kas būtu noderīgs nākotnē?

D3 Mēs esam pabeiguši interviju. Vai jums būtu kādi papildinājumi pie tēmas, vai neesam kaut ko izlaiduši?

IZGLĪTOJAMIE

(biedri vai dalībnieki pašu partneru attiecīgajās un ar tām saistītajās organizācijās, personas, kas piedalījušās mācību organizētāju rīkotajās aktivitātēs/pasākumos/nodarbēs)

A Ievads

A1 Lūdzu, aprakstiet, kādās radošajās aktivitātēs jūs esat bijuši iesaistīti un kādā kapacitātē? (Kurā no radošajām jomām? Kur un cik bieži notika (*nodarbības*)? Kas bija pārējie dalībnieki?

A2 Ko jūs vēlējāties iegūt no dalības radošajās aktivitātēs? (apgūt prasmes, iepazīt jaunus/citus cilvēkus, utt.)

A3 Kā jūs aprakstītu tās nodarbes, kur jūs bijāt iesaistīti, pamatideju un uzdevumus/ mērķus? (Kāds bija jūsu personīgais mērķis, lai piedalītos? Kāda ir nodarbes mērķauditorija? Ko cilvēki iegūst piedaloties? Kāds ir šo aktivitāšu rezultāts?)

B Radošo aktivitāšu sociālā atbilstība

B1 Domājot par aktivitātēm, kā jūs raksturotu atmosfēru, kādā tās norisinājās, kā piem, kāda bija dalībnieku savstarpējā mijiedarbība, viedokļu apmaiņa? (Vai aktivitāšu dalībnieki kopumā ir atvērti pret pārējiem grupas dalībniekiem, vai viņi meklē (*iespēju izveidot*) jaunus kontaktus?)

B2 Kādu iespaidu, pēc jūsu domām, šīs aktivitātes ilgstošākā perspektīvā atstāj uz jums un pārējiem dalībniekiem? Vai jūs ticat/esat pārliecināts, ka šajās nodarbībās jums ir iespējams satikt cilvēkus, kurus citos apstākļos nebūtu iespējams; vai tas maina jūsu sociālo kontaktu tīklu? (Vai varat minēt kādus piemērus?)

B3 Kā jūs aprakstītu šo aktivitāšu sociālo atbilstību? Vai uzskatāt, ka tām ir liela nozīme, lai veidotu uzticēšanos, solidaritāti un savstarpējo sapratni starp cilvēkiem, un, ja "jā", tad kāpēc un kā? (Vai varat minēt kādu piemēru?)

C Kop-radošās aktivitātes

C1 Vai jūs esat bijis iesaistīts jebkādos pasākumos, kuru mērķauditorija bija dažādu (sociālo, izcelsmes, utt.) grupu pārstāvji un to uzdevums ir bijis tuvināt dažādas izcelsmes cilvēkus, kā piem. dažāda vecuma, dažādu kultūru vai nacionālās

izcelsmes cilvēkus, iekļaujot trūcīgus cilvēkus, cilvēkus no dažādiem reģioniem? Vai jūs varat aprakstīt šo pieredzi?

C2 Kādi ir pozitīvie un kādi - negatīvie aspekti, piedaloties pasākumos, kas pulcina dažādas izcelsmes cilvēkus (nav būtiski, vai šie pasākumi ir speciāli paredzēti dažādai auditorijai)? Vai sazināšanās, piemēram, sagādā lielākas grūtības?

C3 Ko jūs ieguvāt no darbošanās kopā ar dažādu (*sociālo, vecuma, utt.*) grupu cilvēkiem?

D Vajadzības / Nākotne

D2 Ko jūs vēlētos (*iegūt/uzlabot*) no radošajām nodarbībām, kurās esat iesaistījies? Kas būtu noderīgs nākotnē?

D3 Mēs esam pabeiguši interviju. Vai jums būtu kādi papildinājumi pie tēmas, vai neesam kaut ko izlaiduši?